

การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

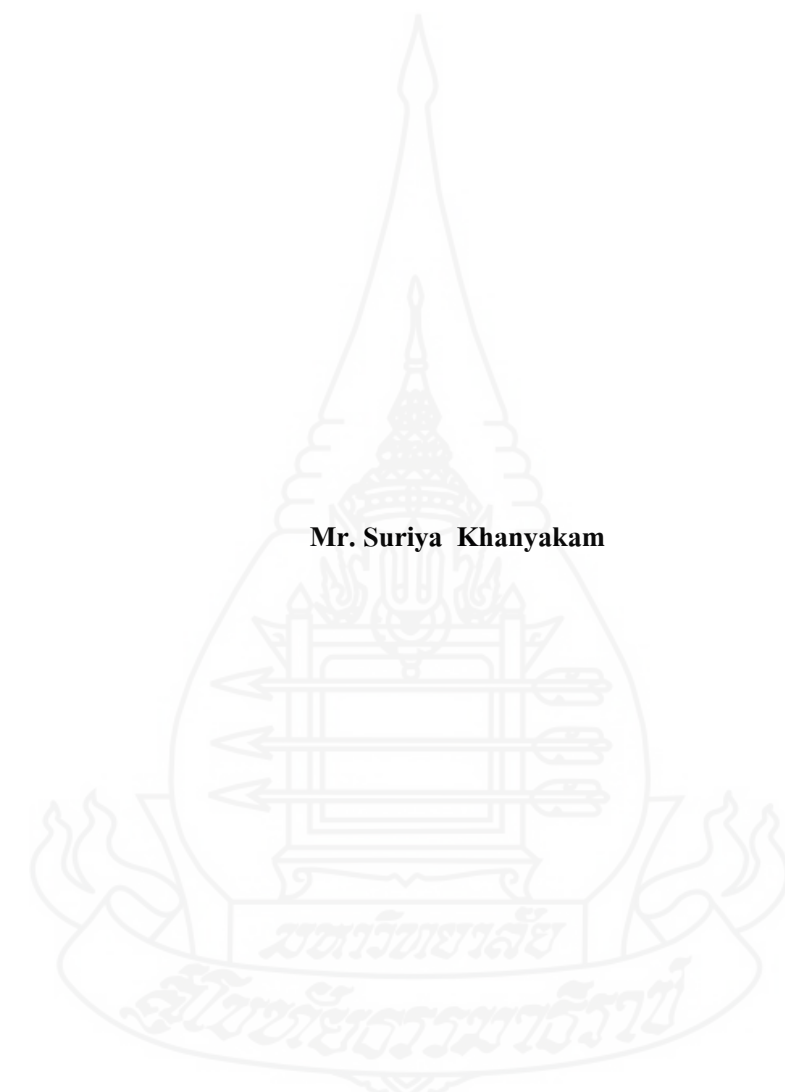
นายสุรียา กัญญะคำ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

Provisional Release of the Accused or the Defendant in Criminal Cases

Mr. Suriya Khanyakam

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

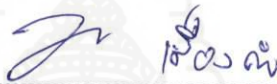
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา
ชื่อและนามสกุล นายสุริยา กัญญาคำ
วิชาเอก กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ

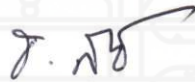
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.รัชชัช สุวรรณพานิช)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเงางาม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา
ผู้ศึกษา นายสุริยา กัญญะคำ **รหัสนักศึกษา** 2584002295 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้ออิสระเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา และศึกษาสภาพปัญหา ทางกฎหมาย สภาพปัญหาทางข้อเท็จจริง กรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวในคดีอาญา เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรคการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งศาล หาแนวทาง การแก้ไขปัญหาภายหลังศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ในคดีอาญา เพื่อการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร โดยเป็นการศึกษาจากเอกสารทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ด้วยบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสารหรือนิตยสารทางกฎหมาย หนังสือพิมพ์ เอกสารประกอบการสัมมนา ความคิดเห็นของบุคคลที่ได้ให้ความเห็นไว้ แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษาพบว่า การที่ศาลมีคำสั่งในกรณีมีการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กรณีอนุญาตให้มีการประกันตัวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด แม้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาให้เป็นไปตามหลักสิทธิและเสรีภาพทางร่างกาย การเคลื่อนไหว และสิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้วหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด อันกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย โดยทั้งนี้ศาลต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ การยุ่งเหยิงพยานหลักฐานในคดี บุคลิกลักษณะอุปนิสัย ของผู้ต้องหาหรือจำเลย และองค์ประกอบอื่นๆ ประกอบการพิจารณา มีคำสั่งด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ การปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหา จำเลย คดีอาญา

Independent Study title: Provisional Release of the Accused or the Defendant in Criminal Cases

Author: Mr. Suriya Khanyakam; **ID:** 2584002295; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr.Wanwipa Muangtham; **Academic year:** 2017

Abstract

The purpose of the independent research is to study concepts, theories or rules pertaining to provisionally releasing an accused or a defendant as well as studying the current state of legal problems, factual problems and cases where courts issue orders relating to provisional releases. This result in understanding of obstructions of court rulings enforcement. Moreover, this research will propose recommendation for ensuring effective implementation.

This independent research is a qualitative research with the method of documentary research. It makes use of both documents in Thai language and foreign language, law provisions, academic works, research papers, thesis, law journals and magazines, newspapers, seminar documents, general public opinions, court precedents and rulings as well as internet-based information.

The research findings reveal that in case of courts grant provisional release orders while criminal cases are not final, even though the court must proceed cases in accordance with the principles of rights protection on freedom of movement and principal of fair trial, the court must consider the possibility of the accused or the defendant may escape from court to appear before appearances. This would deteriorate the confidence of Thai criminal justice system. Therefore, the court must use discretion in all circumstances, tampering of evidence, personal behaviors of the accused or the defendant and other elements. This result in maintain the interest of justice and optimize law enforcement. Therefore, the court has to use discretion in all circumstances, tampering of evidence, personal behaviors of the accused or the defendant and other elements.

Keywords: Provisional Release, Accused, Defendant, Criminal Case

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายขจร วัฒนารุ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาล จังหวัดกำแพงเพชร นางนาคยา ทองสุก ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครนายก นายวิรุทธ คำแพร นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักอำนวยการประจำศาล จังหวัดแม่ฮ่องสอน นายเกรียงไกร หึ่งทอง เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ สำนักงานประจำศาล แขวงนครปฐม ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ วิชาเอกกฎหมายอาญา และกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ศุริยา กัญญะคำ

มกราคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	6
3. กรอบแนวคิดการวิจัย	7
4. ประเด็นปัญหาการวิจัย	7
5. ขอบเขตของการวิจัย	7
6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ	10
1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย	10
1.1 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม	10
1.2 ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย	11
1.3 ทฤษฎีหลักความเสมอภาค	11
1.4 ทฤษฎีหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย	12
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ	12
2.1 การปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law	13
2.1.1 ประเทศฝรั่งเศส	13
2.1.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	25
2.1.3 ประเทศญี่ปุ่น	30
2.2 การปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Common Law	37
2.2.1 ประเทศอังกฤษ	37
2.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา	46

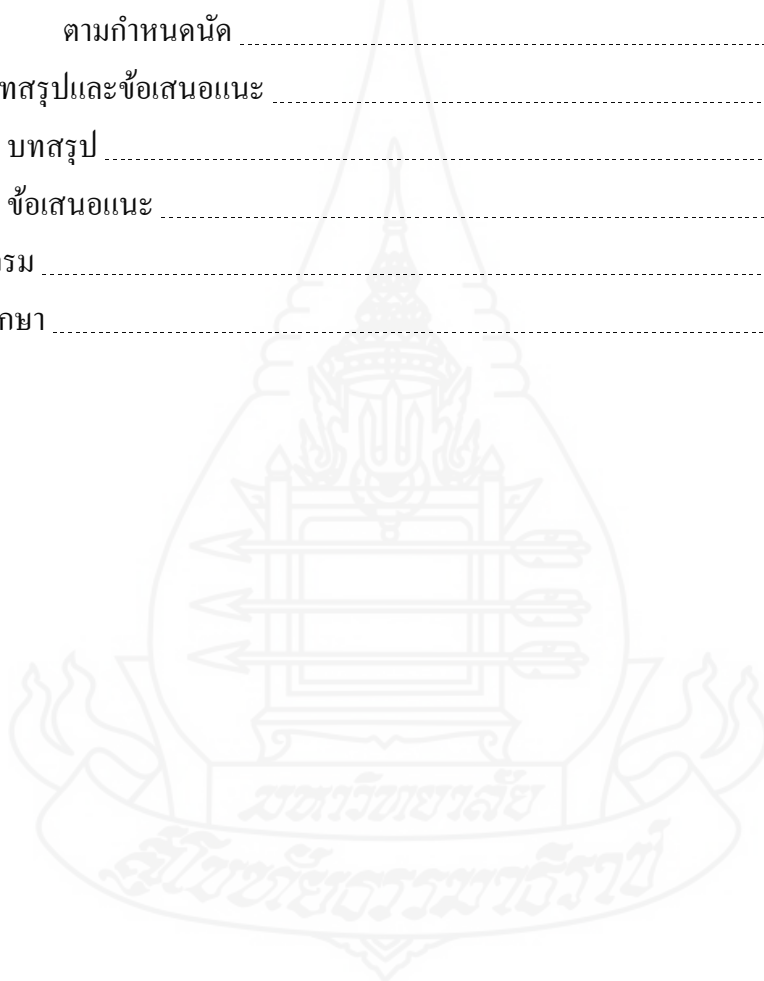
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ความหมายและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทย	58
1. ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว	58
2. ความเป็นมาเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราว	60
3. หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลย	68
4. การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา	70
5. การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว	71
6. ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว	71
7. เกณฑ์การเรียกหลักประกันและการกำหนดวงเงินประกัน	72
8. รูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราว	75
9. หลักประกันที่ใช้ในการขอปล่อยตัวชั่วคราว	75
10. ผลของการผิดสัญญาประกัน	78
11. การบังคับคดีกรณีผู้ประกันผิดสัญญาประกัน	78
บทที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ	
กับหลักกฎหมายไทย	80
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายฝรั่งเศส	
กับหลักกฎหมายไทย	80
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	
กับหลักกฎหมายไทย	83
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายญี่ปุ่น	
กับหลักกฎหมายไทย	84
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษ	
กับหลักกฎหมายไทย	86
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกา	
กับหลักกฎหมายไทย	89
6. วิเคราะห์การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมาย Common Law	
และหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	91
6.1 ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.2 ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย	96
6.3 ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย	100
6.4 ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย	106
6.5 ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาล ตามกำหนดนัด	114
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	119
1. บทสรุป	119
2. ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	127
ประวัติผู้ศึกษา	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ข้อมูลสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ	5
ตารางที่ 4.1 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	92
ตารางที่ 4.2 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	93
ตารางที่ 4.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	96
ตารางที่ 4.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	98
ตารางที่ 4.5 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	100
ตารางที่ 4.6 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	103
ตารางที่ 4.7 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	106
ตารางที่ 4.8 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	110
ตารางที่ 4.9 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	114
ตารางที่ 4.10 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย	116

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิและเสรีภาพ ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่บุคคลทุกคนได้รับการคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพถูกรับรองไว้ทั้งในส่วนของกฎหมายภายในประเทศและตามหลักมาตรฐานสากล กฎหมายภายในประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ มีฐานะสูงกว่ากฎหมายอื่น กฎหมายใดจะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญมิได้ เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติรับรอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคไว้ ส่วนในแง่หลักมาตรฐานสากล ได้ให้การรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant of Civil and Political Rights) บุคคลทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย²

เมื่อพิจารณาถึงหลักการทั่วไปที่ได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้แล้ว ในแง่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบกฎหมาย ก็ได้นำหลักการดังกล่าวข้างต้นมาบัญญัติรับรองไว้เช่นกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ดังนั้นเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่กระบวนการทางศาล นับตั้งแต่มีการคัดฟ้อง ฝากขัง ต่อศาล จนถึงศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว³ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ทั้งในแง่ของกฎหมายภายในประเทศและตามหลักมาตรฐานสากล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่กฎหมายให้การรับรองคุ้มครองไว้ หลักการนี้ยังสอดคล้องกับ หลักมาตรฐานสากล ในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กล่าวคือ “ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4

² ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ 3 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant of Civil and Political Rights) ข้อ 9.2

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 – 119 ทวิ

ได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย ในการพิจารณาคดีที่เปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี”⁴

การขอลปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา เป็นสิทธิในกระบวนการ ทางอาญา ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการคุ้มครอง เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นศาล การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในชั้นศาล อาจมีได้ใน 3 กรณี คือ 1) การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน⁵ 2) การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน⁶ และ 3) การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน⁷ โดยหลักประกันที่สามารถนำมาประกันนั้น ได้แก่ การประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยเงินสด การประกันด้วยสมุดบัญชีเงินฝาก สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. พันธบัตรรัฐบาล การประกันด้วยกรมธรรม์ประกันอัศรภาพ และการประกันด้วยตัวบุคคล

การยื่นคำร้องขอลปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญานั้น ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง⁸ โดยยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อศาลจะได้ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว⁹ กระบวนการปล่อยตัวชั่วคราวนี้ นับได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลย หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ถือเป็นการกระทบสิทธิขั้นพื้นฐาน ในการมีสิทธิเสรีภาพในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยเช่นกัน ศาลยุติธรรมจึงได้ออก ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยตัวชั่วคราวในคดีความผิดลหุโทษ และความผิด ที่มีโทษปรับสถานเดียว พ.ศ. 2544 ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วย การปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันและหลักประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 และคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกัน การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 ทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยชั่วคราวในชั้นศาล มีมาตรฐานไปในทิศทางเดียวกัน

⁴ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ 11 (1)

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 วรรคหนึ่ง

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108

เมื่อพิจารณาถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ประกอบเข้ากับการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว ในคดีอาญาของศาล อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เป็นการขังน้ำหนักระหว่าง การคุ้มครองและให้เป็นไปตามหลักของสิทธิและเสรีภาพอันพึงมีของผู้ต้องหาหรือจำเลย และเพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ กรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัว ชั่วคราว กับกรณีการอำนวยความยุติธรรมในคดีของศาล¹⁰ กรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัว ชั่วคราว การคุมขังตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนั้น หากต่อมาภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ลงโทษจำคุกจำเลย จะมีการนับวันที่ต้องคุมขังมาก่อนแล้วหักออกจากโทษตามคำพิพากษาก็ตาม ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตามมา คือ หากภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง แม้จะมีการจ่าย ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา¹¹ แต่การคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ย่อมกระทบ ต่อสิทธิและเสรีภาพรวมทั้งอิสรภาพในการต่อสู้คดีไปโดยไม่เป็นธรรม และยังอาจกระทบต่อ วิถีการดำรงชีวิตที่สังคมมีต่อบุคคลที่เคยต้องขังในเรือนจำ อันเป็นผลกระทบในวงกว้างทางสังคม

กรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยเล็งเห็น ถึงหลักของสิทธิและเสรีภาพ และเพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ปัญหาที่ตามมา คือ กรณีเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว มีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นจำนวนมาก ที่หลบหนีไป ระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่สามารถดำเนิน กระบวนการพิจารณาต่อไปได้ โดยมีการออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้มาศาลภายในกำหนด อายุความ อาจมีการจำหน่ายคดีชั่วคราว เพื่อรอการจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาล หรือกรณี อาจมีคำพิพากษาของศาล แต่ไม่อาจนำตัวจำเลยมารับโทษทางกฎหมายหรือมีการเยียวยาผู้เสียหาย แต่อย่างไรก็ดี ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาของไทยต่อสายตา สังคมโลก

เมื่อศึกษาข้อมูลจากรายงานการบังคับคดีนายประกันของศาลทั่วประเทศ จากการสรุป จำนวนหนี้ของสำนักงานศาลยุติธรรม พบมีจำนวนหนี้ที่มีการผิดสัญญาต่อศาลยุติธรรมทั้งสิ้น เป็นจำนวนเงิน 5,492,935,908.78 บาท¹²

¹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1

¹¹ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2545 มาตรา 20 และมาตรา 21

¹² สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, *คู่มือการบังคับคดีผู้ประกัน ในคดีอาญา เล่ม 1*, กรุงเทพมหานคร: สำนักประธานศาลฎีกา, 2555, หน้า 89 – 90

จากจำนวนตัวเลขดังกล่าวแสดงออกถึงผลกระทบทั้งในส่วนของความศักดิ์สิทธิ์ของคำสั่งศาลและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แม้จะมีคำพิพากษาแล้วก็ตามก็ยังคงไม่สามารถนำตัวจำเลยมารับโทษตามคำพิพากษาได้ นอกจากผลกระทบในแง่ของกระบวนการบังคับการให้เป็นไปตามคำพิพากษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวแล้วหลบหนีเป็นจำนวนมาก ยังส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในสายตาของนานาชาติประเทศอีกด้วย เช่น ในกรณีน้องแอ เด็กหญิงผู้เคราะห์ร้ายที่ถูกสองสามีภรรยาขายจิ้งจอกฆ่าแกงเพชร จับใส่กรงสุนัข และใช้น้ำร้อนราดตัว หลังจากที่ถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวและตั้งข้อหาพร้อมกัน ทำร้ายร่างกาย ทรมานหรือทารุณกรรมโหดร้าย พรากผู้เยาว์และกักขังหน่วงเหนี่ยวเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ทั้งสองได้ใช้เงินสดจำนวน 100,000 บาท ขอประกันตัวออกไป และได้หลบหนีระหว่าง การประกันตัว หรือในกรณีศาลจังหวัดเพชรบุรี ได้มีคำพิพากษาสั่งประหารชีวิต พ.ต.อ.พ.สุพัฒน์ เลาหะวัฒนะ อดีตอายุรแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ ในคดีฆ่าอำพราง แรงงานชาวพม่า ในข้อหา ร่วมกันฆ่าผู้อื่น โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนและปิดบังอำพรางซ่อนเร้นศพ ขณะนี้อยู่ระหว่างการหลบหนีไม่มาฟังคำพิพากษา ภายหลังได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นศาล เป็นต้น ทั้งสองกรณีเป็นตัวอย่างกรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาของศาล ต่อมาภายหลังที่ได้รับการประกันตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้หลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด อันเป็นผลกระทบเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

ในทางตรงกันข้าม หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยคำนึงถึงความสะดวกในการดำเนินคดีของศาล เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมตัวโดยอำนาจรัฐ แม้จะเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีระหว่างการพิจารณาของศาลได้ก็ตาม แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ทำให้สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำของผู้ต้องขังแออัด เกิดปัญหาทั้งทางด้านสุขอนามัย ปัญหาสุขภาพจิต อันนำไปสู่การพยายามหาทางหนีออกจากการควบคุมของเรือนจำ ซึ่งจากการศึกษาสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พบจำนวนผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาของศาลในคดีที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ดังนี้¹³

¹³ รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560 จาก http://www.correct.go.th/stat102/display/select_date_user.php

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

ข้อมูลสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ	จำนวนสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ(คน)	คิดเป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งหมด
พ.ศ.2558 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค. 58)	57,454	18.258
พ.ศ.2559 (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ธ.ค. 59)	59,160	19.274
พ.ศ.2560 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มิ.ย. 60)	61,330	20.710

นับว่าเป็นจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ระหว่างการพิจารณาของศาลเป็นจำนวนที่สูงมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งหมด นอกจากผลกระทบที่มีต่อผู้ต้องราชทัณฑ์แล้วยังกระทบต่องบประมาณ จำนวนบุคลากรกรมราชทัณฑ์ และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเมื่อศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวด้วย การมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ยังเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่กระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและตามหลักมาตรฐานสากล และเป็นการกระทบกับหลักที่ให้สันนิษฐานว่าผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือดำเนินคดีอาญานั้น トラบใดที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้ถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าสุดท้ายแล้ว ศาลจะพิพากษายกฟ้องจำเลยในคดี เช่น คดีนางสาวเชอริ แอน ดันแดน หญิงสาววัย 16 ปี ที่หายตัวอย่างลึกลับและเสียชีวิตในที่สุด คดีนี้มีจำเลยทั้งหมด 4 คน ศาลชั้นต้นพิพากษาตัดสินประหารชีวิตจำเลยทั้ง 4 จำเลยทั้ง 4 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องจำเลยทั้งหมด แต่ให้ขังระหว่างรอฎีกาอีก 6 ปี จนกระทั่งศาลฎีกามีคำพิพากษายืน จำเลยทั้ง 4 เป็นผู้บริสุทธิ์และไม่มีความผิดใดๆ ผลที่ตามมาคือ จำเลยทั้ง 4 คนถูกจำคุกกว่า 6 ปี ซึ่งศาลพิพากษาสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายรวม 38 ล้านบาท ขณะเดียวกันสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ได้ออกคำสั่งที่ 658/2542 ลงโทษข้าราชการตำรวจที่มีส่วนกระทำผิดวินัยร้ายแรงด้วยเช่นกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อแตกต่างเมื่อศาลมีคำสั่งในกรณีมีการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา ระหว่างกรณีการอนุญาตให้มีการประกันตัวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาให้เป็นไปตามหลักสิทธิและเสรีภาพทางร่างกาย การเคลื่อนไหว และสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมอย่างเต็มที่ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยยังได้รับการสันนิษฐาน ตามกฎหมายให้เป็นผู้บริสุทธิ์ แต่ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงผลกระทบภายหลังจากผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับ

การปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้ว มีคดีจำนวนมากที่ได้หลบหนีเมื่อได้รับการประกันตัว กับกรณีศาล ไม่อนุญาตให้ประกันตัวในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด อันเป็นการคุมขังและป้องกันผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีให้เป็นไปด้วยความสะดวก ยุติธรรม ในทางกระบวนการพิจารณา โดยต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างรอบด้าน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากปัญหาการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา จึงนำมาสู่ความสนใจในการที่จะศึกษาถึงอุปสรรคของการบังคับการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ภายหลังจากศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขอลปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา และเพื่อหา แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการเกิดปัญหาที่มีความเหมาะสมในแต่ละคดี ฐานความผิด เช่น กำหนดอัตราการเรียกหลักประกัน ต้องผันแปรตามฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี การมี มาตรการห้ามออกนอกประเทศภายหลังได้รับการประกันตัว โดยหาก มีความจำเป็นต้องขออนุญาต ศาลที่มีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวเป็นกรณีเฉพาะราย หรือกำหนดให้มีการรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ เป็นระยะๆ เนื่องจากบางคดีเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้ว กว่าจะถึงกำหนดนัดถัดไปอาจ ต้องใช้เวลานาน หรือการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยภายในบริเวณที่กำหนด โดยการเฝ้าติดตาม จากผู้ประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้ การใช้บังคับกฎหมายตามกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาเกิดความยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การอันเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยชั่วคราวมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมาย กรณีศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาต ปล่อยตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

2.3 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางข้อเท็จจริง กรณีศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

2.4 เพื่อศึกษาให้ทราบถึงอุปสรรคการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ภายหลังจาก ศาลมีคำสั่ง เกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

2.5 เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหภายหลังจากศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับ การขออนุญาต ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

สิทธิและเสรีภาพ ถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่บุคคลทุกคนได้รับการรับรองและคุ้มครอง ทั้งกฎหมายภายในประเทศและตามหลักมาตรฐานสากล แต่เมื่อบุคคลถูกดำเนินการ ตามกระบวนการทางอาญาในคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก ทำให้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ถูกกระทบ เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลเกิดความสะดวก และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในคดี หลักการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ เพื่อหาจุดร่วมที่เหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย หลักการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ และต้องบังคับการให้มีประสิทธิผลสูงสุด เมื่อพิจารณาจากแนวทางทฤษฎีหลักเกณฑ์ หรือจากกรณีศึกษา พบว่ากรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยคำนึงถึงหลักสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นสำคัญ เกิดกรณีปัญหาภายหลังผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด หรือกรณีศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยคำนึงถึงหลักความสะดวกในการพิจารณาคดีและการอำนวยความสะดวกแก่คดี เกิดกรณีปัญหาผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกกระทบสิทธิและเสรีภาพทางร่างกาย การเคลื่อนไหว หรือสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ รวมทั้งหลักที่ให้สันนิษฐานว่าผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือดำเนินคดีอาญานั้น トラบใดที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้ถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และทำให้หลักการการปล่อยตัวชั่วคราว มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ประเด็นปัญหาการวิจัย

เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและป้องกันการเกิดปัญหาในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา มีความเหมาะสมในแต่ละอัตราโทษของแต่ละคดี ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกิดความยุติธรรม และมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ขอบเขตของการวิจัย

การค้นคว้าอิสระนี้ มุ่งศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา ประกอบเข้ากับสภาพปัญหาทางข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค การบังคับการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล นำไปสู่การหาแนวทาง การแก้ไขปัญหา กรณีศาล มีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยศึกษา

จากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวชั่วคราวและกฎหมายของไต้หวัน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ศาล หมายถึง ศาลยุติธรรม

6.2 ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด โดยยังไม่ถูกฟ้องต่อศาล แต่ได้มีการคัดฟ้อง ผ่ากัง ต่อศาล

6.3 จำเลย หมายถึง บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิดอาญา

6.4 การปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอิสระพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด

6.5 ผู้ประกัน หมายถึง บุคคลผู้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอศาลสั่งปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยสัญญาว่าจะนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลตามกำหนดนัด หากไม่สามารถนำตัวมาศาลได้ ยินยอมชำระค่าปรับตามจำนวนที่ศาลได้กำหนดไว้ในวันทำสัญญาประกัน ผู้ประกันอาจมีได้ทั้งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

6.6 การประกันตัว หมายถึง การขออนุญาตต่อศาลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอิสระพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด

6.7 สัญญาประกัน หมายถึง สัญญาความรับผิดชอบต่อศาลของผู้ประกันในการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลตามกำหนดนัด โดยมีระยะเวลาเริ่มต้นเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว และสิ้นสุดลงเมื่อคดีถึงที่สุด หรือศาลอนุญาตให้ถอนประกัน หรือสิ้นสุดลงด้วยเหตุสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาในชั้นนั้นๆ

6.8 คุลยพินิจ หมายถึง อำนาจการตัดสินใจอย่างอิสระของผู้มีอำนาจ ภายใต้กรอบแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง

6.9 สิทธิ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการได้ตามที่กฎหมายรับรองและให้การคุ้มครอง

6.10 เสรีภาพ หมายถึง การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของสิ่งใด แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

7.2 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางกฎหมาย กรณีศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

7.3 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางข้อเท็จจริง กรณีศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

7.4 ทำให้ทราบถึงอุปสรรคการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ภายหลังจากศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

7.5 ทำให้หาข้อเสนอหรือแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา ภายหลังจากศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการขออนุญาตปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา

บทที่ 2

ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราว ตามหลักกฎหมายต่างประเทศ

การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญานั้น เป็นกฎหมายอันเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม การอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายในคดี กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย อาจอยู่เหยียงพยานหลักฐานในคดี และเพื่ออำนวยความสะดวกในการพิจารณาคดีของศาล แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี หากเมื่อศาลมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้ปล่อยตัวชั่วคราว ในแง่ของการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เพื่อให้การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว มีประสิทธิภาพและเข้าถึงเจตนารมณ์กฎหมาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบถึงความเป็นมา และวิวัฒนาการของหลักการในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อปรับใช้หลักการ ดังกล่าว ได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและเกิดประโยชน์จากการบัญญัติหลักกฎหมายสูงสุด

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น สามารถพิจารณาออกได้ เป็น 4 ทฤษฎี กล่าวคือ¹⁴

1.1 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) เป็นการเน้นหลักการดำเนินการ อย่างมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเป็นหลัก เพื่อมุ่งระงับ ควบคุม และปราบปราม อาชญากรรม เนื่องจากกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการทางอาญาอาจกระทบถึงสิทธิเสรีภาพ ผู้ต้องหาหรือจำเลยบ้างในบางกรณี เช่น การมีอำนาจค้นตัวผู้ต้องสงสัย เมื่อมีพฤติการณ์อันควร สงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น ตามทฤษฎีนี้เน้น หลักการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก มุ่งคุ้มครองประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

---

¹⁴ พชรมณต์ ภูมิสถิต, ปล่อยตัวชั่วคราว : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมาย จารีตประเพณีกับกฎหมายไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557, หน้า 10

เป็นที่ตั้ง เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญลำดับรองลงมา¹⁵

1.2 ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย

ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) เป็นทฤษฎีที่ยึดหลักกฎหมาย และหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติธรรมเป็นสำคัญ เป็นทฤษฎีที่ได้แย้งหลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) ที่แม้จะมุ่งคุ้มครองประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมก็ตาม ขณะเดียวกันการกระทำดังกล่าวต้องชอบด้วยกฎหมาย และคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วยเช่นกัน ทฤษฎีนี้เน้นหลักการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้บริสุทธิ์มิให้ถูกล่วงเกินโดยไม่เป็นธรรม จากอำนาจการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ

ด้วยเหตุนี้ หลักการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว จึงถือเป็นหลักสำคัญเพื่อหาจุดร่วมของหลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม อันเป็นการเน้นการดำเนินกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมเป็นหลัก กับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติธรรม ตามทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย อันเป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างความสะดวก ในการพิจารณาคดี และความปลอดภัยสาธารณะ กับสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย ในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่เป็นไปด้วยความยุติธรรม¹⁶

1.3 ทฤษฎีหลักความเสมอภาค

ทฤษฎีหลักความเสมอภาค เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับหลักการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นหลัก ส่วนการไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นข้อยกเว้น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการมีสิทธิเสรีภาพ และการมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนย่อมได้รับความเสมอภาคกันทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครอง

¹⁵ กรกาญจน์ อรุณปลอด, การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2543, หน้า 15-16

¹⁶ จิตติมา กำธรวิวรรณ, ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข : ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 13

โดยเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติโดยเหตุอันไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

1.4 ทฤษฎีหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย

ทฤษฎีหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย เป็นหลักนิติธรรมสากลในกระบวนการพิจารณาความอาญา ที่ทั่วโลกยึดใช้เป็นแนวบรรทัดฐานในการพิจารณาคดีอาญา วางหลักการไว้ว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้พิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่ามีความผิด” (Presumption of innocence until proven guilty beyond a reasonable doubt) กล่าวคือ ตราบใดที่มีความสงสัยเกิดขึ้นว่าผู้ถูกกล่าวหา เป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าผู้กล่าวอ้างจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจริง โดยปราศจากข้อสงสัย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ มีผลกระทบต่อการศึกษาการปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหรือจำเลย หากมีการกล่าวหาว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด โดยอาศัยพยานหลักฐานในการกล่าวอ้างที่เคลือบคลุม ไม่ชัดเจน อันเป็นผลต่อการพิจารณาความน่าเชื่อถือและยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่ผู้ถูกกล่าวอ้าง หากต้องมีการพิจารณาในเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว¹⁷

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ

การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 ระบบ คือ การปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law ประกอบด้วยประเทศสำคัญๆ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และการปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษ อันถือได้ว่าเป็นประเทศต้นกำเนิดของหลักการปล่อยตัวชั่วคราว และประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้รับแนวคิดการปล่อยตัวชั่วคราวมาจากประเทศอังกฤษ อีกทั้งยังเป็นประเทศที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่สำคัญของโลกอีกด้วย

¹⁷ คณิต ฌ นคร, *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555, หน้า 78

2.1 การปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law

2.1.1 ประเทศฝรั่งเศส

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส ให้ความหมาย การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย หมายถึง การควบคุมตัวผู้ที่เพียงแต่ต้องสงสัยว่าจะได้กระทำความผิด หรือ เพียงแค่การพยายามกระทำความผิด ไว้ในการควบคุมของเจ้าพนักงานตำรวจหรือทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ¹⁸

การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายฝรั่งเศสนั้น ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 บัญญัติว่า

“เพื่อความจำเป็นในการสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีอาชญากรรม บุคคลทุกคน ที่มีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด หรือพยายามจะกระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องแจ้งการควบคุมตัวดังกล่าวให้พนักงานอัยการแห่งสาธารณรัฐทราบทันทีที่เริ่มการควบคุม

บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไม่อาจถูกควบคุมตัวไว้เกินกว่าสี่สิบสี่ชั่วโมง อย่างไรก็ตามระยะเวลาควบคุมตัวอาจขยายออกไปได้อีกสี่สิบสี่ชั่วโมง เมื่อได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากอัยการแห่งสาธารณรัฐ อัยการแห่งสาธารณรัฐอาจมีคำสั่งอนุญาตดังกล่าวต่อเมื่อมีการนำตัวบุคคล ผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวต่อหน้าก่อน

ภายใต้คำสั่งของอัยการแห่งสาธารณรัฐ บุคคลซึ่งจากพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ จะต้องตกอยู่ภายใต้การพิจารณาฟ้องต่อไปนั้น อาจได้รับการปล่อยชั่วคราว หรือถูกส่งตัวมาที่อัยการแห่งสาธารณรัฐ ภายหลังจากระยะเวลาการควบคุมตัวสิ้นสุดลง

¹⁸ อุทัย อาทิวา, *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส*, กรุงเทพมหานคร: วิ.เจ.พรินติ้ง, 2554, หน้า 105

เพื่อการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ถือว่าเขตอำนาจของศาลชั้นต้นแห่งปารีส นองแตร์ โบบิญี และเครเต อยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน”¹⁹

กล่าวโดยสรุป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 ดังกล่าว สามารถพิจารณาสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

(1) ผู้มีอำนาจควบคุม

ผู้มีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาก่อนมีการพิจารณาของศาลนั้น มีเพียงเจ้าพนักงานตำรวจ ฝ่ายคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือกองกำลังทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์เท่านั้นที่มีอำนาจควบคุม ภายใต้การกระทำความผิดที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วย และมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก

เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือกองกำลังทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์แล้วแต่กรณี จะต้องแจ้งการควบคุมตัวไปยังอัยการแห่งสาธารณรัฐเพื่อทราบทันทีที่มีการควบคุมตัว หากมีการแจ้งล่าช้าโดยปราศจากเหตุ อันสมควร มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการกระทำนั้น เป็นการดำเนินกระบวนการที่ไม่ชอบมาแล้ว²⁰

¹⁹ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 63

A judicial police officer may, where this is necessary for an inquiry, arrest and detain any person against whom there exist one or more plausible reasons to suspect that they have committed or attempted to commit an offence. At the beginning of the arrest and detention he informs the district prosecutor.

The person so placed in custody may not be held for more than twenty-four hours. However, the detention may be extended for a further period of up to twenty-four hours on the written authorisation of the district prosecutor. The district prosecutor may make this authorisation conditional on the prior production before him of the person detained.

On instructions given by district prosecutor, any persons against whom the evidence collected is liable to give rise to a prosecution are, at the end of the police custody, either set free or referred to the district prosecutor.

For the implementation of the present article, the area jurisdiction of the Paris, Nanterre, Bobigny and Créteil district courts constitute a single jurisdiction.

²⁰ อุทัย อาทิวา, *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส*, กรุงเทพมหานคร: วิ.เจ.พรีนติ้ง, 2554, หน้า 107

(2) ระยะเวลาการควบคุมตัว²¹

โดยหลักการแล้ว ระยะเวลาควบคุมตัวซึ่งอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีนั้นจะควบคุมตัวผู้ต้องหาได้สูงสุดยี่สิบสี่ชั่วโมง และระยะเวลาควบคุมตัวอาจขยายได้อีกยี่สิบสี่ชั่วโมง รวมระยะเวลาการควบคุมตัวสูงสุดได้ไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง

สำหรับการขอขยายระยะเวลาการควบคุมตัวนี้ จะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นในการสอบถาม และต้องนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวยังอัยการแห่งสาธารณรัฐหรือผู้แทนแล้วแต่กรณี ก่อนมีคำสั่ง เว้นแต่กรณีมีคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษรและได้มีการแสดงเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยไม่ตื่อนำตัวบุคคลดังกล่าวมา

กรณีดังกล่าว เป็นหลักเกณฑ์การกำหนดระยะเวลาควบคุมตัวบุคคลโดยทั่วไป แต่มีกรณีข้อยกเว้นของหลักทั่วไปอยู่หลายประการ อันเนื่องมาจากความร้ายแรงของความผิด ระยะเวลาการควบคุมตัวอาจขยายไปถึงเก้าสิบหกชั่วโมง สำหรับความผิดอาญาบางประเภทที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-73 ดังนี้²²

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 221-4 อนุ 8

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทรمانและการกระทำที่ป่าเถื่อน ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามบทบัญญัติในมาตรา 222-4

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ายาเสพติด ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 222-34 ถึง 222-40

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานลักพาตัวและฐานกักขังซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 224-5-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ามนุษย์ ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 225-4-2 ถึง 225-4-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 225-7 ถึง 225-12

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 311-9

²¹ เรื่องเดียวกัน

²² เรื่องเดียวกัน

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานกรโฆททรัพย์ ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ
มาตรา 312-6 และ 312-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทำลาย ทำให้เสื่อมค่า และทำให้เสียหาย
ซึ่งทรัพย์สิน ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 322-8

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานปลอมเงินตรา ตามที่ปรากฏไว้ในบัญญัติ
มาตรา 442-1 และ 442-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัชฌิมโทษฐานกระทำการก่อการร้าย ตามที่ปรากฏ
ไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 421-1 ถึง 421-6

ความผิดมัชฌิมโทษเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ซึ่งกระทำโดยองค์กร
อาชญากรรม ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติประมวลกฎหมายป้องกันประเทศ มาตรา L.2339-2,
L.2339-8, L.2339-10, L.2341-4, L.2353-4 และ 2353-5

ความผิดมัชฌิมโทษฐานช่วยเหลือคนต่างด้าวให้เข้าเมือง เคลื่อนย้าย
และพำนักอาศัยอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ใน
ในรัฐกฤษฏีกา ฉบับที่ 45-2658 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ.1945 มาตรา 21 วรรคสี่ของ I ว่าด้วย
ข้อกำหนด การเข้าเมืองและการพำนักอาศัยของคนต่างด้าวในประเทศฝรั่งเศส

ความผิดมัชฌิมโทษฐานฟอกเงิน ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติ
กฎหมายอาญา มาตรา 324-1 และ 324-2 หรือรับของโจรตามกฎหมายอาญา มาตรา 321-1 และ 321-2
ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของที่ได้อาจการกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในอนุ 1 ถึง 13

ความผิดมัชฌิมโทษฐานซ่อนโจร ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติกฎหมายอาญา
มาตรา 450-1 เมื่อบุคคลเหล่านี้มีเจตนาเตรียมการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ใน
ในอนุ 1 ถึง 14

ความผิดมัชฌิมโทษฐานมีพฤติกรรมร้ายพิศปกติ ไม่สามารถให้
เหตุผลที่มาของรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับวิถีการดำเนินชีวิต ตามที่ปรากฏไว้ในบทบัญญัติกฎหมาย
อาญา มาตรา 321-6-1 เมื่อมีความเชื่อมโยงกับความผิดฐานใดฐานหนึ่งตามอนุมาตรา 1 ถึง 15

ข้อยกเว้น : การควบคุมตัวนั้น อาจขยายเวลาออกไปอีก 6 วัน ถ้าเป็น
กรณี เพื่อความจำเป็นของการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เมื่อปรากฏว่ามีความ
เสี่ยงที่จะเกิดการก่อการร้าย ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การควบคุมตัวจะเริ่มต้นในขณะที่มีการสอบปากคำ
บุคคล โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเมื่อบุคคลนั้นมาปรากฏตัวที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวจะต้องอยู่
ภายใต้การบันทึก การแจ้งการเริ่มการควบคุมตัวและแจ้งสิทธิที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เป็นความผิด
ซึ่งหน้า ซึ่งมีโทษจำคุก บุคคลทุกคนมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดและนำตัวส่งเจ้าพนักงาน

ตำรวจฝ่ายคดีที่ใกล้ที่สุด การควบคุมจะเริ่มทันทีที่เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดี รับตัวบุคคลดังกล่าว นั้นไว้

(3) การพ้นจากการควบคุมตัว

ผู้ถูกควบคุมตัวจะพ้นจากการควบคุมได้เมื่อ

ก. ครบกำหนดระยะเวลาของการควบคุมตัว

ข. การควบคุมตัวอาจสิ้นสุดลงก่อนครบกำหนดระยะเวลา โดยการ
ดำเนินการ และใช้มาตรการดังนี้

ก) การพ้นจากการควบคุมตัวโดยปราศจากการฟ้อง คือ เมื่อผู้ถูก
ควบคุมตัวได้รับการปล่อยตัวโดยปราศจากการดำเนินคดี ภายหลังจากที่พนักงานอัยการแห่งสาธารณรัฐ
ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ไม่มีเหตุที่จะต้องดำเนินการฟ้องคดี แต่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอาจจะได้รับการ
ปล่อยได้ โดยทั้งนี้การสอบสวนยังดำเนินต่อไปก็ได้ กรณีนี้บุคคลนั้นอาจถูกนำตัวมาควบคุม
ต่อภายในระยะเวลาสูงสุดของการควบคุมตัวตามกฎหมาย เช่น กรณีถูกควบคุมตัวมาแล้ว
สามสิบแปดชั่วโมง จากนั้นได้รับการปล่อยชั่วคราวขณะที่การสอบสวนนั้นยังดำเนินต่อไป บุคคล
นั้นจึงอาจถูกนำตัวมาควบคุมต่อได้อีกแต่ต้องไม่เกินสิบชั่วโมง รวมเป็นสี่สิบแปดชั่วโมง เป็นต้น

ข) เมื่อได้มีการฟ้องคดีเข้ามา โดยเมื่อพนักงานอัยการแห่งสาธารณรัฐ
ใช้ดุลพินิจ สั่งคดีเรียบร้อยแล้ว จะสามารถใช้วิธีการดังต่อไปนี้

(ก) สั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไข

(ข) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว และส่งเรื่องเข้าสู่การใช้มาตรการ
ความตกลงทางอาญา

(ค) ปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว โดยไม่ต้องมีการเรียกให้ไปปรากฏตัว
ต่อหน้าศาล แต่จะเรียกตัวบุคคลนั้นในภายหลัง

(ง) ปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว และออกคำสั่งเรียกให้มาปรากฏตัว

(จ) นำตัวผู้ถูกควบคุมตัวไปพบผู้พิพากษาไต่สวน ต้องกระทำ
โดยอัตโนมัติ ในกรณีที่เป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษ แต่ในกรณีที่เป็นความผิดมัชฌิมโทษ พนักงาน
อัยการจะส่งเรื่องไปให้ ผู้พิพากษาไต่สวน ได้ต่อเมื่อการกระทำความคิดนั้นมีความซับซ้อน หรือมี
ผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายคน ผู้พิพากษาจะวินิจฉัยว่ามีเหตุในการที่จะสั่งขังชั่วคราว
หรือไม่

(ฉ) ส่งตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวให้พนักงานอัยการ ในกรณี
ดังกล่าวบุคคลนั้นจะถูกนำตัวมาเสนอต่ออัยการแห่งสาธารณรัฐ ซึ่งจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบถึงการ
กระทำที่ผู้ถูกควบคุมตัว ถูกกล่าวหา และทำการรวบรวมคำให้การของผู้ถูกควบคุมตัวนั้นไว้

หลักการทั่วไปในการปล่อยชั่วคราวตามกฎหมายฝรั่งเศสนั้น ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 137 บัญญัติว่า

“บุคคลใดซึ่งอยู่ภายใต้การพิจารณาคดีของศาล จะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และยังคงได้รับอิสรภาพ อย่างไรก็ดี หากระบบการสอบสวนนั้นมีความจำเป็นหรือเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเพื่อความปลอดภัย บุคคลผู้นั้นอาจถูกบังคับ โดยการวินิจฉัยของศาล ถ้าหากบุคคลนั้นไม่สามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ ในกรณีที่มีความพิเศษอย่างยิ่ง บุคคลนั้นอาจจะถูกคุมขังไว้ในอำนาจได้”²³

“ผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการคุมขังอาจดำเนินกระบวนการพิจารณา ไปตามเหตุผลอันสมควรแก่พฤติการณ์นั้น ในกรณีที่คำสั่งควบคุมหรือขยายเวลาการคุมขังออกไปหรือยกคำร้องขอปล่อยชั่วคราว กระบวนพิจารณานั้นจะต้องระบุให้ชัดเจนทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง ซึ่งผู้พิพากษาได้ใช้ประกอบการวินิจฉัยในการสั่งคุมขัง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143-1 และ 144

กรณีที่มีการควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบในคำวินิจฉัยนั้นและได้รับสำเนาคำวินิจฉัยฉบับสมบูรณ์ครบถ้วน”²⁴

²³ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 137

The person under judicial examination, presumed innocent, remains at liberty. However, if the investigation so requires, or as a precautionary measure, he may be subjected to one or more obligations of judicial supervision. If this does not serve its purpose, he may, in exceptional cases, be remanded in custody

²⁴ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 137-3

The liberty and custody judge gives his ruling by a reasoned judgment. Where he orders or prolongs a remand in custody, or rejects a request for release, the ruling must enunciate the legal and factual matters that render judicial supervision inadequate, as well as the grounds for detention, with reference only to the provisions of articles 143-1 and 144.

In every case, the person under judicial examination is notified of the ruling and receives a complete copy of it, for which he has to sign the case file

“ผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจมี คำสั่งในคำร้องขอปล่อยชั่วคราว หากบุคคลผู้อยู่ในอำนาจศาลนั้นอาจต้องรับผิดชอบจากการกระทำระดับไม่ร้ายแรงซึ่งมีโทษจำคุก หรือข้อหาที่มีกรรมหนักกว่านั้น คำสั่งดังกล่าวอาจบังคับให้บุคคลต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจศาลดังนี้

(1) ห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและควบคุมตัวได้กำหนดไว้ และห้ามมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่

(2) ห้ามออกไปจากภูมิลำเนาหรือท้องถิ่นที่อยู่อาศัยที่กำหนดโดยผู้พิพากษาไต่สวนหรือ ผู้พิพากษาที่มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว เว้นแต่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลได้กำหนดไว้

(3) ห้ามมิให้เข้าไปในสถานที่ที่ผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดไว้

(4) รายงานผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพ และการควบคุมตัว กรณีเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ที่ศาลได้กำหนดไว้

(5) ให้มาศาลตามกำหนดนัดเป็นระยะๆ ต่อเจ้าหน้าที่หรือองค์กรใดๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดขึ้น โดยผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพ และการควบคุมตัว ผู้ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดต่อการกระทำทุกอย่างของบุคคล ซึ่งถูกกล่าวหาและอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล

(6) ให้ตอบคำถามเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ องค์กรหรือบุคคลใดผู้ได้รับแต่งตั้ง โดยผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว และต้องปฏิบัติตามสภาพ แห่งคดี มาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการงานหรือธุรกิจของตน หรือเข้าร่วมการศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งมาตรการต่างๆ ทางสังคม อันได้กำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลนั้น ได้มีโอกาสที่จะได้กลับสู่สังคมได้ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำอีกด้วย

(7) ให้ส่งมอบเอกสารส่วนตัวทุกอย่าง เช่น หนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตขับขี่แก่เจ้าหน้าที่ศาลหรือสถานีตำรวจ โดยให้มีได้เฉพาะเอกสารอื่นที่ใช้ได้แทนเอกสารเหล่านั้นเท่านั้น

(8) ละเว้นจากการขังขียนพาหนะบางชนิด ทั้งนี้เว้นแต่กรณีผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจมีดุลพินิจอนุญาตให้บุคคลนั้นขังขียนพาหนะกรณีเดินทางไปทำงานได้

(9) ห้ามพบหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับใด กับบุคคลที่ผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดไว้

(10) ต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพ ตรวจรักษา หรือแม้แต่การไปโรงพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการมีวัตถุประสงค์เพื่อล้างพิษหรือบำบัดยาเสพติด

(11) เตรียมหลักทรัพย์ประกัน ซึ่งผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดจำนวนและเงินที่จะต้องวางศาล

(12) ห้ามประกอบอาชีพหรือเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างทางสังคม

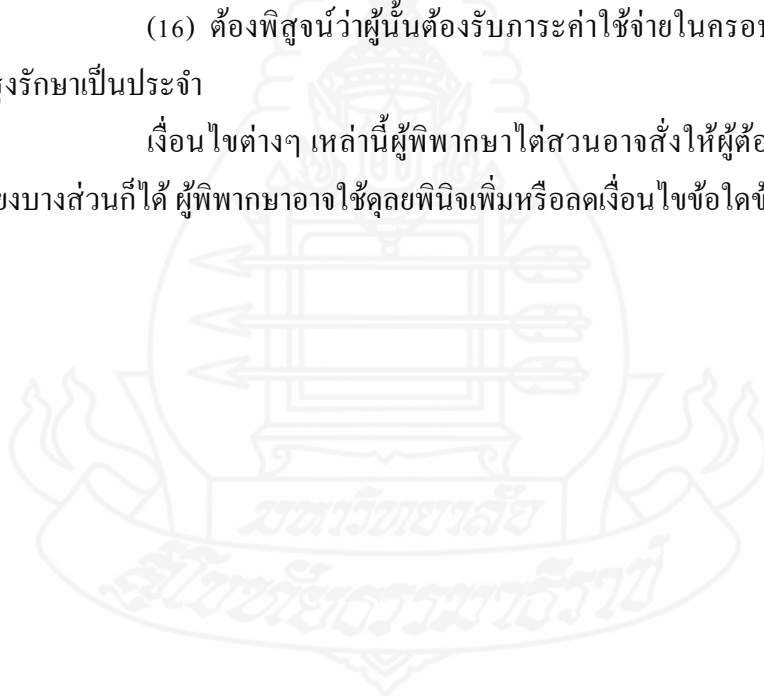
(13) ห้ามมิให้เบิกเงินตามเช็ค เว้นแต่เช็คที่ได้รับอนุญาตนั้นมีเหตุพิเศษ เป็นไปตามจำนวนที่ได้รับอนุญาตให้ถอนได้จากผู้ถอนโดยตรง หรือเช็คซึ่งรับรอง และในกรณีที่มีความจำเป็น ต้องส่งมอบเช็คที่ห้ามใช้ต่อเจ้าพนักงานศาล

(14) ห้ามมีการครอบครองหรือพกพาอาวุธ และกรณีจำเป็นต้องส่งมอบอาวุธใดๆ ที่ครอบครองต่อศาล

(15) จัดหาหลักประกันตามจำนวน และระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้พิพากษาไต่สวนหรือ ผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว

(16) ต้องพิสูจน์ว่าผู้นั้นต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเป็นประจำ

เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ผู้พิพากษาไต่สวนอาจสั่งให้ผู้ต้องหาคกระทำทั้งหมด หรือสั่งเพียงบางส่วนก็ได้ ผู้พิพากษาอาจใช้ดุลยพินิจเพิ่มหรือลดเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ

ได้ตลอดเวลา ถ้าผู้ต้องหาทำผิดเงื่อนไขผู้พิพากษาก็อาจออกหมายจับได้”²⁵

²⁵ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 138

Judicial supervision may be ordered by the investigating judge or the liberty and custody judge if the person under judicial examination is liable to incur a misdemeanour imprisonment penalty, or one that is more severe.

This supervision compels the person to submit himself to one or more of the obligations enumerated hereafter, according to the investigating judge's decision:

1. not to leave the territorial boundaries fixed by the investigating judge or the liberty and custody judge;
2. not to leave his domicile or the residence fixed by the investigating judge or the liberty and custody judge except under the conditions and for the grounds determined by this judge;
3. not to go to certain places or only to go to the places determined by the investigating judge or the liberty and custody judge;
4. to notify the investigating judge or the liberty and custody judge of any travel beyond the boundaries determined;
5. to appear periodically before the services, authorised associations or authorities appointed by the investigating judge or the liberty and custody judge, who are obliged to observe strict confidentiality in respect of the actions of which the person under judicial examination is accused;
6. to answer the summons of any authority, association or qualified person appointed by the investigating judge or the liberty and custody judge and to submit himself to, as the case may be, supervision measures concerning his work or trade, or attendance at lessons of any description as well as any socio-educational measures designed to favour his reinsertion into society as well as to prevent the offence being committed again;
7. to hand over all identity documents, especially his passport, to the court office or a police station in exchange for a receipt which acts as a proof of identity;
8. to abstain from driving all or certain types of vehicle and, if necessary, to hand over his driving licence to the court office in exchange for a receipt. However the investigating judge or the liberty and custody judge may decide that the person under judicial examination may drive in order to work;
9. to abstain from seeing, meeting and contacting by any means those persons specifically identified by the investigating judge or the liberty and custody judge;
10. to undergo medical examination, treatment or care, or even hospitalisation, particularly with the aim of detoxification;
11. to provide a guarantee, of which the amount and instalments (which may be one or more) are determined by the investigating judge or the liberty and custody judge, taking into account the income and outgoings of the person under judicial examination;
12. not to engage in certain professional or social activities, with the exception of electoral mandates or union responsibilities, where the offence was committed in the performance of these activities and where it is feared that a new offence may be committed. Where the activity concerned is that of an advocate, only the bar council seized by the investigating judge or the liberty and custody judge may rule on this measure on appeal, in accordance with the provisions stated under article 24 of law no. 71-1130 of 31 December 1971 governing the reform of certain judicial and legal professions. The bar council gives a ruling within fifteen days;
13. not to draw cheques other than those which exclusively allow the withdrawal of sums by the drawer from the drawee or certified cheques and, if necessary, to hand over to the court office any cheques whose use is thus prohibited;
14. not to hold or carry any weapons and, if necessary, to hand any weapons he holds over to the court office in exchange for a receipt;
15. to provide real or personal securities, for a sum and for a period determined by the investigating judge or the liberty and custody judge;
16. to prove he contributes to family expenses or regularly pays the maintenance he has been ordered to pay in accordance with judicial decisions and the judicially confirmed agreements entailing the obligation to pay services, subsidies or contributions to matrimonial expenses.

The obligation provided for by 2 may be carried out, with the agreement of the party concerned in the presence of his advocate, under the regime of placement under electronic supervision provided for by article 723-8. Articles 723-9 and 723-12 are applicable, the investigating judge having the same jurisdiction as the penalty enforcement judge.

The terms of implementation of the present article, in particular as regards the certification of persons contributing towards judicial supervision, are determined, if necessary, by a Decree of the Conseil d'Etat.

1) การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายฝรั่งเศส

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส วางแนวทางการพิจารณา คำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ โดยที่ผู้พิพากษามีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ได้จากข้อมูลดังนี้

(1) มีพฤติการณ์ที่จะข่มขู่พยานหรือไม่
(2) มีเหตุจำเป็นที่ต้องควบคุมตัวไว้ เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยเองหรือไม่

(3) มีพฤติการณ์ที่จะกระทำความผิดซ้ำหรือไม่
(4) มีพฤติการณ์ที่จะทำลายพยานหลักฐานหรือไม่
เมื่อผู้พิพากษาได้สวนพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นประกอบแล้ว ผู้พิพากษาได้สวนมีอำนาจสั่งได้ใน 3 กรณี และจะต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย กล่าวคือ

(1) สั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยมีคำสั่งให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป
(2) สั่งอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีเงื่อนไข
(3) สั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาฝรั่งเศสมาตรา 138

ทั้งนี้ ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส ได้มีการวางหลักกฎหมายในการควบคุมการใช้อำนาจดุลยพินิจของศาลในการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ภายใต้งื่อนไขดังนี้

1) คำสั่งขังชั่วคราวหรือกรณีมีการขยายระยะเวลาการขังชั่วคราว จะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสมาตรา 137 บัญญัติว่า “บุคคลใดซึ่งอยู่ภายใต้การพิจารณาคดีของศาล จะต้องได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และยังคงได้รับอิสรภาพ อย่างไรก็ดีหากการสอบสวนนั้นมีความจำเป็น หรือเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเพื่อความปลอดภัย หากบุคคลนั้นไม่อาจสามารถแสดงให้ศาลเห็นได้ กรณีที่มีความพิเศษอย่างยิ่ง บุคคลนั้นอาจจะถูกคุมขังไว้ได้”²⁶

²⁶ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 137

The person under judicial examination, presumed innocent, remains at liberty. However, if the investigation so requires, or as a precautionary measure, he may be subjected to one or more obligations of judicial supervision. If this does not serve its purpose, he may, in exceptional cases, be remanded in custody.

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 137-3 วางหลักกฎหมายว่า “ผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการกักขังต้องแสดงเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยไว้ในคำสั่ง ในกรณีที่ผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการกักขังสั่งหรือขยายระยะเวลาการขังชั่วคราวหรือไม่อนุญาตตามคำร้องขอปล่อยชั่วคราว คำสั่งดังกล่าวจะต้องแสดงเหตุผลแห่งการพิจารณา ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงถึงความไม่เพียงพอ ที่จะใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการและเหตุผล ที่ต้องขังดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 144”²⁷

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 144 วางหลักกฎหมายว่า “การสั่งหรือขยายระยะเวลาในการขังชั่วคราวนั้น อาจกระทำได้อีกหากเป็นหนทางเดียวที่จำเป็นต่อกระทำในกรณีดังต่อไปนี้

(1) รักษาไว้ซึ่งพยานหลักฐานหรือพยานวัตถุหรือป้องกันมิให้เกิดความกีดกัน ที่มีต่อพยานหรือผู้เสียหายหรือครอบครัวของเขาเหล่านั้น หรือการสมรู้ร่วมคิดในทางที่ไม่ชอบระหว่างบุคคลผู้ถูกไต่สวนด้วยกันและผู้สมรู้ร่วมคิด

(2) คุ้มครองบุคคลผู้ถูกไต่สวน หรือประกันการมีตัวบุคคลผู้ถูกไต่สวนไว้ดำเนินคดีหรือยุติการกระทำผิด หรือป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

(3) เป็นการยุติความปั่นป่วนที่เกิดขึ้นเป็นพิเศษและกระทบต่อความสงบเรียบร้อย อันเนื่องมาจากความร้ายแรงของการกระทำผิด พุทธการณ์แห่งการกระทำผิด หรือ ความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการกระทำผิดนั้น²⁸

²⁷ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 137-3

The liberty and custody judge gives his ruling by a reasoned judgment. Where he orders or prolongs a remand in custody, or rejects a request for release, the ruling must enunciate the legal and factual matters that render judicial supervision inadequate, as well as the grounds for detention, with reference only to the provisions of articles 143-1 and 144.

In every case, the person under judicial examination is notified of the ruling and receives a complete copy of it, for which he has to sign the case file.

²⁸ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 144

Pre-trial detention may only be ordered or extended if it is the only way:

1. to preserve material evidence or clues or to prevent either witnesses or victims or their families being pressurized or fraudulent conspiracy between persons under judicial examination and their accomplices;

2. to protect the person under judicial examination, to guarantee that he remains at the disposal of the law, to put an end to the offence or to prevent its renewal;

3. to put an end to an exceptional and persistent disruption of public order caused by the seriousness of the offence, the circumstances in which it was committed, or the gravity of the harm that it has caused.

2) หากมีพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากที่ได้มีการสั่งปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้วนั้น ศาลสามารถเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้ในภายหลังให้ขังผู้ถูกไต่สวนใหม่ได้

3) ระยะเวลาในการขังชั่วคราวที่ไม่เกินแก่ที่สมควร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 144-1 วางหลักกฎหมายว่า “การขังชั่วคราวจะมีระยะเวลาเกินกว่าที่สมควรไม่ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำที่มีการกล่าวหาผู้ถูกไต่สวนและความซับซ้อนของ การสอบสวนที่จำเป็นสำหรับการแสดงความจริงให้ปรากฏ”²⁹

4) คำสั่งศาลที่ให้บุคคลใดตกอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมทางตุลาการ จะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็น

2) ผลของการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายฝรั่งเศส

การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว ภายหลังจากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 142-2 วางหลักกฎหมายว่า “หากบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาคดีของศาล ทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขคำสั่งศาล ศาลผู้มีอำนาจไต่สวนมีอำนาจในการออกหมายจับหรือออกหมายเรียกได้ และอาจส่งคดีไปยัง ผู้พิพากษาผู้มีหน้าที่พิจารณาเรื่องเสรีภาพและการควบคุมตัว เพื่อให้ควบคุมตัวบุคคลนี้ไว้ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะคดีที่ต่องานนั้นจะมีโทษจำคุกเท่าใด ศาลผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจจะมีคำสั่งให้ขังบุคคลนั้นไว้ได้ หากบุคคลใดทำผิดเงื่อนไขในคำสั่งศาล เมื่อเขาถูกส่งตัวมาศาล พนักงานอัยการในเขตพื้นที่ อาจส่งคดีนั้น ไปยังผู้พิพากษาผู้เกี่ยวข้องกับเสรีภาพและการควบคุมตัว โดยศาลดังกล่าวนี้ มีอำนาจที่จะสั่งให้ขังบุคคลนั้นไว้ได้”³⁰

²⁹ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 144-1

Pre-trial detention may not exceed a reasonable length of time in respect of the seriousness of the charges brought against the person under judicial examination and of the complexity of the investigations necessary for the discovery of the truth.

³⁰ Criminal Procedure Code of the French Republic Article 142-2

If the person under judicial examination intentionally evades the obligations of the judicial supervision, the investigating judge may issue an arrest warrant or a summons against him. Under the conditions provided for in paragraph four of article 137-1, he may also refer the case to the liberty and custody judge in order to remand the person in custody. Whatever period of imprisonment the offence in question carries, the liberty and custody judge may issue a committal order against him with a view to remanding him in custody, subject to the provisions of article 141-3.

If the person evades the obligations of the judicial supervision when he has been sent before the trial court, the district prosecutor may, except in the situation provided for by article 272-1, refer the case to the liberty and custody judge so that the latter can issue an arrest warrant or a summons against this person. This judge is also competent to order the remanding of the person in custody under the provisions of article 135-2.

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายฝรั่งเศส มีหลักเกณฑ์และพฤติการณ์ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวไว้ แต่หากกรณีเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส จะวางหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวไว้ต่างหาก ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการใช้ดุลยพินิจของศาลอย่างเป็นธรรม กฎหมายบัญญัติควบคุมการใช้อำนาจดุลยพินิจของศาลไว้ เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 137 หรือตามมาตรา 137-3 เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวเมื่อใดก็ได้ระหว่างคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยหากศาล มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาล หรืออาจยื่น คำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวมาอีกก็ครั้งก็ได้ หากมีเหตุใหม่ที่จะยกขึ้นกล่าวอ้าง

2.1.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1) หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีวางหลักเกณฑ์ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ในมาตรา 115 ดังนี้

“(1) ถ้าจำเลยถูกจับกุม การจับกุมผู้นั้นจะต้องถูกนำตัวส่งต่อหน้าศาลที่มีอำนาจโดยไม่ชักช้า

(2) ศาลจะตรวจสอบผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับเรื่องข้อกล่าวหาโดยไม่ชักช้าภายหลังที่ได้มีการจับกุม หรืออย่างช้าในวันรุ่งขึ้น

(3) ในระหว่างการสอบสวนผู้ต้องหา ต้องมีการชี้แจงกรณีที่มีการฟ้องร้องและให้ทราบถึงสิทธิในการตอบข้อกล่าวหาหรือให้หนึ่งเงียบ ให้ผู้นั้นมีโอกาสต่อสู้ล้างข้อกล่าวหาและต่อสู้เหตุในการจับกุมว่าชอบหรือไม่ได้”³¹

³¹ The German code criminal procedure Section 115

(1) If the accused is apprehended on the basis of the warrant of arrest, he shall be brought before the competent court without delay.

(2) The court shall examine the accused concerning the subject of the accusation without delay following the arrest and not later than on the following day.

(3) During the examination, the incriminating circumstances shall be pointed out to the accused and he shall be informed of his right to reply to the accusation or to remain silent. He shall be given an opportunity to remove grounds for suspicion and arrest and to present those facts which speak in his favour.

(4) If remand detention is continued, the accused shall be informed of the right of complaint as well as of other appellate remedies (Section 117 subsections (1) and (2), Section 118 subsections (1) and (2), Section 119 subsection (5), Section 119a subsection (1)). Section 304 subsections (4) and (5) shall remain unaffected.

กล่าวคือ เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับตัวผู้ต้องหามาได้ ไม่ว่าจะโดยมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม เจ้าพนักงานตำรวจต้องนำตัวผู้ต้องหาส่งศาลในทันที หรืออย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้น ภายหลังจากได้จับกุมตัวผู้ต้องหาเพื่อที่ผู้พิพากษาได้อ่านการจับกุม แจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหา และพิจารณาว่า ข้อกล่าวหาที่ถูกกล่าวหา นั้นมีมูลหรือไม่ การจับกุมตัวดังกล่าวเป็นการจับกุมโดยชอบด้วยหรือไม่ด้วย

เว้นแต่ กรณีที่ผู้ที่ขัดขืนหมายเรียกอาจถูกนำตัวมายังศาล หรือมายังอัยการ หรือในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ภายหลังจากการกระทำความผิดอาจถูกจับ โดยไม่ต้องมีหมายจับของศาล แต่ไม่ว่าผู้จับจะเป็นใคร รวมทั้งประชาชนด้วย เมื่อจับแล้วจะต้องนำตัวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือศาล ถ้าตำรวจจับผู้ต้องหาจะต้องนำตัวไปยังศาลในทันที หรืออย่างช้าที่สุด ในเช้าวันรุ่งขึ้นของการจับกุม ซึ่งทั้งนี้การจับอาจทำได้โดยคำสั่งศาลหรือพนักงานอัยการก็ได้ การควบคุมตัวเป็นอำนาจการออกคำสั่งโดยศาลหรือตามคำร้องขอของพนักงานอัยการ ซึ่งต้องระบุ ผู้ถูกกล่าวหาอย่างชัดเจน พฤติกรรมแห่งข้อกล่าวหา และอยู่บนพื้นฐานทางกฎหมายเช่นเดียวกัน

หลักเกณฑ์ของการออกคำสั่งควบคุมตัวนี้ สามารถกระทำได้ เมื่อศาลพิจารณาแล้ว มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) มีเหตุน่าเชื่อว่าถ้าปล่อยไปจะเป็นอันตราย
 (2) มีเหตุน่าเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ซึ่งในกรณีนี้ผู้พิพากษาอาจสั่งปล่อยตัวชั่วคราวได้ โดยทั้งนี้อาจกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ต้องหาปฏิบัติตาม

- (3) ผู้ต้องหา มีพฤติการณ์จะข่มขู่พยาน
 (4) ผู้ต้องหา มีพฤติการณ์จะไปกระทำความผิดอีก

โดยมีระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาได้สูงสุด ไม่เกิน 6 เดือน เว้นแต่กรณีหากมีเหตุจำเป็นอันต้องใช้เวลาในการสอบสวน ศาลอาจขยายระยะเวลาออกไปได้อีกคราวละไม่เกิน 3 เดือน แต่อย่างไรก็ตามผู้ต้องหา มีสิทธิร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวได้ตลอดเวลา ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 120 บัญญัติว่า

“(1) การเพิกถอนการจับกุมจะถูกเพิกถอนทันทีที่เงื่อนไขสำหรับการคุมขังชั่วคราว ไม่มีอยู่อีกต่อไป หรือถ้าการกักขังคุมขังต่อเนื่องไม่สมเหตุสมผลกับความสำคัญของคดี หรือต่อการลงโทษหรือมาตรการในการปฏิรูปและการป้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการเพิกถอนตัวผู้ถูกเพิกถอน หรือการดำเนินคดีถูกยกเลิกเพิกถอนไป เว้นแต่เป็นการชั่วคราว

(2) การปล่อยตัวผู้ต้องหาต้องไม่ล่าช้า เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าได้มีการดำเนินการอุทธรณ์คำสั่ง³²

กล่าวคือ ศาลเท่านั้นที่มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ โดยที่พนักงานอัยการ มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งขัง การควบคุมตัวโดยคำสั่งศาลนี้มีได้มีข้อกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวขั้นสูงไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องหาที่มีสิทธิขอประกันตัวได้ตลอดเวลาที่มีการควบคุมตัว

การควบคุมตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อผู้ต้องหาถูกศาลสั่งควบคุมตัวแล้ว ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้ 2 ประการดังต่อไปนี้³³

(1) กรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวโดยศาล Magistrate Court ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ คำสั่งของศาล Magistrate Court ไปยังศาล The High Court ได้ ในกรณีเช่นนี้ศาล The High Court ต้องมีองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 คน ในการพิจารณาคำร้องของผู้ต้องหาว่าที่ ศาล Magistrate Court สั่งควบคุมตัวนั้น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(2) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะร้องขอให้ตรวจสอบคำสั่งให้ควบคุมตัวใหม่ได้อีกครั้ง ในกรณีนี้ จะกระทำได้ เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวไปแล้ว 3 เดือน โดยผู้ถูกควบคุมจะต้องร้องขอต่อศาล โดยการร้องขอนี้อาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ โดยที่ร้องขอได้ตลอดระยะเวลาที่มีการควบคุมตัว หรือจะร้องขอให้มีการตรวจสอบก็ครั้งก็ได้หากมีพยานหลักฐานใหม่เพิ่มเติม

³² The German code criminal procedure Section 120

(1) The warrant of arrest shall be revoked as soon as the conditions for remand detention no longer exist, or if the continued remand detention is disproportionate to the importance of the case or to the anticipated penalty or measure of reform and prevention. In particular, it is to be revoked if the accused is acquitted or if the opening of the main proceedings is refused, or if the proceedings are terminated other than provisionally.

(2) The release of the accused shall not be delayed by the fact that an appellate remedy is being sought.

(3) The warrant of arrest shall also be revoked if the public prosecution office makes the relevant application before public charges have been preferred. Simultaneously with this application, the public prosecution office may order the release of the accused

³³ บุรณิมา คูนิอาจ, *อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว*, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558, หน้า 83

2) รูปแบบของการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดรูปแบบของการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในมาตรา 116a ดังนี้

“(1) ให้ประกันตัวโดยการวางเงินสด หุ้่น หรือพันธบัตร หรือโดยการจำหน่ายทรัพย์สินหรือในรูปของการค้ำประกันด้วยบุคคล

(2) ผู้พิพากษาจะกำหนดวงเงินและประเภทของการประกันตัวตามที่เห็นสมควร

(3) ผู้ต้องหาซึ่งไม่ได้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตของพระราชบัญญัตินี้ และขอให้ระงับการดำเนินการตามหมายจับ อาจดำเนินการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำนาจศาลขอรับการดำเนินการต่างๆ ในนามของผู้ต้องหาเองได้”³⁴

3) เงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้วนั้น ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ด้วยก็ได้ เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นๆ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขไว้ในมาตรา 116 ดังนี้

“(1) ศาลอาจจะกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัวสำหรับความเสี่ยงในการหลบหนี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการที่พิจารณามีดังต่อไปนี้

ก. ให้ผู้ต้องหาไปรายงานตัวต่อศาล สำนักงานอัยการหรือสำนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้

ข. ห้ามออกจากถิ่นที่อยู่อาศัย หรือที่พัก ภูมิลำเนา หรือบางพื้นที่ โดยไม่ได้รับคำสั่งอนุญาต

ค. ห้ามมิให้ออกจากสถานที่ส่วนตัว เว้นแต่อยู่ภายใต้การดูแลของบุคคลที่กำหนด

ง. มีหลักทรัพย์วางประกัน

³⁴ The German code criminal procedure Section 116a

(1) Bail shall be furnished by depositing cash, shares or bonds, by pledging property, or in the form of a surety by suitable persons. Any diverging provisions in a statutory instrument issued under the Act on Payments to and from Courts and Judicial Authorities shall remain unaffected.

(2) The judge shall determine the amount and type of bail at his discretion.

(3) An accused person who is not resident within the territorial scope of this statute and applies for suspension of execution of the warrant of arrest upon furnishing bail shall authorize a person residing within the district of the competent court to receive service on his behalf.

(2) ศาลอาจกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว สำหรับความเสี่ยงในการเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน โดยเฉพาะมาตรการห้ามมิให้ผู้ต้องหา ติดต่อกับ พยานหรือผู้ถูกกล่าวหาอื่น หรือผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันการกระทำความผิดในคดีนั้น

(3) ศาลอาจกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว ตามมาตรา 112 a ซึ่งผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการ ควบคุมตัว

(4) ศาลอาจมีคำสั่งบังคับหรือปฏิบัติตามหมายจับได้ หาก

ก. ผู้ต้องหาละเมิดต่อหน้าที่และข้อกำหนดที่บังคับ

ข. ผู้ต้องหาได้เตรียมการจะหลบหนีไม่มาปรากฏตัวตามหมายเรียก โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ค. มีพฤติการณ์ใหม่อื่นที่ทำให้จำเป็นต้องจับกุมตัวมา³⁵

---

³⁵ The German code criminal procedure Section 116

(1) The judge shall suspend execution of a warrant of arrest which is justified merely by a risk of flight if the expectation is sufficiently substantiated that the purpose of remand detention may also be achieved by less severe measures. The following measures, in particular, may be considered:

1. an instruction to report at certain times to the judge, the criminal prosecuting authority, or to a specific office to be designated by them;

2. an instruction not to leave his place of residence, or wherever he happens to be, or a certain area, without the permission of the judge or the criminal prosecuting authority;

3. an instruction not to leave his private premises except under the supervision of a designated person;

4. the furnishing of adequate security by the accused or another person.

(2) The judge may also suspend execution of a warrant of arrest which is justified for risk of tampering with evidence, if less severe measures sufficiently substantiate the expectation that they will considerably reduce the risk of tampering with evidence. In particular, an instruction not to have contact with co-accused persons, witnesses, or experts may be considered.

(3) The judge may suspend execution of a warrant of arrest issued in accordance with Section 112a provided there are sufficient grounds to assume that the accused will comply with certain instructions and that the purpose of detention will be fulfilled thereby.

(4) In the cases referred to in subsections (1) to (3), the judge shall order execution of the warrant of arrest if

1. the accused grossly violates the duties and restrictions imposed upon him;

2. the accused makes preparations for flight, remains absent without sufficient excuse upon proper summons to appear, or shows in any other manner that the trust reposed in him was not justified; or

3. new circumstances have arisen which necessitate the arrest.

ทั้งนี้ การยื่นประกันอาจเป็นการวางเงินสด หรือหลักทรัพย์อื่น หรือการจํานำทรัพย์สิน หรือโดยการค้ำประกันด้วยบุคคลที่เหมาะสม โดยศาลจะเป็นผู้กำหนดจำนวนวงเงินที่จะใช้ในการประกันและประเภทของหลักประกันตามความเหมาะสม นอกจากนี้หากผู้ต้องหาไม่ได้อาศัย อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายนี้ และจะขอระงับการดำเนินการตามหมายจับ อาจกระทำได้โดยการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำนาจของศาล เพื่อที่จะขอรับการดำเนินการ ต่างๆ ในนามของผู้ต้องหาเอง

สำหรับการประกันตัวในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่มีถิ่นพำนักในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในกรณีนี้ศาลจะอนุญาตให้ประกันตัว โดยจะกำหนดจำนวนเงินประกันตัว และผู้ต้องหาต้องสามารถให้ชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่มีสัญชาติสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งสามารถติดต่อได้ในกรณีที่ต้องส่งหมายจับได้

4) ผลของการไม่มาศาลตามกำหนดและการผิดเงื่อนไขภายหลังการปล่อยตัวชั่วคราว การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และต่อมาภายหลังไม่ได้มาศาล ตามกำหนดนัด หรือทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ในคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว หรือได้เตรียมการจะหลบหนี หรือมีพฤติการณ์อื่นใดอันมีเหตุอันควรจําเป็นต้องจับกุมตัวใหม่ ให้ศาลมีอำนาจ ในการออกคำสั่งบังคับได้ตามหมายจับเดิมที่มีอยู่แล้วนั้น ได้

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีหลักเกณฑ์ และพฤติการณ์ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวไว้ โดยการปล่อยตัวชั่วคราว มีได้ทั้งกรณีที่ปล่อยตัวชั่วคราวแบบไม่มีประกันแต่กำหนดเงื่อนไข และการปล่อยตัวชั่วคราวแบบมีประกัน ซึ่งหลักประกันที่อาจยื่นขอปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่ เงินสด หรือหลักประกันอื่น หรือการจําหรือการค้ำประกันด้วยบุคคล ทั้งนี้จำนวนวงเงินประกัน ประเภทของการประกัน และหลักประกัน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลตามความเหมาะสม

2.1.3 ประเทศญี่ปุ่น

1) หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น กำหนดเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยพิจารณาจาก³⁶

- (1) เป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน
- (2) มีหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลยจะทำลายพยานหลักฐานในคดี
- (3) หลบหนี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี

³⁶ พชรมนต์ ภูมิสถิต, ปล่อยตัวชั่วคราว : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557, หน้า 51

ผู้มีอำนาจจะสั่งให้ควบคุมตัว คือ ศาลเท่านั้น และถ้าผู้ต้องหาถูกสั่งให้ควบคุมตัวแล้ว ทนายความ สามีหรือภริยา หรือญาติ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะร้องขอศาลเพื่อทราบเหตุผลที่ศาลสั่งควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ตามประมวลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 82 บัญญัติไว้ดังนี้

“(1) ผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังอาจขอให้ศาลชี้แจงเพื่อให้ทราบเหตุผลที่ศาลสั่งควบคุมตัวได้

(2) ทนายความ คู่สมรส ญาติพี่น้อง หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียหรือมีความเกี่ยวข้องจะร้องขอศาลเพื่อทราบเหตุผลที่ศาลมีคำสั่งควบคุมตัวผู้ต้องหาได้

(3) การยื่นคำร้องดังกล่าวก่อนหน้านี้นี้ ต้องมีการประกันตัวก่อนแล้ว”³⁷

การพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีก่อนฟ้องคดี และกรณีภายหลังที่ได้ฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวในแต่ละกรณีแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าจะเป็กรณณ ผัดฟ้อง ผากขัง ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลยพินิจพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา เพราะกรณีเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีของศาล การสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวน อัยการ ให้ได้กระทำด้วยความสะดวก ปราศจากการยุ่งเหยิงพยานหลักฐานของผู้ต้องหา การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของศาลมิได้ตั้งแต่มื่อมีการฟ้องต่อศาลแล้วเท่านั้น ทั้งนี้กฎหมายญี่ปุ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่ศาลต้องควบคุมตัวจำเลยไว้ เว้นแต่มีประกัน ดังนี้

(1) การควบคุมตัวก่อนฟ้องคดี

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้น ภายหลังเมื่อได้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้แล้ว หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ให้ปล่อยตัวไป แต่หากกรณีที่ตำรวจเห็นว่าควรต้องควบคุมตัวไว้ สามารถควบคุมตัวได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง หรือภายในอำนาจของพนักงานอัยการเป็นระยะเวลา

³⁷ The Code of Criminal Procedure Chapter VIII Summons, Subpoena and Detention of the Accused Article 82

(1) The accused under detention may request the court to disclose the grounds for detention.

(2) The defense counsel, legal representative, curator, spouse, lineal relative, sibling or other interested person of the accused under detention may also request the disclosure prescribed in the preceding paragraph.

(3) The requests prescribed in the preceding two paragraphs shall, when bail is granted or execution of detention is suspended or rescinded or when the detention warrant becomes ineffective, lose their effect.

24 ชั่วโมง เนื่องจากในชั้นสอบสวนก่อนที่พนักงานอัยการจะได้ฟ้องคดีต่อศาลนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานอัยการมีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อสอบสวนได้ไม่เกิน 72 ชั่วโมง

ในกรณีพนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการ มีเหตุจำเป็นที่จำต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาเกิน 48 ชั่วโมง หรือ 24 ชั่วโมงดังกล่าว พนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ต้องมีการนำตัวผู้ต้องหามายังศาลเพื่อขอฝากขังหรือขอออกหมายขังผู้ต้องหาในชั้นก่อนการพิจารณาคดีได้อีกไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละ 10 วัน หากเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดตามที่ ได้ถูกกล่าวหาจริง ประกอบกับว่าผู้ต้องหา

- (1) ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน
- (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (3) มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการจะต้องมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล มิฉะนั้นแล้วต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ถ้าผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวเห็นว่า ถูกควบคุมตัวนานเกินควรแก่เหตุ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 88³⁸ ได้กำหนดให้ตัวผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังนั้นเอง ทนายความ ญาติ หรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งยกเลิกการควบคุมตัวเสียได้ หรืออาจร้องขอประกันตัวได้ ตามหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 91³⁹

(2) การควบคุมตัวหลังการฟ้องคดี

เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว กระบวนการดำเนินคดีอาญาเข้าสู่ชั้นพิจารณาของศาลทันที จำเลยที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในชั้นการสอบสวนจะถูกควบคุมตัวต่อไปในชั้นพิจารณาคดีของศาล โดยการควบคุมตัวจำเลยไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี โดยหลักแล้วกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการสามารถควบคุมตัวได้ไม่เกินกำหนด 2 เดือน แต่ทั้งนี้สามารถขอ

³⁸ The Code of Criminal Procedure Chapter VIII Summons, Subpoena and Detention of the Accused Article 88

(1) The accused under detention or his/her counsel, legal representative, curator, spouse, lineal relative or sibling may request bail.

(2) The provision of paragraph (3) of Article 82 shall apply mutatis mutandis to the request prescribed in the preceding paragraph.

³⁹ The Code of Criminal Procedure Chapter VIII Summons, Subpoena and Detention of the Accused Article 91

(1) When the confinement of detention has been unduly long, the court shall, upon the request of the person prescribed in Article 88 or ex officio, rescind the detention or grant bail by a ruling.

(2) The provision of paragraph (3) of Article 82 shall apply mutatis mutandis to the request prescribed in the preceding paragraph

ขยายเวลาในการควบคุมออกไปได้อีกไม่เกิน 1 เดือน การขยายระยะเวลาการควบคุมนี้สามารถกระทำได้ ครั้งเดียวเท่านั้น ดังนั้นระยะเวลาการในการควบคุมภายหลังอัยการได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว มีระยะเวลาในการควบคุมตัวได้ไม่เกิน 3 เดือน เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ ที่ไม่อาจนำการจำกัดระยะเวลาการควบคุมตัวมาใช้⁴⁰

(1) ศาลตัดสินคดีให้จำเลยถูกกักขังหรือลงโทษอย่างอื่นที่หนักกว่า

(2) กรณีหนึ่งกรณีใด ต่อไปนี้

ก. จำเลยถูกฟ้องในความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือ โทษกักขังเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

ข. จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกงและต่อมาได้กระทำความผิดซ้ำอีก ในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกหรือกักขังเป็นเวลา 3 ปี

ค. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะทำลายพยานหลักฐาน

ง. กรณีไม่ปรากฏชื่อหรือถิ่นที่อยู่ของจำเลย

กรณีที่เกิดในการควบคุมตัวหรือมีความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย หมดไป ศาลอาจจะยกเลิกการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ โดยการร้องขอของพนักงานอัยการตัวจำเลยเอง ทนายความ ญาติ หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสียด้วย หรือในกรณีที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ประกันตัวได้ การควบคุมตัวของจำเลยต้องงดไว้ก่อน

⁴⁰ พชรมณท์ ภูมิสถิต, ปล่อยตัวชั่วคราว: ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557, หน้า 53

ตามกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้น กฎหมายมิได้ให้อำนาจศาลในการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือ การประกันตัวในชั้นก่อนพิจารณาคดี แม้กระทั่งการพิจารณาเมื่อมีการนำตัวผู้ต้องหามาฝากขังหรือออกหมายจับผู้ต้องหาในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้นแล้วในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาล ผู้ต้องหาจะไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเลย ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลว่า หากได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้ว อาจเกิดความไม่สะดวกต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรืออัยการในการดำเนินการสอบสวนผู้ต้องหาได้ การปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวมิได้เฉพาะกรณีที่ผู้ต้องหาถูกฟ้อง เป็นจำเลยในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีแล้วเท่านั้น ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 198(1)⁴¹

นอกจากนี้แล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น ยังได้บัญญัติกำหนดถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ในกรณีที่หากมีการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยแล้ว ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ ตามมาตรา 89 ในกรณีดังต่อไปนี้

“(1) ในกรณีที่จำเลยถูกฟ้องต่อศาลในความผิดที่มีโทษตั้งแต่ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก หรือกักขังตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

(2) ในกรณีจำเลยถูกพิพากษาประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต จำคุก หรือกักขัง ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

⁴¹ The Code of Criminal Procedure Chapter VIII Summons, Subpoena and Detention of the Accused Article 198

(1) A public prosecutor, public prosecutor's assistant officer or judicial police official may ask any suspect to appear in their offices and interrogate him/her if it is necessary for the investigation of a crime; provided, however, that the suspect may, except in cases where he/she is under arrest or under detention, refuse to appear or after he/she has appeared, may withdraw at any time.

(2) In the case of the interrogation set forth in the preceding paragraph, the suspect shall, in advance, be notified that he/she is not required to make a statement against his/her will.

(3) The statement of the suspect may be recorded in a written statement.

(4) The written statement set forth in the preceding paragraph shall be inspected by the suspect or read to him/her for verification, and if he/she makes a motion for any addition, removal or alteration, his/her remarks shall be entered in the written statement.

(5) If the suspect affirms that the contents of the written statement are correct, he/she may be asked to attach his/her signature and seal to it; provided, however, that this shall not apply when the suspect refuses to do so.

(3) ในกรณีที่จำเลยถูกตัดสินให้เป็นผู้กระทำผิดคดีนี้แล้ว และถูกฟ้องคดีอีกในความผิดที่สามารถลงโทษจำคุกหรือกักขังได้ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

(4) ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะทำลายพยานหลักฐาน

(5) ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะทำร้ายบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้ร้องทุกข์

(6) ในกรณีที่ไม่มีปรากฏชื่อหรือที่อยู่ของจำเลย⁴²

สำหรับรูปแบบของการปล่อยชั่วคราวจำเลยตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ กล่าวคือ

(1) การปล่อยตัวชั่วคราวที่ต้องมีการร้องขอ คือ ในกรณีที่จำเลยถูกควบคุมตัว เมื่อเห็นว่า การควบคุมตัวมีระยะเวลาอันนานเกินไป อาจร้องขอต่อศาลเพื่อขอประกันตัวระหว่างพิจารณาของศาลได้

(2) การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นสิทธิ คือ เมื่อจำเลยถูกศาลพิพากษาให้จำคุก หรือควบคุมตัวไว้ก่อนที่คดีจะถึงที่สุด ทนายความ ผู้แทนโดยชอบธรรม คู่สมรส ญาติ หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสียกับจำเลย อาจร้องขอต่อศาลเพื่อประกันตัวจำเลยได้

---

⁴² The Code of Criminal Procedure Chapter VIII Summons, Subpoena and Detention of the Accused Article 89 The request for bail shall be granted, except when:

(i) The accused has allegedly committed a crime which is punishable by the death penalty, life imprisonment with or without work or a sentence of imprisonment with or without work whose minimum term of imprisonment is one year or more;

(ii) The accused was previously found guilty of a crime punishable by the death penalty, life imprisonment with or without work or a sentence of imprisonment with or without work whose maximum term of imprisonment was in excess of ten years;

(iii) The accused allegedly habitually committed a crime punishable by imprisonment with or without work whose maximum term of imprisonment was in excess of three years;

(iv) There is probable cause to suspect that the accused may conceal or destroy evidence;

(v) There is probable cause to suspect that the accused may harm or threaten the body or property of the victim or any other person who is deemed to have essential knowledge for the trial of the case or the relatives of such persons;

(vi) The name or residence of the accused is unknown.

(3) การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว เป็นอำนาจดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตได้ ดังนี้

ก. จำเลยถูกฟ้องต่อศาลในความผิดที่มีอัตราโทษตั้งแต่ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต จำคุก หรือกักขังตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

ข. จำเลยถูกตัดสินประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต จำคุก หรือกักขังตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

ค. จำเลยถูกตัดสิน เป็นผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกง และต่อมาถูกฟ้องคดีอีก ในความผิดที่สามารถลงโทษจำคุกหรือกักขังได้ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

ง. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะทำลายพยานหลักฐาน

จ. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะทำร้ายบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้ร้องทุกข์

ฉ. ไม่ปรากฏชื่อหรือถิ่นที่อยู่ของจำเลย

ในกรณีที่จำเลยได้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ศาลจะพิจารณากำหนดวงเงินประกันตามความเหมาะสมแก่กรณี โดยพิจารณาให้เป็นที่แน่ใจว่าจำเลยนั้นจะมาศาลตามที่กำหนด และพิจารณาจากเหตุอื่นประกอบด้วย เช่น พยานหลักฐาน ประเภทของความผิด บุคลิกลักษณะ และฐานะทางการเงิน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดเงินประกันก็ยังคงขึ้นอยู่กับพื้นฐานของหลักที่จะไม่เรียกเงินประกันจนเกินควร

2) การยกเลิกคำสั่งอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวจำเลย

ศาลอาจยกเลิกเพิกถอนคำสั่งอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวได้ ภายหลังจากที่ได้มีการ ปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยในคดีไปแล้ว โดยคำร้องขอของอัยการหรือศาลเห็นเองได้ ในกรณีต่อไปนี้

(1) จำเลยไม่มาปรากฏตัวตามหมายเรียก

(2) จำเลยหนีประกันหรือมีเหตุผลควรเชื่อว่าจำเลยจะหนีประกัน

(3) จำเลยทำลายพยานหลักฐาน ในคดีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะทำลายพยานหลักฐาน

(4) จำเลยรบกวนหรือพยายามรบกวนบุคคลหรือทรัพย์สินคู่กรณีหรือของบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้อง

(5) จำเลยไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการประกันตัว

เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการอนุญาตปล่อยชั่วคราวแล้ว ศาลมีอำนาจริบเงินวางประกันตัวจำเลยได้ทั้งหมด หรือบางส่วน แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่อาจยื่นคำร้องขอประกันตัวเข้ามาใหม่อีกได้⁴³

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายญี่ปุ่นแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีก่อนฟ้องคดีต่อศาล ไม่ว่าจะเป็นการผิดฟ้อง หรือฝากขัง ช่วงระยะเวลาที่กฎหมายเคร่งครัด ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องทุกข์และความสะดวกในการสืบสวนสอบสวนของพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง และอีกกรณีคือกรณีที่มีการยื่นฟ้องและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล กรณีนี้หากเข้าหลักเกณฑ์การควบคุมตัว ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น จำเลยก็ต้องถูกควบคุมตัว โดยอำนาจรัฐเว้นแต่จะมีประกัน โดยหลักประกันและจำนวนวงเงินประกันเป็นไปตามที่ ศาลเห็นสมควรในแต่ละคดีฐานความผิด โดยค่านิ่งพฤติการณ์อื่นประกอบด้วย แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักที่จะไม่เรียกเงินประกันจนเกินควร

2.2 การปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Common Law

2.2.1 ประเทศอังกฤษ

1) การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายอังกฤษ⁴⁴

ประเทศอังกฤษ ถือเป็นประเทศที่เป็นต้นกำเนิดของหลักการปล่อยตัวชั่วคราวของโลก โดยได้เริ่มมีมาตั้งแต่สมัย ปี ค.ศ. 673 อันเริ่มมาจากกระบวนการทางอาญาที่มีกระบวนการพิจารณาคดีทางอาญาที่คล้ายๆ กับการวางเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในเช่นอย่างปัจจุบันนี้ โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เสียหายในคดีก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หากต่อมาภายหลังปรากฏข้อเท็จจริงในคดีและศาลตัดสินยกฟ้องจำเลย หรือพิพากษาให้จำเลยไม่ได้มีความผิด จำเลยก็จะได้รับเงินจำนวนดังกล่าวคืนจากผู้เสียหายที่ตนได้วางมัดจำไว้คืนทั้งหมด โดยวิธีนี้ได้มีมาจนถึงยุคสมัยกลางของอังกฤษในปี ค.ศ. 1066 โดยเปลี่ยนแปลงหลักการเป็นว่าในการพิจารณาคดีอาญาของศาลนั้น จำเลยต้องมาปรากฏตัวต่อศาลในการพิจารณาคดีทุกนัด ดังนั้นแล้วจึงมีความจำเป็นต้องกักขังหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี แต่ด้วยเหตุผลหลายประการในขณะนั้น ไม่ว่าจะการพิจารณาคดีที่ล่าช้าเนื่องจาก

⁴³ พชรมณห์ ภูมิสถิต, *ปล่อยตัวชั่วคราว : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557, หน้า 56

⁴⁴ อางหาญ อยู่บำรุง, *ผลกระทบของกระแสสังคมต่อปัญหาการมีคำสั่งให้ประกันตัวผู้ต้องหา* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546} หน้า 16

ศาลมีเขตอำนาจที่กว้างขวางครอบคลุมกับจำนวนคดีในศาลที่มีมากทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า ปัญหาสถานที่ควบคุมหลายแห่งแออัดเกิดโรคภัยไข้เจ็บในสถานที่กักขังควบคุม เป็นเหตุให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยจำนวนมากล้มป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งในบางคดีมีผู้บริสุทธิ์ถูกกักขังและเสียชีวิตระหว่างการพิจารณาคดีของศาลด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงเกิดแนวคิดการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือการประกันตัวขึ้นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศอังกฤษ และมีวิวัฒนาการตลอดมา ตั้งแต่กระบวนการให้ “Sheriff” คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของอังกฤษ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปกครองและทำหน้าที่คล้ายตำรวจมีอำนาจจับกุม คမ်းขัง ผู้กระทำความผิดอาญาและสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ และยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพคดีเรือนจำส่งหมายศาล เป็นผู้ที่มีอำนาจประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย เว้นแต่กรณีเป็นการกระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรงต้องรอจนกว่าจะมีผู้พิพากษาเดินทางมาพิจารณาคดี ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือบุคคลฝ่ายที่สามที่น่าเชื่อถือเข้าทำสัญญาประกันตัว เพื่อเป็นประกันว่าผู้ต้องหาจะมาปรากฏตัวต่อศาลในวันพิจารณาคดีของศาล ซึ่งหากผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ผู้ประกันนั้นต้องมามอบตัวเป็นจำเลยแทนในคดี ตามกฎหมายอังกฤษต่อมาได้มีวิวัฒนาการในการให้สิทธิและให้การคุ้มครองผู้ประกันมากขึ้น หากผู้ประกันเป็นเจ้าของทรัพย์สิน คือ เพียงถูกริบทรัพย์สินตามจำนวนเงินประกันที่ได้ทำไว้แทนการที่จะต้องมอบตัวเป็นจำเลยแทนในคดี กระทั่งต่อมาในปี ค.ศ. 1275 ได้มี Act of Westminster จำกัดอำนาจในการใช้ดุลยพินิจในการเข้าประกันตัวผู้ต้องหาของ Sheriff โดยกฎหมายบัญญัติกำหนดถึงประเภทของความผิดที่สามารถให้ประกันได้ และประเภทความผิดที่ไม่สามารถเข้ามาประกันตัวผู้ต้องหาได้ นับว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกของอังกฤษที่มีการวางหลักเกณฑ์ในการประกันตัวขึ้น

ต่อมาอำนาจในการประกันตัวผู้ต้องหาตามหลักกฎหมายอังกฤษได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เป็นของ Sheriff มาเป็นของผู้พิพากษาแห่งท้องถิ่นที่ถูกแต่งตั้งให้มาทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วยเหลือ Sheriff ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่นเช่นตำรวจ ในปัจจุบัน โดยในปี ค.ศ. 1327 ได้มีการออกกฎหมายที่มีการบัญญัติให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาเคลื่อนที่ในการแทรกแซงและลดอำนาจการใช้ดุลยพินิจในการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยของ Sheriff เพื่อเป็นการลดอำนาจและขจัดความไม่เป็นธรรมจากการใช้ดุลยพินิจในการประกันตัวของ Sheriff ลง จนในที่สุดผู้พิพากษาแห่งท้องถิ่นมีอำนาจในการลงโทษ Sheriff ได้ ในกรณีที่มีการอนุญาตให้ประกันตัวไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

แนวคิดในเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในอังกฤษ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันตัวได้พัฒนาตลอดเรื่อยมา โดยได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้มากมายหลายฉบับ อันมีกฎหมายสำคัญหลักๆ ในขณะนั้น รวม 3 ฉบับ ได้แก่⁴⁵

(1) The Petition of Right 1629 เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงการจำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์ ในการที่จะสั่งขังบุคคลใดโดยไม่แสดงเหตุแห่งการขังนั้นไม่ได้ นับได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกของอังกฤษที่ให้หลักประกันเสรีภาพของบุคคลในการจะถูกขังโดยไม่มีเหตุอันควร แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาลในอังกฤษยังคงพิจารณาไปในทางสนับสนุนการมีคำสั่งของพระมหากษัตริย์ โดยการกำหนดหลักประกันปล่อยชั่วคราวไว้ในจำนวนสูง จนผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถหาหลักประกันได้ตามจำนวนวงเงินที่ศาลกำหนดนั้น

(2) The Habeas Corpus Act 1679 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันเสรีภาพส่วนบุคคลของบุคคลที่มีสัญชาติอังกฤษที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด ให้ได้มีโอกาสได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวทันทีเพื่อให้พ้นจากการควบคุมตัวหรือจากการกักขัง โดยทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้ผู้พิพากษามีอำนาจในการให้ประกันตัวได้ทั้งก่อนและระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง

(3) The Bill of Right 1688 กฎหมายฉบับนี้เป็นบทกฎหมายที่จำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์ในหลายๆ ด้าน อีกทั้งยังบัญญัติจำกัดอำนาจศาลในการกำหนดหลักประกันในการขอปล่อยตัวชั่วคราวไม่ให้สูงเกินสมควร รวมทั้งกำหนดบทลงโทษไว้ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว คือการถอนสิทธิทางกฎหมายและริบทรัพย์สินที่วางไว้เป็นประกัน

ในปัจจุบันประเทศอังกฤษได้ใช้กฎหมายในการดำเนินการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยภายใต้กฎหมายหลัก 3 ฉบับด้วยกัน คือ The Magistrates' Court Act 1952, Bail Act 1976 และ The Magistrates' Court Act 1980

⁴⁵ สุพุมาลย์ สุโขบล, การประกันในชั้นสอบสวน ศึกษาในแง่การใช้ดุลยพินิจเจ้าพนักงาน ในการปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวทางสังคมศาสตร์, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527, หน้า 27

2) หลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

หลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของประเทศอังกฤษ แบ่งพิจารณาได้เป็น 2 ชั้น กล่าวคือ⁴⁶

(1) การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานตำรวจ

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษแล้ว ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ใน The Police and Criminal Evidence Act 1976 ตามมาตรา 37 (2) กล่าวคือ⁴⁷ การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจนี้ เป็นการ ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา ต่อเมื่อพนักงานควบคุมมีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้มานั้น ยังไม่เพียงพอที่จะฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ เพื่อที่จะให้พนักงานตำรวจหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในคดีโดยมีประกัน

โดยที่อำนาจในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจนี้ เป็นอำนาจการพิจารณาดุลยพินิจแตกต่างกัน แยกพิจารณาได้ใน 2 กรณี คือ

ก. กรณีเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับ ในกรณีนี้อำนาจการพิจารณามีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาเป็นอำนาจของพนักงานควบคุม ซึ่งมีอำนาจที่จะพิจารณาว่าผู้ต้องหาควรที่จะ ถูกควบคุมตัวหรือมีคำสั่งให้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยที่เจ้าพนักงานตำรวจต้องนำตัวผู้ถูกจับมายัง Magistrates' Court ภายใน 24 ชั่วโมง เว้นแต่กรณีมีเหตุอันสมควร ไม่อาจส่งตัวได้ทันเวลา

ข. กรณีเป็นการจับโดยมีหมายจับ ในกรณีนี้อำนาจในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาเป็นอำนาจของผู้พิพากษาท้องถิ่น (Magistrates)

(2) การปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล

การปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาลตามกฎหมายอังกฤษ มีหลักเกณฑ์ การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยที่ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณามีคำสั่ง โดยพิจารณาได้จาก

(1) พิจารณาจากความรุนแรงของความผิดและการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี

⁴⁶ พชรมณห์ ภูมิสถิต, ปล่อยตัวชั่วคราว : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557, หน้า 59-65

⁴⁷ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องหาโทษในคดีอาญา, เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540, หน้า 54-55

(2) พิจารณาจากบุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือพฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

(3) พิจารณาจากข้อมูลก่อนการประกันตัวในครั้งนี้นี้ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยได้รับ การประกันตัวในคดีอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ หากมีผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยหลบหนีระหว่าง การได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปหรือไม่

(4) พิจารณาจากน้ำหนักพยานหลักฐานในสำนวนคดี

เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจยื่นฟ้องต่อศาล Magistrates แล้ว จำเลยอาจยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวได้ โดยการยื่นต่อศาล Magistrates แต่หากปรากฏว่า ศาล Magistrates ปฏิเสธมีคำสั่ง ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว จำเลยมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวไปยัง The Crown Court โดย The Crown Court พิจารณาว่าจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนี หรือจำเลยมีพฤติการณ์ข่มขู่พยานหรือลูกขุนหรือไม่ หาก The Crown Court ปฏิเสธมีคำสั่งไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวอีกครั้ง จำเลยก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนี้ไปยัง The High Court ได้

3) รูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของประเทศอังกฤษ

รูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของประเทศอังกฤษ ตามกฎหมายอังกฤษได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ใน The Bail Act 1976 มาตรา 3 ซึ่งกฎหมายกำหนด ไม่ให้มีการเรียกหลักประกันในการอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว กล่าวคือให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน และปราศจากการกำหนดเงื่อนไขใดๆ ในการปล่อยตัวชั่วคราว เว้นแต่กรณีที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการปล่อยตัวชั่วคราวอาจทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี หรืออาจยุ่งเหยิงพยานหลักฐาน เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี ซึ่งพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด ข้อมูลเกี่ยวกับคนใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งกรณีศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ศาลอาจมีการกำหนดหลักประกันเพิ่มเติม หรืออาจกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติในขณะที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแทนการเรียกหลักประกันได้ อาทิ⁴⁸

⁴⁸ อภิรดี โพธิ์พร้อม และคณะ, โครงการวิจัยเรื่อง ปัญหาความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนได้รับ, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550, หน้า 181-182

(1) กำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี

(2) กำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดอีก ในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราว

(3) กำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐานในคดี

(4) รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีตำรวจสัปดาห์ละครั้งหรือวันละครั้ง

(5) ดำเนินการยื่นหนังสือการเดินทาง

(6) กำหนดที่อยู่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย

(7) ห้ามติดต่อกับพยานสำคัญของโจทก์ หรือห้ามเข้าไปบริเวณถิ่นที่อยู่ของพยานโจทก์

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยได้มีการนำหลักทรัพย์มาวางไว้เป็นประกันต่อศาลนั้น เพื่อเป็นประกันว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมาตามกำหนดนัดนั้น ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษใน The Bail Act 1976 มาตรา 3 (5) ได้กำหนดถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไม่มาตามกำหนดนัด เงินหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกริบทันที

นอกจากนี้แล้วใน The Bail Act 1976 มาตรา 4 ยังได้มีการบัญญัติถึงสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า บุคคลผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ย่อมได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ไม่ว่าจะการประกันตัวในชั้น Magistrates' Court, Crown Court หรือ High Court ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องให้คำรับรองมีลักษณะเป็นสัญญาให้ไว้ต่อศาลหรือเจ้าพนักงานตำรวจว่าตนจะไปปรากฏตามที่กำหนด หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำรับรองดังกล่าวจะต้องเสียเงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าปรับ

4) หลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

หลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษ ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ใน The Bail Act 1976 มาตรา 358 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า โดยหลักแล้วไม่ให้มีการเรียกหลักประกัน ในกรณีที่มีการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว คือ ให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน และไม่ต้องกำหนดเงื่อนไข เว้นแต่กรณีที่ศาลอาจเรียก หลักประกันได้ โดยพิจารณาจาก

(1) สถานะทางเศรษฐกิจ

(2) ลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด

(3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด

5) หลักเกณฑ์การพิจารณากรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

หลักเกณฑ์การพิจารณากรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายอังกฤษ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาไว้ตาม The Bail Act 1976 SCHEDULE 1 ซึ่งได้บัญญัติ หลักเกณฑ์กรณีการไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ดังนี้

(1) เมื่อผู้ต้องหาเคยได้รับการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ และได้หลบหนี

(2) เมื่อผู้พิพากษา Magistrate พิจารณาแล้วเห็นว่าควรส่งให้ Crown Court พิจารณา

(3) เมื่อจำเลยได้รับการพิจารณาและพิพากษาโทษแล้ว โดยผู้พิพากษา Magistrate หรือ Crown Court และจำเลยอยู่ในระหว่างอุทธรณ์คำพิพากษานั้น

นอกจากนี้แล้วตาม The Bail Act 1976 มาตรา 4 ยังได้บัญญัติต่อไปว่า ในกรณีที่จำเลยถูกฟ้องหรือถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในคดีที่มีโทษจำคุก จำเลยจะไม่ได้รับการประกันตัวหากเข้า กรณีหนึ่งกรณีใด คือ

(1) เมื่อปรากฏต่อศาลและกรณีมีเหตุควรเชื่อได้ว่า หากได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว

ก. จำเลยจะหลบหนี

ข. จำเลยจะไปกระทำความผิดขึ้นอีกในระหว่างได้รับปล่อยตัวชั่วคราว

ค. จำเลยไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐาน หรือกระทำการขัดขวางการดำเนินคดี

(2) ศาลต้องควบคุมตัวจำเลยไว้เพื่อประโยชน์สำหรับตัวจำเลยเอง หรือจำเลยเป็นผู้เยาว์ ควรถูกขังไว้เพื่อประโยชน์แก่ผู้เยาว์เอง

(3) จำเลยถูกพิพากษาให้จำคุกในคดีอื่น

(4) ศาลเห็นว่าคดีนั้นได้พิจารณาไปแล้ว และระยะเวลาไม่เพียงพอที่จะพิเคราะห์เหตุ ตามข้อ 1.-3. ได้

(5) จำเลยได้รับการประกันตัวไปในระหว่างพิจารณาและต่อมาไปถูกจับตัวอีก ในคดีอื่น⁴⁹

⁴⁹ อารีพร กลั่นนุรักษ์, การปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545, หน้า 27

6) การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

กรณีเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขภายหลังการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ถือได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีตาม The Bail Act 1967 มาตรา 6 ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายเรียกตัวจำเลยมาศาลได้ตาม The Bail Act 1967 มาตรา 7 (2) แต่ถ้าหากว่าจำเลยได้รับ การประกันตัวเพื่อจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล แต่จำเลยหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายจับจำเลย เพื่อเป็นการป้องกันการฝ่าฝืนเงื่อนไขการประกันตัว เจ้าพนักงานตำรวจอาจจะจับกุมจำเลยซึ่งเชื่อว่าจะหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัดนี้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายจับ

เจ้าพนักงานตำรวจยังมีอำนาจในการจับตัวจำเลย ซึ่งต้องสงสัยด้วยเหตุผลว่าได้ฝ่าฝืนหรือเพียงแต่เชื่อว่าจะฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว ด้วยเหตุนี้ หากเป็นเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวที่จำเลยจะต้องรายงานตัวที่สถานีตำรวจ แล้วไม่ได้ไปรายงานตัว ตามกำหนดนัด จำเลยนั้นอาจจะถูกจับกุมตัวทันทีโดยไม่ต้องมีหมายจับได้ ในกรณีที่ผู้ประกัน แจ่มแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จำเลยฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว และผู้ประกัน ประสงค์ที่จะถอนการประกันตัว จำเลยก็มีสิทธิที่จะถูกจับได้ทันทีเช่นกัน จำเลยซึ่งถูกจับจากการคาดการณ์หรือมีเหตุสงสัยว่าจะฝ่าฝืนเงื่อนไขการประกันจะต้องถูกนำตัวมายัง ศาล Magistrates' Court โดยเร็ว บางกรณีเมื่อจับกุมแล้วจะต้องนำตัวส่งภายใน 24 ชั่วโมง หากกรณีศาล Magistrates' Court เห็นว่า จำเลยได้มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือมีเหตุหลบหนี อาจมีคำสั่งยกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราวหรือกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวเข้มงวดมากยิ่งขึ้น และ กรณีเช่นนี้นอกจากจำเลยจะถูกจับเพื่อมาดำเนินคดีแล้ว จำเลยหรือผู้ประกันยังต้องถูกริบเงินหลักประกันที่วางไว้เป็นประกันในการขอปล่อยตัวชั่วคราวด้วย และจำเลยจะไม่ได้รับ การประกันตัวอีกต่อไป แม้ว่าจำเลยจะสามารถหาหลักประกันใหม่ได้ก็ตาม⁵⁰

ในขณะเดียวกันตาม The Bail Act 1967 มาตรา 6 ยังได้กำหนดความผิดฐานหลบหนีประกันไว้ ซึ่งกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้วไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน กระทำผิดเงื่อนไข หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร จะต้องรับผิดฐานหลบหนีประกันด้วยอีกฐานความผิดหนึ่ง แต่หากการที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน กระทำผิดเงื่อนไข หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด โดยมีเหตุอันสมควร หากต่อมา

⁵⁰ ครอบงวนชัย ยุทธชัย, การปล่อยตัวชั่วคราว โดยใช้หนังสือรับของบริษัทประกันภัยเป็นหลักประกัน, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549, หน้า 33-34

ภายหลังปรากฏว่าสามารถปฏิบัติตามสัญญาประกันดังกล่าวได้ แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังไม่ปฏิบัติ ก็ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีประกันเช่นกัน

ความผิดฐานหลบหนีประกันตาม The Bail Act 1967 มาตรา 6 นี้ เป็นความผิดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังคงต้องรับผิดชอบต่อไป แม้ว่าคดีหลักที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้ประกันตัวไปนั้น ศาลจะพิพากษาให้พ้นจากความผิดในคดีไปแล้วก็ตาม

The Bail Act 1967 มาตรา 6 เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติ หลักเกณฑ์วิธีการไว้ 3 วิธี อันจำเลยอาจถูกฟ้องและถูกลงโทษสำหรับความผิดอันเกิดจากการหลบหนี ประกัน คือ

(1) จำเลยจะถูกพิจารณาคดี ในความผิดฐานหลบหนีประกันและถูกลงโทษ จำคุกสูงถึง 3 เดือน ปรับ 2,000 ปอนด์ หรือทั้งจำและปรับ

(2) ภายหลังการพิจารณาคดีในความผิดฐานหลบหนีประกันตามมาตรา 6 อาจส่งตัวผู้ต้องหา ไปยัง Crows Court เพื่อลงโทษ หากว่า

ก. พิจารณาเห็นเป็นการสมควร

ข. ศาลได้ส่งตัวผู้ต้องหาไปเพื่อการพิจารณาในส่วนของความผิด ตามฟ้องซึ่ง Crows Court จะเป็นผู้พิจารณาลงโทษผู้ต้องหานั้น ทั้งโทษที่เป็นการหลบหนีประกัน และโทษที่เกิดจากความผิดในคดีนั้น ซึ่งอำนาจของ Crows Court ในการลงโทษ คือ ลงโทษจำคุก 12 เดือน และหรือปรับ โดยไม่จำกัดวงเงิน

(3) การผิดสัญญาประกันในศาล Crows Court เป็นเสมือนการดูหมิ่น หรือการละเมิดอำนาจศาล ผู้พิพากษาของ Crows Court จะดำเนินคดีกับจำเลยโดยการไต่สวน จะเป็นทั้งแบบที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการ ผู้พิพากษาจะใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการดำเนินคดี ตามที่เห็นว่าเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย

สรุป ตามกฎหมายอังกฤษ การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมิได้ ด้วยกัน 2 ชั้น กล่าวคือ การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานตำรวจ การปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาในชั้นพนักงานตำรวจนี้ เป็นการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา ต่อเมื่อพนักงานควบคุม มีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้มานั้น ยังไม่เพียงพอที่จะฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ เพื่อที่จะให้ พนักงานตำรวจหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในคดี โดยมีประกัน เพื่อหาพยานหลักฐาน และการปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล ที่ถือหลักอนุญาตปล่อยชั่วคราวเป็นหลัก เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรอาจเรียกหลักประกัน หรือกำหนด เงื่อนไข ในคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ โดยการใช้อุบายพิจารณาจากความรุนแรง ของความผิด การกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลย บุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำ

ความผิดมาก่อน พฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ข้อมูลก่อนการประกันตัวในครั้งนี้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เคยได้รับการประกันตัวในคดีอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ หากมีผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยหลบหนีระหว่างกรได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปหรือไม่ หรือจากน้ำหนักพยานหลักฐานในสำนวนคดีประกอบจากพิจารณามีคำสั่ง ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวและเงื่อนไขข้อกำหนดภายใต้กฎหมายหลัก 3 ฉบับ คือ The Magistrates' Court Act 1952, Bail Act 1976 และ The Magistrates' Court Act 1980

2.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญาตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกา มีแนวความคิดและวิวัฒนาการเริ่มแรกมาจากการรับเอามาจากประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ยุคที่สหรัฐอเมริกาเป็นอาณานิคม ช่วงแรกถือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกันกับผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลที่ผู้ประกันต้องรับผิดชอบผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี หากผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ตนประกันนั้น ไม่มาศาลตามกำหนดนัด ผู้ประกันจึงมีอำนาจควบคุมและดูแลผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างเต็มที่ ต่อมาภายหลังที่ประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ. 1776 ได้มีการพัฒนาระบบการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยใหม่ โดยมีการเปลี่ยนลักษณะสัญญาประกันที่ผู้ประกันต้องรับผิดชอบผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่ตนประกันไว้เช่นอย่างกฎหมายประเทศอังกฤษ มาเป็นการถูกริบเงินหรือหลักทรัพย์ที่นำมาวางเป็นประกันแทน และในเรื่องของความสัมพันธ์ของผู้ประกันกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่แต่เดิมต้องมีความสัมพันธ์กันนั้น ด้วยบริบทความเจริญก้าวหน้า และความกว้างขวางของอาณาเขต ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ของประชากรที่มีการย้ายถิ่นที่อยู่ตลอดเวลา ระบบการประกันตัวในเวลาต่อมาจึงไม่อาจอาศัย หลักความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกันกับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ทำให้เกิดระบบการประกันตัว โดยนายประกันอาชีพ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 ได้มีการวางหลักเกณฑ์ในการห้ามเรียกหลักประกันเกินสมควรไว้แต่กลับไม่ได้บัญญัติในเรื่องของสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าเดิมทีประชาชนของสหรัฐอเมริกาคือชาวอังกฤษ ซึ่งให้ความเคารพสิทธิเสรีภาพ เป็นอย่างสูง แนวความคิดเรื่องสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวจึงเป็นเรื่องที่อยู่ในจิตใจและวิญญาณของพลเมืองไปโดยปริยาย ไม่จำเป็นต้องได้มีการบัญญัติรับรองไว้อีกครั้ง

ก่อนมีการให้สัตยาบันต่อ Bill of Rights สภาครองเกรสสหรัฐอเมริกาได้กำหนดข้อความไว้ใน Judiciary Act 1789 ตอนหนึ่งว่า ให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาในกรณีที่มีการจับกุม ในคดีอาญาทุกคดี เว้นแต่คดีนั้นมิใช่โทษถึงประหารชีวิต แต่ทั้งนี้ศาลยังอาจมีดุลยพินิจในการ

พิจารณาให้ประกันตัวในคดีที่มีโทษประหารชีวิตดังกล่าวนี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของพฤติการณ์แวดล้อม และพยานหลักฐานของความผิด ประกอบการพิจารณา⁵¹

กรณีคดีที่ผู้ต้องหาถูกจับกุมในคดีอาญาทุกคดี เว้นแต่คดีที่มีโทษถึงประหารชีวิต นั้นเป็นดุลยพินิจของผู้พิพากษาสหรัฐอเมริกาในการพิจารณาอนุญาตให้มีการประกันตัวหรือไม่นั้น ซึ่งโดยมากแล้วศาลจะคำนึงถึงจำนวนเงินประกันเป็นสำคัญ ทำให้ในยุคนี้ระบบนายประกันอาชีพ กลายเป็นธุรกิจการค้าที่เจริญรุ่งเรืองมาก ก่อให้เกิดปัญหาการเรียกหลักประกันเกินสมควรกว่ากรณี และปัญหาการเข้ามาเพื่อธุรกิจที่มุ่งหวังทางการเงินของนายประกันอาชีพ นำมาซึ่งหลักการห้ามเรียกหลักประกันเกินสมควร ตามรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 นั้นเอง

จากแนวความคิดนี้ นำมาซึ่งการวางรากฐานของทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวของประเทศสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันไว้ 3 ประการ ดังนี้

(1) การพิจารณาการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย มีวัตถุประสงค์มุ่งแต่เพียงว่าผู้กระทำความผิดจะต้องมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของศาลตามเงื่อนไขที่ว่าจำเลยจะต้องให้คำรับรองจนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าจะมาศาลตามกำหนดนัดได้ และยินยอมที่จะรับโทษถ้าพบว่ากระทำความผิดจริง โดยต้องมีสัญญาประกัน หรือมีการวางเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นหลักประกันเพิ่มขึ้น ซึ่งหากผิดสัญญาประกันต้องถูกริบเงินนั้น

(2) แม้จำเลยบางคนมีแนวโน้มที่จะหลบหนี ก็ยังคงมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(3) จำนวนเงินประกันต้องไม่กำหนดสูงกว่าที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไข ครั้งที่ 8 โดยต้องมีการกำหนดจำนวนเงินประกันให้มีความเหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงจากการที่จำเลยจะหลบหนี หรือเพียงเพื่อให้จำเลยมาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัด^{52,39}

ในทางปฏิบัติ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน ไม่มีหลักประกัน จะไม่ได้รับ การปล่อยตัวชั่วคราว แม้ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอน หรือประกอบอาชีพแน่นอนก็ตาม สหรัฐอเมริกาจึงมีหลักเกณฑ์ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยสอดคล้องกับปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่สามารถปล่อยตัวชั่วคราวได้จาก

⁵¹ ชง ลีฟิงธรรม, “ความเป็นมาและทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวในประเทศอังกฤษและอเมริกา” วารสารอัยการ, 2, 20 (สิงหาคม 2522): หน้า 78-79

⁵² อาจหาญ อยู่บำรุง, ผลกระทบของกระแสสังคมต่อปัญหาการมีคำสั่งให้ประกันตัวผู้ต้องหา วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546, หน้า 23

(1) ปล่อยตัวชั่วคราวกรณีปรากฏตัวต่อศาลครั้งแรก ภายหลังตรวจสอบ ถิ่นที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และรายละเอียดอื่นๆ ประกอบ

(2) ปล่อยตัวชั่วคราวโดยคำรับรองของผู้ต้องหาหรือจำเลย อันเป็นหลักการ ที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างแท้จริง

(3) ปล่อยตัวชั่วคราวโดยคำรับรองของบุคคลที่สาม

(4) ปล่อยตัวชั่วคราวโดยการหักเงินประกันที่วางไว้ต่อศาล ร้อยละ 10 เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมศาล หากจำเลยมาปรากฏตัวต่อศาล แต่หากจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลจะริบเงินประกันทั้งหมดเต็มตามสัญญาประกัน

ดังนั้น การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงมีได้ในหลายรูปแบบ อันได้แก่ การปล่อยตัวโดยไม่มีหลักประกัน การปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข การปล่อยตัวโดยไม่มีหลักประกัน แต่มีการทำสัญญาประกัน มีผลให้ถูกปรับเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มาศาล ตามกำหนดนัด การประกันตัวด้วยเงินสด การประกัน โดยการวางเงินมัดจำโดยวางเงินสดเป็นมัดจำ ในอัตรา ร้อยละ 10 ของราคาประกัน และการประกันตัวโดยใช้บุคคลประกัน

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีด้วยกันหลายฉบับ เช่น⁵³

(1) รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 ได้บัญญัติ รับรองสิทธิ การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ว่า การเรียกเงินประกันสูงเกินควรนั้น ไม่อาจกระทำได้ โดยที่ กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นสิทธิในการประกันตัวไว้โดยชัดเจน และมีได้บัญญัติว่าการเรียกประกัน ใดๆ เป็นการเรียกสูงเกินควร ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าวิธีการที่เหมาะสม คือ การกำหนดจำนวนเงินอันจำเป็นเพื่อที่จะแน่ใจว่าจำเลยจะมาศาลตามกำหนดนัด ซึ่งเป็น คุลยพินิจของศาลที่จะกำหนดวงเงินประกันดังกล่าว

(2) The Judiciary Act 1789

The Judiciary Act 1789 ตามมาตรา 33 วางหลักเกณฑ์เรื่องสิทธิในการ ปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

⁵³ พชรมณต์ ภูมิสถิต, ปล่อยตัวชั่วคราว : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมาย จารึกประเพณีกับกฎหมายไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557 หน้า 64-66

ต้องมีทุกคดี ยกเว้นคดีที่มีระวางอัตราโทษประหารชีวิต กล่าวคือ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับกุมในความผิดที่มีอัตราโทษไม่ถึงขั้นประหารชีวิตจะต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวทุกกรณี แต่หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตด้วย ศาลก็ยังคงมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการพิจารณาให้ประกันตัว โดยพิจารณาถึงลักษณะ พฤติการณ์แวดล้อม และพยานหลักฐานของความผิดประกอบการมีคำสั่ง

(3) The Federal Bail Reform Act 1984

The Federal Bail Reform Act 1984 ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า หากบุคคลใดถูกกล่าวหากระทำความผิด มาปรากฏตัวต่อหน้าผู้พิพากษา ผู้พิพากษานั้นจะต้องให้มีการปล่อยชั่วคราวนั้น บนพื้นฐานการยอมรับในสถานะบุคคล หรือหลักประกันในจำนวนเงินที่ศาลกำหนด เว้นแต่ผู้พิพากษาเห็นว่าการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น จะทำให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือชุมชน ผู้พิพากษาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างรวมกัน เพื่อความมั่นใจว่าบุคคลนั้นจะมาตามกำหนดนัด และไม่กระทำการอันเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือชุมชนได้

The Federal Bail Reform Act 1984 วางหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ศาลจะต้องไม่ใช่เงื่อนไขทางการเงินเป็นตัวกำหนดในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา ก่อนการพิจารณาคดีของศาล หากจำเลยที่มีฐานะยากจนมาศาลตามกำหนดนัดตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง แต่จำเลยกลับต้องถูกคุมขังเนื่องจากศาลวางเงื่อนไขทางการเงิน ทำให้จำเลยไม่สามารถนำเงินมาวางประกันตัวได้ ถือเป็นข้อจำกัดเกินสมควร ไม่อาจกระทำได้

1) หลักประกันการปล่อยตัวชั่วคราว

หลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา มีด้วยกันทั้งหมด 3 ประเภท⁵⁴ คือ

- (1) เงินสด
- (2) กรณีการวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ
- (3) นายประกัน

⁵⁴ สุรินทร์ มากชูทิศ, ระบบปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา : ศึกษาการใช้หลักประกันในคดีอาญา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555, หน้า 59

2) รูปแบบของการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว⁵⁵

รูปแบบของการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา นั้น พิจารณาได้ดังต่อไปนี้⁵⁶

(1) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน หรือที่เรียกว่า Release on recognizance หรือ ROR หรือ RO คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีการประกันตัว ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ จะมีการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว เพียงแต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้สัญญาว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัดเท่านั้น

(2) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข Conditional release กรณีนี้ศาลจะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้โดยการกำหนดเงื่อนไข อันไม่ใช่เงื่อนไขที่เป็นการเรียกเงินประกันไว้ เช่น กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องมารายงานตัวต่อสถานที่ที่กำหนดไว้สัปดาห์ละครั้ง หรือการห้ามเข้าไปในบริเวณหรือเขตแดนของผู้เสียหายหรือพยานในคดี เป็นต้น

(3) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้ Unsecured bonds คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน กรณีนี้ไม่จำเป็นต้องใช้เงินแต่จะมีผลให้ถูกปรับหากจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัด

(4) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้เงินสด Cash bonds จำเลยต้องวางหลักประกันทั้งหมดด้วยเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นประกอบ

(5) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยการวางเงินมัดจำ Deposit bond โดยจำเลยจะต้องวางเงินสดในอัตราร้อยละ 10 ของราคาประกันที่ศาลกำหนดไว้

(6) การปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้บุคคล Surety bond นายประกันต้องวางเงินในอัตรา ร้อยละ 10 ของราคาตามที่ศาลกำหนดเช่นกัน

จำเลยส่วนมากแล้ว จะไม่มีทรัพย์สินมาเป็นประกัน ดังนั้นจำเลยจึงมักหันไปหานายประกันอาชีพ ซึ่งเป็นเอกชนในการจัดหาหลักทรัพย์มาวางเป็นประกันต่อศาลในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว โดยการคิดค่าตอบแทนโดยมากจะอยู่ที่อัตราร้อยละ 10 ของหลักประกัน ตามที่ศาลกำหนด การยึดหลักประกันจะเกิดขึ้นต่อเมื่อจำเลยไม่ได้มาศาลตามกำหนดนัด และ ศาลมีคำสั่งปรับนายประกันตามสัญญา กรณีดังกล่าวหากเป็นจำเลยซึ่งได้รับ

⁵⁵ เรืองเดียวกัน

⁵⁶ อริย์พร กลั่นนุรักษ์, การปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2545, หน้า 27

การประกันตัว โดยนายประกัน นายประกันนั้นหรือตัวแทนนายประกันจะมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย ในการที่จะติดตามตัวจำเลยมาส่งศาลได้⁵⁷

3) หลักเกณฑ์การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3142 วางหลักกฎหมายว่า การปล่อยหรือการควบคุมตัวระหว่างการพิจารณาคดี

(a) โดยทั่วไปเมื่อผู้ต้องหาปรากฏตัวต่อศาล ให้ศาลออกคำสั่งว่าในระหว่างการพิจารณา ให้บุคคลนั้น

(1) ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องมีการประกันตัว (ปล่อยโดยคำรับรองหรือยอมรับฐานะของบุคคลนั้น) หรือปล่อยชั่วคราวไปโดยไม่มีหลักประกันตามข้อ (b) ของมาตรานี้

(2) เมื่อได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามข้อ (c) ของมาตรานี้

(3) กรณีถูกควบคุมชั่วคราวเพื่อพิจารณากเลิกการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข การเนรเทศ หรือให้ออกนอกประเทศตามข้อ (d) ของมาตรานี้ หรือ

(4) กรณีถูกควบคุมไว้ตามข้อ (e) ของมาตรานี้

(b) การปล่อยโดยไม่ต้องมีการประกันตัวหรือโดยไม่มีหลักประกัน ผู้พิพากษาอาจสั่งปล่อยบุคคลระหว่างพิจารณาโดยไม่ต้องมีการประกันตัวหรือให้ปล่อยโดยไม่มีหลักประกันตามที่ ผู้พิพากษากำหนด แต่บุคคลนั้นต้องไม่กระทำความผิดกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายมลรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่นในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เว้นแต่ไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลนั้นจะมาศาลตามกำหนดนัดหรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อชุมชน⁵⁸

⁵⁷ จิตติมา คำธรวีวรรณ, ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข : ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 21-22

⁵⁸ สุรินทร์ มากชูทิศ, ระบบปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา : ศึกษาการใช้หลักประกันในคดีอาญา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555, หน้า 59

การใช้ดุลยพินิจของศาลในการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว โดยกฎหมายได้กำหนดปัจจัยที่ศาลจะต้องใช้ประกอบการพิจารณาว่ามีเงื่อนไขของการปล่อยชั่วคราวที่จะประกันได้อย่างเหมาะสมถึงการปรากฏตัวตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลย และความปลอดภัยของบุคคลอื่น หรือของชุมชนหรือไม่⁵⁹

นอกจากนี้แล้ว ตาม The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3142 (g) กฎหมายยังวางหลักเกณฑ์ไว้ว่า องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อเป็นหลักประกันรับรอง การมาปรากฏตัวของบุคคลผู้ถูกปล่อยต่อศาลและความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ลักษณะของการกระทำความผิดที่ถูกล่าม اتهامว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา หรือที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(2) พยานหลักฐานที่ชี้ว่าผู้นั้นกระทำความผิด

(3) ประวัติและลักษณะนิสัยของบุคคล รวมทั้ง

(a) ลักษณะของบุคคล เงื่อนไขทางกายภาพและจิตใจ ครอบครัวยุติธรรม รายได้ ระยะเวลาการอาศัยในชุมชน ลักษณะชุมชน การกระทำในอดีต ประวัติยาเสพติด ประวัติอาชญากรรม และบันทึกการมาปรากฏตัวตามกำหนดนัดศาล

(b) ในระหว่างเวลากระทำความผิดหรือการจับกุมบุคคลนั้น ได้รับพันธบัตรหรืออยู่ระหว่างการไต่สวนอื่นๆ การตัดสิน การอุทธรณ์ หรือความสมบูรณ์ของการตัดสินในการกระทำความผิด ภายใต้กฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น

(4) ลักษณะและความร้ายแรงของภัยอันตรายต่อบุคคลใดๆ หรือชุมชนที่กำหนดในการปล่อยตัว ในการพิจารณาเงื่อนไขของการปล่อยตัวตามที่กำหนดไว้

⁵⁹ สุทธิณัฐ ไชยเจริญ, การปล่อยชั่วคราวโดยศาล : ศึกษาความเสมอภาคที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว, สารนิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 24

The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3142 (f) การพิจารณาได้ส่วนการกักขัง ผู้พิพากษาจะระงับการพิจารณาได้ส่วนการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการกำหนดเงื่อนไขตาม (c) ของมาตรานี้ หากปรากฏว่ามีเหตุผลเพียงพอที่บุคคลนั้นจะไม่หลบหนีและสามารถรับรองความปลอดภัยของบุคคลอื่นและชุมชนได้ ทั้งนี้

(1) เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควร ในกรณีเกี่ยวกับ

(a) การกระทำความผิดอาญา

(b) การกระทำความผิดซึ่งมีโทษสูงสุดจำคุกตลอดชีวิตหรือ

ประหารชีวิต

(c) การกระทำความผิดซึ่งมีระยะเวลาการลงโทษจำคุกสูงสุด

10 ปี หรือมากกว่านั้น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุที่ถูกควบคุม หรือพระราชบัญญัติการนำเข้าและส่งออกวัตถุที่ถูกควบคุม

(d) ความผิดอันยอมความไม่ได้ใดๆ หากบุคคลนั้นได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปตามที่กำหนดไว้ใน (a) ถึง (c) ของอนุมาตรานี้ หรือการกระทำความผิดต่อรัฐ หรือต่อท้องถิ่นตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ใน (a) ถึง (c) ของอนุมาตรานี้

(2) เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควร หรือผู้พิพากษาเห็นสมควร ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ

(a) ความเสี่ยงที่ร้ายแรงว่าบุคคลจะหลบหนี

(b) ความเสี่ยงที่ร้ายแรงว่าบุคคลจะต่อสู้ขัดขวาง หรือพยายาม

ต่อสู้ขัดขวาง

กระบวนกรยุติธรรม หรือข่มขู่ หรือทำร้าย หรือพยายามข่มขู่ ทำร้าย พยานหรือลูกขุน ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาได้ส่วนจะมีขึ้นทันทีเมื่อมีการปรากฏตัวครั้งแรกของบุคคลนั้น ต่อผู้พิพากษา ในขณะที่ได้ส่วนบุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมาย หรือหาก ไม่สามารถแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายได้ เนื่องจากสภาพทางการเงิน ศาลจะแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้โดยที่บุคคลนั้นสามารถที่จะสืบพยาน ซักค่านพยานที่ปรากฏตัวในระหว่างได้ส่วนข้อเท็จจริงที่ ผู้พิพากษาใช้ในการพิจารณาตาม (e) ของมาตรานี้ จะต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนเพื่อรับรอง ความปลอดภัยของบุคคลอื่นและชุมชน

The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3142 (e) กฎหมายวางหลักว่าหากภายหลังการ ได้ส่วนตาม (f) ของมาตรานี้ ผู้พิพากษาเห็นว่าไม่มีเงื่อนไขที่จะรับรองการปรากฏตัวของบุคคลนั้น และรับรองความปลอดภัยของบุคคลอื่นและของชุมชน ผู้พิพากษาจะสั่งให้มีการ

กักขังบุคคล ก่อนการพิจารณาคดี กรณีตาม (f)(1) ของมาตรานี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีเงื่อนไขที่จะรับรองความปลอดภัยของบุคคลอื่นและชุมชน หากผู้พิพากษาเห็นว่า

(1) บุคคลนั้นได้รับการตัดสินว่ากระทำความผิดกฎหมายของสหพันธรัฐที่กำหนดไว้ใน (f)(1) ของมาตรานี้ หรือการกระทำความผิดต่อรัฐหรือท้องถิ่นตาม (f)(1) ของมาตรานี้ หากกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลรัฐบาลกลาง

(2) การกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ใน (1) ข้างต้น ได้กระทำในระหว่างรอการ ไต่สวนสำหรับการกระทำความผิดต่อรัฐบาลกลาง หรือท้องถิ่น และ

(3) กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ใน (1) ข้างต้น ในระยะเวลาไม่เกินห้าปี หลังจากวันที่มีคำตัดสินหรือปล่อยบุคคลนั้นจากการลงโทษจำคุก

4) การกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว⁶⁰

The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3142 (c) วางหลักกฎหมายไว้ว่าการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข

(1) หากผู้พิพากษาให้ปล่อยตัวชั่วคราวบุคคลตามข้อ (b) แล้วเห็นว่าบุคคลอื่นหรือชุมชนอาจได้รับอันตรายจากการปล่อยชั่วคราวนี้ ผู้พิพากษาสามารถกำหนดเงื่อนไขอย่างใดๆ ให้ผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติได้

(a) หากศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวตามข้อ (b) กรณีไม่อาจรับรองได้ว่า บุคคลนั้นมาศาลตามกำหนดหรืออาจจะเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อชุมชน ศาลอาจสั่งปล่อยตัวบุคคลนั้น

(b) ภายใต้เงื่อนไขว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่กระทำความผิดต่อกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายมลรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัว และภายใต้เงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อ อย่างน้อยที่จำเป็นที่ศาลกำหนดเพื่อเป็นประกันว่าบุคคลนั้นจะมาศาลตามกำหนดนัด และเพื่อความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน โดยการกำหนดเงื่อนไข

ก. อยู่ภายใต้การดูแลของบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งตกลงที่จะรับผิดชอบ และรายงานการฝ่าฝืนเงื่อนไขต่อศาล หากบุคคลนั้นให้การรับรองต่อศาลได้ว่า ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวนั้นจะมาศาลตามกำหนดนัด และจะไม่ก่อภัยอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือชุมชน

⁶⁰ จิตติมา กำธรวิวรรณ ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข : ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา, วิทยานพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 23-29

- ข. ทำงานหรือในกรณีว่างงานต้องกระตือรือร้นหางานทำ
- ค. ศึกษาหรือเริ่มแผนการศึกษา
- ง. ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการคบหากับบุคคล การอยู่ในสถานที่

หรือการเดินทางในบางแห่ง

จ. หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี และพยานซึ่งอาจต้องให้การเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดี

- ฉ. รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่เป็นระยะตามที่กำหนด
- ช. ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ
- ซ. ห้ามครอบครองอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรืออาวุธอันตรายอื่น
- ฌ. ห้ามเสพแอลกอฮอล์เกินปริมาณ หรือใช้ยาเสพติด สารควบคุม

อื่นใดตามที่กำหนด เว้นแต่กรณีมีใบสั่งยาของแพทย์ที่ให้การอนุญาต

ญ. เข้ารับการบำบัดทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา หรือบำบัดโรคจิต รวมทั้งการบำบัดการเสพแอลกอฮอล์ และอยู่ในสถานพยาบาลที่กำหนด

ฎ. ทำสัญญายอมให้ยึดทรัพย์สิน หากไม่ได้มาศาลตามกำหนด โดยที่ทรัพย์สินนั้นต้องมีมูลค่าเพียงพอและปลอดจากการผูกพัน รวมทั้งเงินสดเท่าที่จำเป็นในการรับรองว่าจะมาศาลตามกำหนดนัด และต้องแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องของทรัพย์สินต่อศาล

ฏ. ทำสัญญาประกันโดยมีนายประกันซึ่งจะทำสัญญายอมให้ยึดทรัพย์สิน ในจำนวนที่เพียงพอต่อการรับรองว่าบุคคลนั้นจะมาศาลตามกำหนดนัด และให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินและทรัพย์สินนายประกัน โดยที่นายประกันจะต้องมีมูลค่าทรัพย์สินสุทธิเพียงพอชำระมูลค่าประกัน

ฐ. ยอมกลับสู่สถานที่ควบคุมตามเวลาที่กำหนด ในกรณีการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อทำงาน การศึกษา หรือวัตถุประสงค์อื่น

ฑ. ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามจำเป็น เพื่อที่จะมาศาลตามกำหนดนัด และเพื่อความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน

(2) ผู้พิพากษาต้องไม่กำหนดเงื่อนไขทางการเงินถึงขนาดจะทำให้ต้องมีการควบคุมตัวบุคคลนั้น

(3) ผู้พิพากษาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งในเวลาใด เพื่อกำหนดเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมหรือ กำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างสำหรับการปล่อยตัวนั้นได้

5) ความผิดฐานหลบหนีประกัน

The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3147 วางหลักกฎหมายว่า โทษสำหรับความผิดซึ่งได้กระทำขณะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

บุคคลซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดระหว่างได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจะต้อง ถูกเพิ่มโทษสำหรับความผิดนั้น

- (1) ลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี กรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง
- (2) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี กรณีที่เป็นความผิดเล็กน้อย

การกำหนดโทษจำคุกตามมาตรานี้ให้นับโทษต่อจากโทษจำคุกของความผิดในคดี The bill Reform Act of 1984 มาตรา 3148 วางหลักกฎหมายว่า การบังคับกรณีที่มีการ ผ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว

(a) สภาพบังคับที่นำมาใช้ บุคคลผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยการกำหนดเงื่อนไข ตามมาตรา 3142 ของกฎหมายนี้และได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว ให้ยกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น มีคำสั่งขัง และฟ้องคดีข้อหาละเมิดอำนาจศาล

(b) การยกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราว อัยการอาจจะเสนอให้ยกเลิกหมายปล่อย โดยการยื่นคำร้องต่อศาล ศาลอาจออกหมายจับบุคคลที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ในข้อหาความผิดฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว และให้นำตัวบุคคลนั้นมาศาล เพื่อดำเนินคดีตามมาตรานี้ นอกจากนี้แล้วบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งมีได้กระทำความผิดตามกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น ในระหว่างได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวนี้ ให้นำตัวบุคคลนั้นมายังศาลซึ่งได้ออกหมายปล่อย ผู้พิพากษา มีอำนาจที่จะเพิกถอนหมายปล่อยดังกล่าว และออกหมายขังหลังจากได้ไต่สวนและ

(1) เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(a) มีเหตุควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดต่อกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัว หรือ

(b) พยานหลักฐานรับฟังได้ว่า บุคคลนั้นได้ทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขปล่อยตัวชั่วคราว และ

(2) เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(a) ไม่มีเงื่อนไขใดในการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งจะประกันได้ว่าบุคคลนั้น จะไม่ก่ออันตรายแก่บุคคลอื่นหรือชุมชน หรือ

(b) บุคคลนั้นมีลักษณะที่จะไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ในระหว่างที่มีการปล่อยตัวชั่วคราว บุคคลดังกล่าวกระทำความผิดต่อกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายรัฐ หรือกฎหมายท้องถิ่น ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง ให้สันนิษฐานว่าไม่มีเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวใดที่จะประกันได้ว่าบุคคลดังกล่าว จะไม่ก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อชุมชน หากเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า มีเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวที่จะประกันได้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือชุมชน และบุคคลนั้นจะปฏิบัติตาม ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวได้ตามที่เห็นสมควร

(c) การดำเนินคดีฐานละเมิดอำนาจศาล เจ้าหน้าที่ศาลจะฟ้องคดีฐานละเมิดอำนาจศาลได้ตามมาตรา 401 แห่งกฎหมายนี้ เมื่อบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว

สรุป ตามกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัวทุกคดี โดยวงเงินประกันกำหนดได้ ตามความเหมาะสมกับกรณี ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ ศาลอาจมีคำสั่งไม่อนุญาตประกันตัวได้

(1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือจะไปทำลายพยานหลักฐาน ภายหลังได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หากไม่เข้าเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าว ศาลจะปฏิเสธไม่ให้ประกันไม่ได้

การปล่อยตัวชั่วคราวในสหรัฐอเมริกา มีได้ทั้งการปล่อยตัวโดยไม่มีหลักประกัน การปล่อยโดยมีเงื่อนไข การปล่อยตัวโดยไม่มีหลักประกัน แต่มีการทำสัญญาประกัน มีผลให้ถูกปรับเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัด การประกันตัวด้วยเงินสด การประกันโดยการวางเงินมัดจำ โดยวางเงินสดในมัดจำในอัตราร้อยละ 10 ของราคาประกัน และการประกันตัวโดยใช้บุคคลประกัน

บทที่ 3

ความหมายและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทย

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยคดีอาญา ถือเป็นหลักกฎหมายอันเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม การอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายในคดี กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย อาจยังเหยียงพยานหลักฐานในคดี และเพื่ออำนวยความสะดวกในการพิจารณาคดีของศาล แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องคำนึงถึงตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี หากเมื่อศาลมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้ปล่อยตัวชั่วคราว ในแง่ของการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาในการปล่อยตัวชั่วคราว มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบถึงความหมาย แนวคิดทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลย เพื่อปรับใช้หลักการดังกล่าว ได้ตรงตามความประสงค์ของกฎหมาย และเกิดประโยชน์ จากการบัญญัติหลักกฎหมายสูงสุด

1. ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว

การปล่อยตัวชั่วคราวนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้ให้คำจำกัดความ หรือความหมายไว้ว่า การปล่อยตัวชั่วคราวมีความหมายอย่างไร แต่เมื่อพิจารณาความหมาย ของ การปล่อยตัวชั่วคราว ตามที่นักนิติศาสตร์ไทยได้ให้ความหมายไว้ นั้น มีได้ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร ได้ให้ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การประกันตัว จำเลยในคดีอาญา เป็นมาตรการผ่อนคลายในการจำกัดเสรีภาพในร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เปลี่ยนที่ทางของผู้ต้องหาหรือจำเลย อันเนื่องมาจาก “หลักกษผลประโยชน์แห่งความสงสัย”⁶¹

ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ให้ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การประกันตัว จำเลยในคดีอาญาอย่างที่เรียกมาก่อนใช้ประมวลกฎหมายนั้นเอง คือ เมื่อบุคคลหนึ่งถูกจับตัวมา หรือถูกเรียกตัวมาเพื่อควบคุม ไว้ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยปกติแล้วก็จะ ถูกควบคุมตัว

⁶¹ คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555, หน้า 383

หรือกักขังไว้ได้ตลอดเวลาที่มีการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา แต่กฎหมายก็ได้เปิดโอกาสในบุคคล ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้ คือ การประกันตัว⁶²

ศาสตราจารย์คณะนิง ฉายให้ ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง วิธีการผ่อนคลายนในเรื่องการควบคุมและขัง โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอิสรภาพไปชั่วคราวได้ อันเนื่องมาจากหลักกฎหมายที่ว่าบุคคลจะยังไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำผิดจนกว่าศาลพิพากษาถึงที่สุด ว่าเป็นเช่นนั้นจริง⁶³

อาจารย์สุวัฒน์ชัย ใจหาญ ให้ ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปชั่วระยะเวลาหนึ่งที่มีกำหนด โดยคำสั่งของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือศาลแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจปล่อยตัวชั่วคราวไปโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีหลักประกันด้วยก็ได้⁶⁴

ท่านกุศล บุญยืน ให้ ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การประกันตัวซึ่งทำได้ตั้งแต่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวจนกว่าคดีถึงที่สุด⁶⁵

กระทรวงยุติธรรม ให้ ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมตัวของเจ้าพนักงานหรือศาล ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมตัวหรือขังไว้นานเกินจำเป็น ในระหว่างการสอบสวนหรือ การพิจารณาคดีตามหลักการของรัฐธรรมนูญที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนผู้กระทำผิดไม่ได้⁶⁶

ศาสตราจารย์พิเศษ นายกองใหญ่ ประเทือง กิริติบุตร ให้ ความหมายการปล่อยตัวชั่วคราว หมายถึง การประกันตัวจำเลยในคดีอาญาอย่างนี้ใช้เรียกกันมาก่อนใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นเอง กล่าวคือ บุคคลที่ถูกจับมาหรือถูกเรียกมาควบคุมไว้ในฐานะผู้ต้องหาหรือ ถูกขังในฐานะจำเลย โดยปกติแล้วก็จะต้องถูกควบคุมตัวหรือกักขังไว้ตลอดระยะเวลาที่มีการสอบสวน

⁶² สัญญา ธรรมศักดิ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1-7 มาตรา 1-267, กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2530, หน้า 109-110

⁶³ คณะนิง ฉาย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1, กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, 2545, หน้า 266

⁶⁴ สุวัฒน์ชัย ใจหาญ, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2 มาตรา 77 ถึงมาตรา 156, กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2536, หน้า 178

⁶⁵ กุศล บุญยืน, คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2541, หน้า 126

⁶⁶ กระทรวงยุติธรรม, คู่มือการปล่อยชั่วคราว, กรุงเทพมหานคร: สำนักประธานศาลฎีกา, 2549, หน้า 1

ไตสวนมูลฝอง หรือพิจารณา แต่กฎหมายได้เปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้น ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้ คือ การประกันตัวนั่นเอง⁶⁷

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา หมายถึง การอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาล เพื่อเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพในทางร่างกาย สิทธิเสรีภาพในทางการเคลื่อนไหว และโอกาสในการได้ต่อสู้คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างเต็มที่ตามระยะเวลาที่กำหนด ก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด โดยคำสั่งของพนักงานสอบสวน อัยการ หรือคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินไปในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ตามหลักการที่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด จะกระทำต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ ซึ่งการปล่อยชั่วคราวนี้ อาจทำได้โดยการปล่อยตัวไปโดยไม่มีประกัน โดยมีประกัน หรือโดยการ มีประกันและหลักทรัพย์ประกันด้วยก็ได้

2. ความเป็นมาเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราว

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในประเทศไทยนั้น ตามหลักฐาน ประวัติศาสตร์ทางกฎหมายที่ปรากฏเป็นครั้งแรก ได้แก่ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ที่ค้นพบ เมื่อ พ.ศ. 2376 ตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งราชวงศ์จักรี แม้มิได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การประกันตัวหรือการปล่อยตัวชั่วคราวอย่างชัดเจนแต่อย่างใด แต่ได้ปรากฏหลักเกณฑ์ที่ใกล้เคียงนี้ไว้ในวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจทางตุลาการด้วยพระองค์เอง เริ่มจากการร้องทุกข์โดยวิธีสั้นกระดิ่ง และพ่อขุนรามคำแหงเป็นผู้พิจารณาคดี⁶⁸

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตามกฎหมายลักษณะตระลาการ อันได้รับมอบอำนาจจากพระมหากษัตริย์ในการตัดสินคดี ควบคุมกักขังคู่ความและมีอำนาจในการปล่อยชั่วคราวด้วยในการปล่อยชั่วคราวนั้น บุคคลที่มีสิทธิยื่นประกัน ได้แก่ ตัวความเองหรือบุคคลอื่น โดยต้องได้รับความยินยอมจากบุตรหรือภริยา (หากมี) ด้วย⁶⁹

⁶⁷ ประเทือง กิริติบุตร คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521 หน้า 106

⁶⁸ กัธธร์ กำประเสริฐ, *ประวัติศาสตร์กฎหมาย*, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์อักษรกิจ, 2526, หน้า 1-4

⁶⁹ เสนีย์ ปราโมช, *กฎหมายสมัยอยุธยา*, กรุงเทพมหานคร: พระนคร สีวพร, 2510, หน้า 47-48

ต่อมาสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2347 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ได้มีการตรากฎหมายใหม่ให้เป็นหมวดหมู่เรียกว่า “ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1” หรือ “กฎหมายตราสามดวง” โดยได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การประกันตัว แยกออกมาเป็นหมวดหมู่ชัดเจน กล่าวคือ

บทที่ 3 วางหลักกฎหมายว่า ถ้าผู้ใดค้ำประกันผู้คนที่ต้องคดีเนื่อความ ณ โรงสารให้ผู้ประกันทำหนังสือแก่ญาติเสมียนนายพะท่ามระง ให้ญาติเสมียนนายพะท่ามระงรับเอาหนังสือนั้นไว้แล้ว ให้นายญาติพะท่ามระงบอกแก่ลูกเมียผู้คนที่อยู่ ณ เรือนให้รู้ ถ้าผู้คนลูกเมียซึ่งอยู่ ณ เรือนนั้นรับว่าให้ประกันเถิด ก็ให้นายพะท่ามระงเอาหนังสือนั้น สักหลังให้มันคง ถ้าลูกเมียผู้คนที่อยู่ ณ เรือนมิรับ อย่าให้นายพะท่ามระงเอาหนังสือนั้นไว้ให้คืนให้ๆ เลือกลงเอาผู้อื่นซึ่งมันคง ถ้ามิได้บอกเอาไว้แล้วจะเกาะเอาลูกเมียผู้คนที่อยู่ ณ เรือนมิได้ เพราะเขามีได้รู้เห็นด้วย

บทที่ 28 วางหลักกฎหมายว่า มันรับเรือนให้ชายผู้หนึ่งประกันก็ดี มันประกันเองก็ดี แลผู้มีคดีให้ญาติพี่น้องพงษ์พันธุ์แก่เนื่อความต่างต่อด้วยโจทก์เป็นสำนวนชี้แล้วก็ดี ยังไปมิได้สำนวนก็ดี แลผู้รับแก่นั้นตายแลผู้ประกัน ผู้รับเรือนค้ำทำหนังสือเข้ามาจะว่าฟังต่างเล่ามัน ทำนอกพระราชบัญญัติจะให้เนื่อความเนิ่นช้า จะต่างฟังต่างเล่ามันมิได้ ให้เอาตัวเจ้าทุกข์ ตัวความนั้นว่ากล่าวเอง

กฎหมายลักษณะตระลาการ ยังระบุให้ใช้ได้กับคดีทุกประเภทไม่ใช่แต่ในคดีอาญาเท่านั้น การมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลต้องดูแลจัดการใช้ค่าใช้จ่ายให้ ผู้ถูกต้องขังในคดีด้วย ดังนั้นหากคดีใดมีความล่าช้า ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้ผู้ต้องขังในคดีก็สูงมากขึ้นตามไปด้วย การให้ปล่อยตัวชั่วคราวจึงเป็นการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย ทำให้คดีส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวมากขึ้น เป็นผลให้เกิดความมีสิทธิเสรีภาพในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาตามมาด้วย⁷⁰

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 5 มีการแก้ไขและบัญญัติกฎหมายตามแบบตะวันตกขึ้นมา 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมิโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. 115 ซึ่งร่างโดยอาศัยกฎหมายประเทศอังกฤษเป็นพื้นฐานแนวความคิดในการยกร่าง และการประกาศยกเลิกกฎหมายต่อท้ายพระราชบัญญัติ ร.ศ. 117 ซึ่งได้มีการยกเลิกกฎหมายตราสามดวงในส่วนที่เกี่ยวกับการประกันตัว แก้ไขหลักการประกันตัวใหม่ โดยระบุการประกันตัว

⁷⁰ สุขุมลย์ สุโขบล, การประกันตัวในชั้นสอบสวน : ศึกษาในแง่การใช้ดุลยพินิจเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวสังคมศาสตร์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527, หน้า 54-56

นั้นมีได้เฉพาะในคดีอาญา ส่วนในคดีแพ่งนั้นสามารถกระทำได้ในกรณีที่มีที่อยู่ เป็นหลักแหล่งหรือมีเหตุอันเชื่อได้ว่าจะหลบหนีเท่านั้น⁷¹

ดังนั้น ในการแก้ไขและบัญญัติกฎหมายใหม่ขึ้นในครั้งนี้ ทำให้มีกฎหมายใช้บังคับอยู่รวม 3 ฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. 115 ประกาศยกเลิกกฎหมายต่อท้ายพระราชบัญญัติ ร.ศ. 117 ซึ่งได้ยกเลิกกฎหมายตราสามดวงในส่วนที่เกี่ยวกับการประกันตัว แก้ไขหลักการประกันตัวใหม่บางมาตรา และกฎหมายตราสามดวงที่ยังไม่ยกเลิก โดยเฉพาะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. 115 ที่เกี่ยวกับการประกันตัวไว้ในมาตรา 6 กล่าวคือ

“ถ้าผู้พิพากษาพิเคราะห์เหตุเหตุผลแลด้วยคำของพยานทั้งปวงโดยถ่องแท้แล้วเห็นว่าถ้อยคำของพยานเหล่านั้นไม่ควรฟังได้ว่าคนผู้ต้องหาหามีพิรุณประการใด ถาถ้อยคำของพยานเหล่านั้นไม่มีมูลพอที่จะสั่งให้เอาตัวคนผู้ต้องหาไว้พิจารณาต่อไป เมื่อวินิจฉัยเห็นแนบดังนี้แล้วก็ให้ผู้พิพากษามีคำสั่งให้ปล่อยคนผู้ต้องหาคืนนั้นหลุดพ้นไปทีเดียว ไม่เกี่ยวข้องต้องพิพาทด้วยคดีนั้นต่อไป ถ้าผู้พิพากษาได้สวนพิเคราะห์ถ้อยคำของพยานทั้งปวงโดยถ่องแท้แล้วเห็นว่าถ้อยคำของพยานเหล่านี้พอควรฟังได้ว่าคนผู้ต้องหานั้นมีพิรุณบ้างแล้ว และถ้าผู้พิพากษาได้สวนนั้น มีอำนาจพิจารณาความตลอดไปได้ก็ให้ผู้พิพากษากำหนดวัน เวลา ที่จะส่งคดีนั้นไปยังศาลที่สมควรจะชำระกำหนดเวลาพิจารณาต่อไป และให้ส่งตัวคนผู้ต้องหาไปขังไว้ในตารางคอยกำหนดวันพิจารณา ถ้าจะอนุญาตให้คนผู้ต้องหาประกันไปก็ได้ สุดแต่ผู้พิพากษาจะเห็นควรแก้โทษหนักโทษเบา”⁷²

ต่อมาภายหลังมีการเสนอร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการปล่อยตัวชั่วคราวเรื่อยมา กล่าวคือ⁷³

ในปี พ.ศ. 2452 มีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เสนอโดย Mr. Rene A. Guyon โดยมีเนื้อหาสาระในร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวให้อำนาจผู้พิพากษาที่ไต่สวนคดีมีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวได้อย่างไม่จำกัด ภายใต้วงเงินประกันและหลักทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด

⁷¹ เรื่องเดียวกัน

⁷² พระวชิรศาสตรเนติญาณ, วิธีพิจารณาความอาญา, พระนคร สยามพานิชกร, 2481, หน้า 150

⁷³ สุขุมลย์ สุโขบล, การประกันตัวในชั้นสอบสวน : ศึกษาในแง่การใช้ดุลยพินิจเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวสังคมศาสตร์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527, หน้า 81-89

ในปี พ.ศ. 2458 มีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เสนอโดย Mr. Delesstree อันมีเนื้อหาสาระในร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวคือ การประกันตัวทำได้ ทั้งในชั้นสอบสวนและในชั้นศาล ผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว มีได้เพียงผู้ต้องหาเท่านั้น และมีอำนาจในการยื่นกำหนดจำนวนเงินมาด้วย หากกรณีที่ผิดนัดไม่มาศาล ตามกำหนดนัด ก็จะถูกริบเป็นของรัฐ

ในปี พ.ศ. 2460 มีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เสนอโดย Mr. Rene A. Guyon มีเนื้อหาสาระในร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวคือ กำหนดขอบเขตอำนาจในการพิจารณามีคำสั่งขอปล่อยตัวชั่วคราวเฉพาะความผิดที่เกิด ในเขตอำนาจเท่านั้น กำหนดผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่ จำเลยหรือบุคคลอื่น กำหนดหลักทรัพย์ที่จะใช้ในการยื่นขอประกันตัวที่สามารถใช้หลักทรัพย์อื่นนอกเหนือจากเงินสดได้⁷⁴

ในปี พ.ศ. 2466 มีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 3 โดยมีเนื้อหาสาระในร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวคือ มีการแก้ไขมาตรการการปล่อยตัวชั่วคราว ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิผลมากขึ้น โดยการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อศาล กฎหมายกำหนดให้ศาลต้องมีคำสั่งภายใน 2 วันนับแต่ยื่นคำร้อง โดยหลักประกันที่สามารถยื่นขอประกันได้นอกจากเงินสดแล้ว ยังสามารถใช้หลักทรัพย์อื่นหรือการประกัน โดยบุคคลแทนการวางเงินสดก็ได้

ในปี พ.ศ. 2475 มีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 4 มีเนื้อหาสาระในร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวคือ มีการกำหนดอัตราโทษขั้นสูงต่ำ เป็นเกณฑ์ในการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย และพิจารณาพฤติการณ์อื่นประกอบการพิจารณามีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราว

ในปี พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 มีผลใช้บังคับ และมีการแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวชั่วคราวหลายครั้ง กล่าวคือ

1) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 109 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ต้องหาหรืออุกฟ่องในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง เกิน 10 ปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน อัยการ หรือโจทก์ ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่”

⁷⁴ มนต์ชัย ชนินทรลีลา, *ขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราว*, วิทยานิพนธ์ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537, หน้า 33-34

แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า

“ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ถ้ามีคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน อัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่”

2) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 106 และมาตรา 109 จากเดิมที่บัญญัติว่า

มาตรา 106(4) “(4) ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาจะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อ ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้”

แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า

“(4) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่มี การยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่ยังไม่ ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น ในกรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นส่งอนุญาต มิฉะนั้น ให้ส่งคำร้องพร้อมสำเนาไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา เพื่อตั้งแล้วแต่กรณี”

และเพิ่มเติมมาตรา 106(5)

“เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีก็ได้ ในกรณีที่ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำร้องไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา เพื่อตั้งแล้วแต่กรณี”

ส่วนมาตรา 109 แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า

“ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุสมควร ศาลจะงดถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้”

3) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 106 และมาตรา 110 ดังนี้

มาตรา 106(4) แก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมเป็นว่า

“(4) เมื่อศาลได้อ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่ได้มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วแต่ยังไม่ ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น ในกรณีศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นส่งอนุญาต มิฉะนั้น ให้รีบส่งคำร้องพร้อมสำเนาไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา เพื่อตั้งแล้วแต่กรณี”

ส่วนมาตรา 110 ที่แต่เดิมกฎหมายบัญญัติว่า

“ในคดีมีอัตราโทษจำคุกในอัตราอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้”

มาตรา 110 แก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมเป็นว่า

“ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันเลย หรือมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้”

4) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2527 เพิ่มเติมมาตรา 119 ทวิ ดังนี้

“ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสทริชยื่นคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งนั้นได้ดังต่อไปนี้

(1) คำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์

(2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งให้รับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวน ความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณา และมีคำสั่งโดยเร็ว”

5) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2532 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 113 และมาตรา 119 ดังนี้

มาตรา 113 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“เมื่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว สัญญาประกันนั้น ใช้ได้ระหว่างสอบสวน หรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนหรือตลอดไปจนถึงศาลประทับฟ้องเท่านั้น”

แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า

“เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะ มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันหรือไม่ การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ระหว่างการสอบสวน หรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวน หรือจนถึงศาลประทับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือน นับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราวไม่ว่าเป็นการปล่อยชั่วคราว โดยพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ในกรณีมีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือน จะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้ แต่มิให้เกินหกเดือน

เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป ให้ส่งผู้ต้องหามาศาลและให้นำบทบัญญัติมาตรา 87 วรรคสี่ถึงวรรคเก้ามาใช้บังคับ”

มาตรา 119 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง แต่เมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้”

แก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า

“ในกรณีที่ผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง เมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรืออัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

6) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 119 ดังต่อไปนี้

“ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง เมื่อศาลสั่งประการใด ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้ศาลชั้นต้นที่พิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีนั้น มีอำนาจออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาและให้ถือว่าหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้ตามสัญญาประกันดังกล่าว”

7) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 108 มาตรา 110 มาตรา 117 และมาตรา 119 ดังนี้

ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา 108 และบัญญัติใหม่เป็นดังนี้

“ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้น ยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้น ยินยอม จะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุสมควรประการอื่น”

ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา 110 และบัญญัติใหม่เป็นดังนี้

“การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองจะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่างๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”

เพิ่มเติมวรรคสองของมาตรา 117 โดยบัญญัติใหม่เป็นดังนี้

“ในกรณีที่มิคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 108 วรรคสาม กับผู้ต้องหาหรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี”

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 119 โดยบัญญัติใหม่เป็นดังนี้

“ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ศาลอาจสั่งงดการบังคับคดีตามสัญญาประกันหรือ ลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ตามสัญญาก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบด้วย และเมื่อศาลสั่งประการใดแล้วฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่นำมาวางต่อศาลเพื่อเป็นหลักประกันตามมาตรา 114 ไม่อยู่ในข่ายที่จะถูกยึดหรืออายัดเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อื่นจนกว่าความรับผิดชอบตามสัญญาประกันจะระงับสิ้นไป เว้นแต่ศาลเห็นว่าหนี้ของเจ้าหนี้นั้นมิได้เกิดจากการฉ้อฉลและมีคำสั่งให้ ปล่อยทรัพย์ดังกล่าว

ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการบังคับคดีเพราะผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใดเพื่อบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับตามสัญญาประกัน และให้เจ้าพนักงาน บังคับคดี กรมบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ประกันและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาล หรือพนักงานอัยการ และถ้าจะต้องขายทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันไว้ต่อศาล เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดีให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้มิให้หน่วยงานของรัฐเรียก ค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามมาตรา นี้ ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม เว้นแต่ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะออกข้อบังคับ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ข้อบังคับนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ทั้งนี้โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ กล่าวคือ เนื่องด้วยปัจจุบันมีการนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการบังคับตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงสมควรมีการนำอุปกรณ์ ดังกล่าวไปใช้ในการติดตามตัวผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ถ้ามีการทำลายอุปกรณ์ดังกล่าวหรือทำให้ ใช้การ ไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวนั้นหนีหรือจะหลบหนี และมีให้ เรียกหลักประกันเกินสมควร เพื่อให้ผู้ต้องหาและจำเลยมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น อีกทั้งสมควรกำหนดให้มีการสั่งด การบังคับตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ ตามสัญญาประกันโดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตามผู้ที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหาย ที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใด และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การบังคับ ตามสัญญาประกัน ในกรณี ที่ต้องมีการบังคับคดีโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี เพื่อให้การบังคับตามสัญญาประกัน มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัจจุบันนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเรื่องการปล่อยตัว ชั่วคราวไว้ต่างหากจากเรื่องอื่นตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1 ลักษณะ 5 หมวด 3 ว่าด้วยการปล่อยตัวชั่วคราว มาตรา 106 ถึงมาตรา 119 ทวิ

3. หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(21) บัญญัติว่า

“ควบคุม หมายถึง การควบคุมหรือกักขังผู้ถูกจับ โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในระหว่างสืบสวนและสอบสวน”

การควบคุมเกิดขึ้นมาจากการจับกุม โดยชอบด้วยกฎหมาย อันทำให้ผู้ถูกจับ อยู่ภายใต้ การควบคุม การควบคุมถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ที่ถูกจับกุมจนถึงสิ้นสุดระยะเวลา ตามที่ กฎหมายกำหนดหรือจนกว่าผู้ถูกจับจะถูกปล่อย หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด

ด้วยเหตุดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ถูกจับกุมนี้ การควบคุมจึงต้องมีกำหนดเวลา ตามที่กฎหมายกำหนด ระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนนั้น กฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 87 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า

“ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพหุติการณแห่งคดี ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา 83 เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น อันมีอาจกล่าวถึงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหา นั้นไว้ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียก พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมา เพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีตามวรรคหก เมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐาน มาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล

ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติตาม มาตรา 134/1 และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้นมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 134/1 วรรคสาม โดยอนุโลม

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป”

เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องหา นั้นมีเหตุต้องถูกควบคุมตัวดังกล่าวข้างต้น การควบคุมตัวผู้ต้องหาต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 86 อันได้บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น”

4. การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

เมื่อเจ้าพนักงานหรือศาลได้รับคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีคำสั่งอย่างรวดเร็ว โดยหลักแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว สำหรับกรณีการไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นถือเป็นข้อยกเว้น⁷⁵

การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้น ศาลพึงต้องพิจารณาพฤติการณ์เหล่านี้ประกอบการมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวด้วย⁷⁶

- 1) พิจารณาความหนักเบาของข้อหา
- 2) พิจารณาจากพยานหลักฐานที่ปรากฏ
- 3) พิจารณาตามพฤติการณ์แห่งคดี
- 4) พิจารณาความน่าเชื่อถือผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ในการประกัน
- 5) พิจารณาจากตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะหลบหนีหรือไม่
- 6) พิจารณาความเสียหาย ภัยอันตราย ที่จะเกิดเมื่อมีการปล่อยตัวชั่วคราว
- 7) กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านจากพนักงาน

สอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้เพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้น เจ้าหน้าที่หรือศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่

(1) กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว

(2) กำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการหลบหนี ความเสียหายหรือภัยอันตราย อันอาจเกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราว

นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์การพิจารณาไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์การพิจารณาไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวด้วยเช่นกัน การสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งต่อไปนี้⁷⁷

⁷⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107

⁷⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108

⁷⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1

- 1) กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- 2) กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- 3) กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยจะก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- 4) กรณีผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ประกันไม่มีความน่าเชื่อถือ
- 5) กรณีหากปล่อยชั่วคราวแล้ว อาจเป็นอุปสรรคหรืออาจเกิดความเสียหายต่อกระบวนการในการดำเนินคดี

5. การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว

การอุทธรณ์คำสั่งศาล ในกรณีศาลไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ร้องขอสามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งได้ ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ ซึ่งวางหลักกฎหมายว่า

“ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

- (1) คำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์
- (2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนความหรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยตัวชั่วคราวใหม่”

6. ผู้มีสิทธิในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว

ผู้ที่มีสิทธิในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวนี้ คือ⁷⁸

6.1 ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล⁷⁹

6.2 จำเลย หมายถึง บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดย ข้อหาว่าได้กระทำความผิด⁸⁰

⁷⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106

⁷⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (2)

6.3 ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้มีความสัมพันธ์หรือมีประโยชน์อันเกี่ยวข้องกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในทางใดทางหนึ่ง เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนญาติ หรือมีความสัมพันธ์ตามที่ศาลเห็นสมควร เป็นต้น

7. เกณฑ์การเรียกหลักประกันและการกำหนดวงเงินประกัน

ตามที่ศาลยุติธรรมได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้อกำหนด ข้อบังคับ คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับเกณฑ์การเรียกหลักประกันและการกำหนดวงเงินประกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอนในทางปฏิบัติ เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย และเป็น การห้ามไม่ให้มีการเรียกหลักประกันในการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวเกินควรแก่กรณี กล่าวคือ ความผิดลหุโทษ หรือคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวไม่เกิน 20,000 บาท ให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่มีประกัน แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะต้องให้มีประกันหรือ หลักประกันด้วย ก็ให้ มีการกำหนดหลักประกันให้ไม่เกิน โทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น และในคดีที่มีโทษปรับ สถานเดียวเกิน 20,000 บาท หากจำเป็นต้องให้มีประกันหรือหลักทรัพย์ประกันในการปล่อยชั่วคราว จะกำหนดหลักประกันเพียงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งของโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดนั้นก็ ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ควรกำหนดหลักประกันให้สูงเกินกว่าโทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น⁸¹

นอกจากนี้แล้วยังมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 กำหนดวงเงินประกันให้พิจารณา ดังนี้⁸²

1) คดีความผิดลหุโทษหรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้อง มีประกัน กรณีมีเหตุจำเป็นต้องมีการประกัน ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกินกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับ ขั้นสูงของความผิดนั้น

2) เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น คดีความผิดที่มีผลกระทบ ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีอัตราโทษปรับสูง โดยจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม จะมีการปล่อยชั่วคราว

⁸⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (3)

⁸¹ ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวในคดีความผิดลหุโทษ และความผิด ที่มีโทษปรับสถานเดียว พ.ศ. 2544

⁸² ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกัน หรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548

โดยมีประกันหรือหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้วงเงินประกันไม่ควรเกินกึ่งหนึ่งของโทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น ทั้งนี้ไม่ว่ากรณีใดต้องไม่กำหนดวงเงินประกันให้สูงเกินอัตราโทษปรับขั้นสูง

3) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน ถ้าหากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกิน 100,000 บาท เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสมควรที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ก็ให้ระบุเหตุนั้นโดยชัดแจ้ง

4) กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปี ศาลจะการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ต้องมีประกัน แต่จะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้วงเงินประกันต้องไม่เกินสมควรแก่กรณี กรณีที่มีพฤติการณ์แห่งคดี ไม่ได้มีลักษณะเป็นพิเศษอย่างอื่น ในการกำหนดวงเงินประกันนั้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นี้

(1) ในคดีที่มีโทษจำคุกโดยไม่มีโทษอื่นที่หนักกว่าโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย ให้กำหนดวงเงินการประกันโดยถือตามเกณฑ์คือไม่เกิน 20,000 บาท ต่อระวางโทษจำคุก 1 ปี

(2) คดีที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน 600,000 บาท

(3) คดีที่มีโทษประหารชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน 800,000 บาท

5) คดีที่มีหลายข้อหา ไม่ว่าจะเป็ความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท หรือความผิดหลายกรรมต่างกัน ถือตามข้อหาที่มีอัตราโทษหนักสุดเป็นเกณฑ์เพื่อกำหนดวงเงินประกัน

กรณีจำเลยถูกฟ้องเป็นหลายคดีในศาลเดียวกัน ไม่ว่าจะฟ้องพร้อมกันหรือไม่ ศาลอาจะกำหนดวงเงินประกันตัวในแต่ละคดีให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โดยอาจให้ใช้หลักประกันร่วมกันได้ แต่ทั้งนี้วงเงินประกันรวมกันทุกคดีต้องไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดนั้น

6) กรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน 3 ปี ไม่ว่าจะเป็คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกา ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกาได้ โดยการมีประกันและหลักประกัน แต่วงเงินประกันไม่ควรสูงกว่า 100,000 บาท

ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยเกิน 3 ปี และศาลมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์หรือระหว่างฎีกาโดยการมีประกันและหลักประกัน ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควรว่าจะกำหนดวงเงินประกันให้สูงกว่าที่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์กำหนดไว้ ก็อาจกำหนดวงเงินประกันให้เพิ่มขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ไม่ควรเพิ่มขึ้นเกินกึ่งหนึ่ง

7) กรณีผู้ที่ขอประกันเป็นญาติหรือมีความเกี่ยวข้องในทางสมรส หรือกรณีผู้ขอประกันได้ใช้หลักทรัพย์มีค่าอื่นที่กำหนดราคาแน่นอนและเป็นการสะดวกต่อการบังคับคดีมาประกัน หรือกรณีเป็นความผิดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำลงด้วยความจำใจหรือด้วยความยากจน ศาลอาจกำหนดวงเงินที่จะประกันให้ต่ำกว่าเกณฑ์ก็ได้

หากผู้ขอประกันซึ่งเป็นญาติพี่น้องหรือมีความเกี่ยวพันโดยทางสมรส เป็นผู้ใช้เงินสด หรือหลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นของผู้ขอประกันที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนและสะดวกแก่การบังคับคดี เป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจอนุญาตให้ผู้ขอประกันวางเงินสดหรือหลักทรัพย์ เพียงจำนวนร้อยละ 20 ของวงเงินประกันก็ได้

8) ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นหญิงมีครรภ์หรือมีบุตรอายุไม่เกิน 3 ปีอยู่ในความดูแล หรือเป็นผู้เจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือเป็นผู้พิการหรือสูงอายุ ซึ่งโดยสภาพร่างกายหรือสภาพจิตใจอาจเกิดความทุกข์ทรมานเกินกว่าปกติในระหว่างต้องขัง ให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจอนุญาตปล่อยชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกันหรือกำหนดวงเงินประกันต่ำกว่าเกณฑ์ปกติก็ได้

9) ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลอันมีอำนาจพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนสามารถใช้ดุลยพินิจกำหนดวงเงินประกันตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่สูงกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานและเกิดความโปร่งใสในการบริหารงานศาล เป็นประโยชน์ แก่การให้บริการประชาชน และเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานพิจารณากำหนด วงเงินประกันผู้ต้องหา หรือจำเลย เว้นแต่มีกรณีสภาพหรือฐานะพิเศษของผู้ต้องหาหรือจำเลย เหตุผลหรือพฤติการณ์อื่น จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษเฉพาะคดี ศาลก็มีอำนาจที่จะใช้ดุลยพินิจที่จะเพิ่มหรือลด วงเงินประกันได้ตามสมควรแก่กรณี จึงได้มีการกำหนดคำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับ บัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 ขึ้น โดยการกำหนด บัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามฐานความผิดที่ผู้ฟ้องมา ในคดี เช่น คดีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 กำหนดวงเงิน ประกันตัวไว้ 40,000 บาท คดีความผิดฐานฟ้องเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 175 กำหนด วงเงินในการประกันตัวไว้ 90,000 บาท หรือ คดีความผิดฐานปลอมแปลงเงินตรา ตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 240 และมาตรา 241 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 300,000 บาท เป็นต้น⁸³

⁸³ คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลย พ.ศ. 2547

8. รูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราว

รูปแบบของการขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย มีได้ 3 กรณี กล่าวคือ

8.1 การปล่อยตัวชั่วคราวแบบไม่มีประกัน⁸⁴ คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีการทำสัญญาประกันและไม่ต้องมีหลักประกัน แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาศาลตามกำหนดนัดหรือหมายเรียกของศาล

8.2 การปล่อยตัวชั่วคราวแบบมีประกัน⁸⁵ คือ การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องลงลายมือชื่อและมีการทำสัญญาไว้ต่อศาลว่าจะมาศาลตามกำหนดนัด มิฉะนั้นจะถูกศาลปรับตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญาประกัน

8.3 การปล่อยชั่วคราวแบบมีประกันและหลักประกัน⁸⁶ คือ การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้ขอประกันหรือผู้มีหลักประกันต้องทำสัญญาประกันต่อศาล และมีการวางหลักประกันไว้ต่อศาลเพื่อที่จะสามารถบังคับกับหลักประกันในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยผิดสัญญาต่อศาล

กรณีศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกัน ผู้ขอประกันมีสิทธิยื่นคำร้องขอประกันได้อีก หรือจะอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลสูงต่อไปก็ได้

9. หลักประกันที่ใช้ในการขอปล่อยตัวชั่วคราว

หลักประกันที่จะนำมาใช้ในการขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล⁸⁷ ได้แก่

9.1 เงินสด

กรณีที่ผู้ประกันมีความประสงค์ขอวางเงินสดเป็นหลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามจำนวนวงเงินประกันที่ศาลกำหนด โดยทั่วไปศาลกำหนดวงเงินประกันตามเกณฑ์ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 และบัญชีเกณฑ์มาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

⁸⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111

⁸⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

⁸⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

⁸⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 114

ในทางปฏิบัตินั้น เอกสารที่ต้องใช้ในการขอยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยโดยการวางเงินสดเป็นหลักประกันนั้น ประกอบด้วย สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และ สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีและของผู้ประกันจำนวน 1 ชุดเอกสาร

9.2 หลักทรัพย์อื่น เช่น

9.2.1 โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก)

โดยมีเอกสารที่ต้องใช้ในการขอยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย กล่าวคือ หนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินจากสำนักงานที่ดิน หรือที่ว่าการอำเภอหรือ สำนักงานเขต ในเขตที่ดินตั้งอยู่ ซึ่งออกให้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน มีการรับรองโดยเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจ หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนหรือผู้ทำการแทน กรณีรับรองโดยสำนักงานที่ดินอำเภอ ผู้รับรองราคาประเมินจะต้องเป็นนายอำเภอ หรือผู้อำนวยการเขต หรือปลัดอำเภอผู้ทำการแทน หรือเจ้าหน้าที่ บริหารงานที่ดินอำเภอ หากกรณีเป็น น.ส.3 ก ต้องมีใบ ร.ว. 9 ประกอบด้วย นอกจากนี้ยังต้องมี เอกสารใบระวางที่ดิน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับรองเอกสาร แผนที่เส้นทางไปยังที่ตั้งทรัพย์ หลักประกัน ภาพถ่ายที่ดินหลักประกัน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและ สำเนาทะเบียนบ้าน ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีและของผู้ประกัน หนังสือยินยอมคู่สมรส ของเจ้าของที่ดิน (ผู้ประกัน) พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาใบสำคัญการสมรส คำรับรอง หลักประกันที่นำมาวางประกัน และหนังสือยินยอม แนบท้ายสัญญาประกัน กรณีหากผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ผู้ประกันได้ประกันตัวไปแล้ว ผิดสัญญาประกัน หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด เพื่อเป็นการยินยอมให้ศาลสามารถตรวจสอบทรัพย์สินผู้ประกันเพื่อยึดอายัดทรัพย์สิน ชำระค่าปรับ ตามคำสั่งศาลต่อไป

9.2.2 พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายและธนาคารเป็นผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัวหรือแคชเชียร์เช็ค หรือเช็คที่ธนาคารรับรอง

ทั้งนี้เอกสารที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น โดยส่วนมาก จะใช้เอกสารชุดเดียวกับกรณีที่ใช้โฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 ก เป็นหลักประกัน มีเพียงหลักประกัน พร้อมสำเนาหลักประกัน โดยผู้ประกันรับรองสำเนาเท่านั้นที่ต้องเพิ่มเติมต่อศาล

9.2.3 เงินฝากธนาคาร ประเภทฝากประจำ

โดยเอกสารที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น โดยส่วนมาก จะใช้เอกสารชุดเดียวกับกรณีที่ใช้โฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 ก เป็นหลักประกัน มีเพียง สมุดเงินฝากของธนาคารอันเป็นหลักประกันพร้อมสำเนาสมุดเงินฝากธนาคารที่ผู้ประกันรับรอง สำเนาเท่านั้นที่ต้องเพิ่มเติมต่อศาล

9.2.4 กรรมธรรม์ประกันภัยอิสรภาพ

เอกสารที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น เป็นเอกสารชุดเดียวกับกรณีที่ใช้โฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 ก เป็นหลักประกัน มีเพียงกรรมธรรม์ของบริษัท ที่ใช้ในการยื่นคำร้อง สำเนากรรมธรรม์ และหนังสือมอบอำนาจจากบริษัทเพื่อให้ผู้มีอำนาจในการดำเนินการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวแทนบริษัทเท่านั้นที่แตกต่างออกไป

9.3 บุคคลเป็นประกันโดยแสดงหลักทรัพย์ คือ ข้าราชการทุกประเภท สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานรัฐประเภทอื่นๆ ลูกจ้างของทางราชการ โดยจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจใช้ตำแหน่งประกันตนเองได้ โดยสามารถ ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน 10 เท่าของยอดเงินคงเหลือสุทธิของเงินเดือน เว้นแต่กรณี ผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล ทนายความ เมื่อตนเองตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย อาจใช้ตนเองเป็นหลักประกันได้ในกรณีที่ตนถูกกล่าวหาอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในการประกอบวิชาชีพ สามารถทำประกันได้ในวงเงินไม่เกิน 15 เท่าของยอดเงินคงเหลือสุทธิของเงินเดือน

เอกสารที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้แก่ หนังสือรับรองการเป็นข้าราชการและรับรองเงินเดือนจากต้นสังกัด โดยระบุเหตุผลผลการขอในหนังสือรับรองดังกล่าวด้วยว่า เพื่อใช้ในการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ข้อหาความผิด พร้อมชื่อ-สกุล ผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งออกให้มีระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน สลิปเงินเดือนที่เจ้าหน้าที่การเงินรับรองเดือนล่าสุด แผนที่เส้นทางไปยังบ้านของผู้ประกันพร้อมภาพถ่ายบ้านของผู้ประกัน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ต้องหาหรือจำเลยและของผู้ประกัน หนังสือยินยอมคู่สมรสของผู้ประกัน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบสำคัญการสมรสของผู้ประกัน บัญชีแสดงทรัพย์สิน โดยสังเขปของผู้ประกัน บัญชีเครือข่ายเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกันกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ตนประกันนั้น และหนังสือยินยอมแนบท้ายสัญญาประกัน กรณีหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ผู้ประกันได้ประกันตัว ไปแล้วนั้นผิดสัญญาประกัน ไม่มาศาลตามกำหนดนัด เพื่อเป็นการยินยอมให้ศาลสามารถตรวจสอบทรัพย์สินผู้ประกันเพื่อยึดอายัดทรัพย์สิน ชำระค่าปรับตามคำสั่งศาลต่อไป

10. ผลของการผิดสัญญาประกัน

ในกรณีภายหลังที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวไปแล้ว ไม่มาศาลตามกำหนดนัดในสัญญาประกัน ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกัน หรือตามที่ ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีหรืออาจลดจำนวนเงินที่ต้องชำระต่อศาลตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามผู้ประกันในการติดตามเอาตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีมาส่งศาล รวมทั้งพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นประกอบด้วย เมื่อศาลมีคำสั่งเป็นประการใดแล้ว ผู้ประกันหรืออัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ โดยคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด และให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใดเพื่อบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาศาล โดยทั้งนี้ให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการบังคับคดี ตามสัญญาประกัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ประกัน รวมทั้งขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวด้วย⁸⁸

กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือจะหลบหนี ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่พบเห็นการกระทำมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ แต่ถ้าหากบุคคลซึ่งเป็นผู้ทำสัญญาประกันพบเห็นการกระทำนั้น อาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จับได้ แต่ถ้าไม่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานได้ทันท่วงที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้เอง แล้วส่งตัวไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานดังกล่าว รีบส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาลที่มีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว โดยคิดค่าพาหนะจากผู้ทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันนั้น⁸⁹

11. การบังคับคดีกรณีผู้ประกันผิดสัญญาประกัน

กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือโดยมีประกัน และหลักประกันแล้ว ต่อมาภายหลังหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันตามสัญญาประกันที่ได้ทำไว้ต่อศาล กฎหมายได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใด เพื่อบังคับกับทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่า

⁸⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119

⁸⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117

เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับตามสัญญาประกัน⁹⁰ ภายในอายุความในการบังคับคดี กล่าวคือ เดิมที่สำนักงานศาลยุติธรรมตีความสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นการทำสัญญาทางแพ่งชนิดหนึ่ง การบังคับคดีภายหลังที่ผู้ประกันผิดสัญญาประกันจึงมีอายุความ 10 ปี⁹¹ ต่อมาศาลฎีกาตีความอายุความบังคับคดี 10 ปีดังกล่าว เป็นระยะเวลาในการบังคับคดี ไม่ใช่อายุความแต่อย่างใด ศาลมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตามพฤติการณ์พิเศษ หรือเหตุสุดวิสัยในแต่ละคดี เพื่อพิจารณา มีคำสั่งขยายระยะเวลาบังคับคดีได้⁹² ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการบังคับคดีและ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรม มีหนังสือเวียนสำนักงานศาลที่ สย 016(กค.)/ว451 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2558 แจกแนวทางการปฏิบัติการบังคับคดีนายประกันเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการบังคับคดี ในกรณีที่พ้นกำหนดระยะเวลาบังคับคดีแล้ว นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งสามารถดำเนินการบังคับคดีต่อได้ โดยไม่ต้องขอขยายระยะเวลา บังคับคดีออกไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 23 หากอยู่ในอายุความอาญา ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางแนวว่า การบังคับคดีตามสัญญาประกันเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาโดยแท้ การพิจารณาสิทธิและหน้าที่ผู้ประกันจึงต้องพิจารณาจากบริบทของคดีอาญาเป็นสำคัญ โดยในคดีอาญานั้นผู้ประกันซึ่งทำสัญญาประกันว่าจะส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีหน้าที่ที่จะต้องนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยส่งศาลตามกำหนดหรือตามที่ศาลมีหมายเรียก ซึ่งหาก ผิดสัญญาก็มิใช่เพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายภายในวงเงินตามสัญญาประกันเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางศาลด้วย และตราบไต่ที่ผู้ประกันไม่ได้ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลก็ต้องถือว่ายังคงผิดสัญญาประกันที่ทำได้ต่อศาล อยู่ตราบนั้น แต่หากผู้ประกันขวนขวายได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาภายในอายุความทางอาญา ศาลในคดีนั้นๆ ก็ยังอาจลดค่าปรับลงได้ตามพฤติการณ์แห่งคดี แม้จะส่งมอบตัวเกิน 10 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ปรับนายประกันก็ตาม ดังนั้นการบังคับคดีตามคำสั่งศาลที่สั่งปรับผู้ประกัน แม้จะเกินกำหนด 10 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันก็ยังคงสามารถบังคับคดีแก่ผู้ประกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องร้องขอขยายระยะเวลาในการบังคับคดี⁹³ อันเป็นแนวคำพิพากษายืนยันหลักการทำสัญญาประกันเป็นสัญญาทางอาญาโดยแท้ไม่ใช่สัญญาทางแพ่งแต่อย่างใด

⁹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 วรรคสาม

⁹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15

⁹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6266/2555

⁹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1441/2558

บทที่ 4

วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราว ตามหลักกฎหมายต่างประเทศกับหลักกฎหมายไทย

เมื่อพิจารณาการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายต่างประเทศ การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายต่างประเทศ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 ระบบ คือ การปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law ประกอบด้วยประเทศสำคัญๆ ได้แก่ ประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และการปล่อยตัวชั่วคราว ในระบบ กฎหมาย Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายของไทย เป็นการปล่อยตัว ชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil law เป็นระบบกฎหมายที่มีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป (บททั่วไป) โดยจะใช้เทคนิคในการบัญญัติเพื่อให้ครอบคลุมในกรณีปัญหาและเปิด โอกาสให้ ผู้ใช้กฎหมาย มีดุลยพินิจในการใช้กฎหมายนั้นให้เหมาะสมกับความเป็นธรรมในแต่ละคดี เช่นเดียวกับประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น

ดังนั้น การวิเคราะห์เพื่อทราบถึงปัญหาในการบังคับใช้หลักการปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายไทย และการนำหลักกฎหมายต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปย่อมมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อให้การ บังคับใช้หลักการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทยมีประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรม สูงสุด

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายฝรั่งเศสกับหลักกฎหมายไทย

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายฝรั่งเศสเป็นการปล่อยตัว ชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law พิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มีหลักเกณฑ์ การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว โดยการคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ ประกอบ เพื่อมีคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวของศาลไว้ 4 ประการ กล่าวคือ พิจารณาผู้ต้องหาที่มีพฤติการณ์ ที่จะข่มขู่พยานหรือไม่ พิจารณาเหตุจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหา

เองหรือไม่ พิจารณาผู้ต้องหา มีพฤติการณ์จะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ และพิจารณาว่าผู้ต้องหา มีพฤติการณ์จะทำลายพยานหลักฐานหรือไม่

ตามหลักกฎหมายไทยนั้น วางหลักการพิจารณาการปล่อยชั่วคราว ศาลต้องพิจารณา พฤติการณ์ประกอบการพิจารณาการมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตัวชั่วคราวด้วย 7 ประการ คือการพิจารณาถึง ความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏ พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดี ความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนี หรือไม่ ความเสียหายหรือภัยอันตรายที่จะเกิดจากการปล่อยตัวชั่วคราว และในกรณีที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยถูกต้องขังตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลต้องรับไว้เพื่อประกอบการวินิจฉัยได้⁹⁴

การพิจารณาของศาลฝรั่งเศสในการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวนั้น พิจารณาแยกตามโทษ ที่จะลงแก่จำเลยออกไปเป็น 2 กรณี คือ กรณีกระทำความผิดอาญาประเภทอุกฤษฏ์โทษ (Crime) คือ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป อันเป็นฐานความผิดที่มีโทษจำคุกก่อนข้างสูง ศาลฝรั่งเศสมักปฏิเสธในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว และกรณีกระทำความผิดอาญาที่มีโทษ จำคุกไม่เกิน 2 ปี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส จะวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ ปล่อยตัวชั่วคราวไว้ต่างหาก ส่วนมากแล้วหากผู้ต้องหาหรือจำเลย มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศ ฝรั่งเศส และไม่เคยถูกพิพากษาลงโทษในคดีความผิดอุกฤษฏ์หรือลงโทษจำคุกเกิน 3 เดือน โดยไม่มีการรอลงอาญาไว้ ศาลจะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว แต่ทั้งนี้หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้มี การปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว ของศาลได้ และสามารถยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวอีกเมื่อใดก็ได้ ในขณะที่คดียังอยู่ระหว่าง การพิจารณา ของศาล โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งที่จะยื่น หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเหตุใหม่ที่จะยกขึ้นกล่าวอ้างได้

ตามหลักกฎหมายไทยนั้น วางหลักในเรื่องนี้ไว้เช่นกัน กล่าวคือ กรณีที่ผู้ต้องหา หรือจำเลย ต้องหาหรือถูกฟ้องในคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี หากมีคำร้อง ขอให้ ปล่อยตัวชั่วคราว ศาลต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์แล้วแต่กรณี ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ เว้นแต่ไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควร⁹⁵ และในกรณีคดีที่มีอัตรา โทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยตัวชั่วคราวต้องมีประกัน โดยจะมีหลักประกันด้วย หรือไม่มีก็ได้⁹⁶ แต่ในคดีอย่างอื่นศาลจะปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกัน

⁹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108

⁹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109

⁹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคหนึ่ง

และหลักประกันก็ได้⁹⁷ ในกรณีหากเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย ก่อนที่จะปล่อยไปให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก⁹⁸ โดยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำสั่งต่อศาลสูงขึ้นไปได้⁹⁹ และทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว เข้ามาใหม่¹⁰⁰

สรุป การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายฝรั่งเศสกับหลักกฎหมายไทย นั้นมีหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยชั่วคราวที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้ความสำคัญความหนักเบาของข้อหา ผลกระทบเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวในการยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ข่มขู่ผู้เสียหาย หรือความเสียหายหรือภัยอันตรายที่จะเกิดจากได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว อันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะของสังคมส่วนรวม และประเด็นสำคัญคือ การพิจารณาว่าหากได้รับการปล่อยตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีภายหลังจากได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เพราะเมื่อหากได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้วต่อมาภายหลัง ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต่อสายตาประชาคมโลก และการพิจารณาการสั่งปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายฝรั่งเศสแยกพิจารณาเป็น 2 กรณีคือกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และกรณีกระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี โดยในทางปฏิบัติศาลมักให้ประกันในคดีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาเทียบกับกฎหมายไทยแล้ว กฎหมายไทยไม่ได้ระบุว่าความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเท่าใด ศาลจะมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวอย่างแข็งขันตามกฎหมายไทย ระบุเพียงหากความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีประกัน โดยจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนในคดีอย่างอื่น ศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ซึ่งเป็นการรับรองหลักการขั้นพื้นฐานในสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในร่างกาย การเคลื่อนไหว หรือการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่กว่ากฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งเป็นการให้อำนาจดุลยพินิจแก่ศาลในการพิจารณามีคำสั่งต่อไป

⁹⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสอง

⁹⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111

⁹⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ วรรคหนึ่ง

¹⁰⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ วรรคสาม

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกับหลักกฎหมายไทย

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law พิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เหตุที่จะควบคุมตัวหรือเหตุที่จะพิจารณาเพื่อปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นพิจารณาจากกรณีมีเหตุที่น่าเชื่อว่าถ้าปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปจะเป็นอันตราย มีเหตุที่น่าเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ในกรณีนี้ผู้พิพากษาอาจสั่งปล่อยชั่วคราวได้โดยอาจกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติตาม ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์จะข่มขู่พยาน หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งตามหลักกฎหมายไทยก็ได้วางหลักการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวไว้เช่นกัน ศาลต้องพิจารณาพฤติการณ์ประกอบ การพิจารณาการมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวด้วย 7 ประการ คือ การพิจารณาความหนักเบาของข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏ พฤติการณ์ต่างๆ ในคดีเป็นอย่างไร ความน่าเชื่อถือของผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ประกันมีเพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่ ความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจจะเกิดจากการปล่อยตัวชั่วคราวมีมากน้อยเพียงใดหรือไม่ และกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกต้องซึ่งตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ ผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้ประกอบการวินิจฉัยต่อไป

พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราว และประเภทของหลักทรัพย์ที่นำมาวางเป็นประกันต่อศาลตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันแต่มีเงื่อนไข และการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีหลักประกัน เช่น เงินสด หลักทรัพย์อื่น การจำนำ หรือการค้ำประกันด้วยบุคคล เป็นต้น

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราว และประเภทของหลักทรัพย์ที่นำมาวางเป็นประกันต่อศาลตามหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า หลักกฎหมายไทยไม่ได้แบ่งแยกการปล่อยชั่วคราวแบบไม่มีหลักประกันแต่มีเงื่อนไข หรือการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีหลักประกัน ออกจากกันอย่างชัดเจน การปล่อยตัวชั่วคราวแบบมีหลักประกันอาจมีเงื่อนไข หรือการปล่อยตัวชั่วคราวแบบไม่มีหลักประกันอาจไม่มีเงื่อนไขด้วยได้ ในกรณีการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราวได้¹⁰¹

¹⁰¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกับหลักกฎหมายไทย มีหลักการพิจารณาการปล่อยชั่วคราวที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น อย่างประเทศฝรั่งเศส เนื่องจากเป็นระบบในการปล่อยชั่วคราว ในระบบกฎหมาย Civil Law เหมือนกัน ในส่วนของหลักการปล่อยตัวชั่วคราว และประเภทของหลักทรัพย์ที่นำมาวางเป็นประกันต่อศาลตามหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและตามหลักกฎหมายไทยนั้น กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะวางหลักไว้อย่างชัดเจน คือ กรณีปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน แต่จะมีเงื่อนไข และการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีเงื่อนไขจะมีหลักประกัน ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทย ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวแบบมีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกัน ศาลก็สามารถกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวได้ และหลักประกันที่ใช้ ในการประกันนั้นมีด้วยกัน 3 ประเภท ประกอบด้วยเงินสด หลักทรัพย์อื่น และประกันด้วยบุคคล¹⁰² เช่นเดียวกัน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายญี่ปุ่นกับหลักกฎหมายไทย

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายญี่ปุ่นเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มีเกณฑ์การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว โดยการคำนึงจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้ไม่มีที่อยู่ เป็นหลักแหล่งแน่นอน มีหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลยจะทำลายพยานหลักฐานในคดี หลบหนีหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนี ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยวางหลักในการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ กล่าวคือ ศาลต้องพิจารณาพฤติการณ์ประกอบการพิจารณา การมีคำสั่งในการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยตัวชั่วคราวด้วย 7 ประการ คือการพิจารณาถึง ความหนักเบาของข้อหา พยานหลักฐานอันปรากฏแล้วมีมากน้อยเพียงใด หรือพฤติการณ์ต่างๆ ในคดีเป็นอย่างไร เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเหตุที่น่าจะหลบหนีหรือไม่ ความเสียหายหรือภัยอันตรายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่ และกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกขังตามหมายศาล หากมีการคัดค้านของพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้ประกอบการวินิจฉัย

การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายญี่ปุ่น แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีก่อนฟ้องคดี และกรณีภายหลังที่ได้ฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งหลักการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวในแต่ละกรณีแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ การปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

¹⁰² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 114 วรรคสอง

ก่อนการพิจารณาคดีของศาล ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลยพินิจพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาเพราะกรณีเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีของศาล การสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวน และอัยการ การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของศาลมิได้ตั้งแต่เมื่อมีการฟ้องต่อศาลแล้วเท่านั้น ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยนั้น ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้ทั้งก่อนฟ้องและหลังฟ้อง โดยหากผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ แล้วแต่กรณีหรือหากผู้ต้องหาถูกขังตามหมายศาลแต่ยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องต่อศาลนั้นหรือกรณีผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้วให้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น กรณีศาลได้อ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือของ ศาลอุทธรณ์ไปแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา หรือได้มีการยื่นอุทธรณ์หรือมีการ ยื่นฎีกาแล้วแต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น กรณีศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นนั้นส่งอนุญาต มิฉะนั้นให้รีบส่งคำร้องพร้อมทั้งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งต่อไป แต่หากศาลส่งสำเนาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว อาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือยื่นต่อศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา แล้วแต่กรณีก็ได้ หากยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรีบดำเนินการส่งคำร้องนั้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อส่งแล้วแต่กรณี¹⁰³

กฎหมายญี่ปุ่นกำหนดกรณีที่ศาลต้องควบคุมตัวจำเลยไว้ เว้นแต่มีประกันใน 6 กรณี ได้แก่ กรณีจำเลยถูกฟ้องต่อศาลในคดีความผิดที่มีโทษตั้งแต่ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกหรือกักขังตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป หรือกรณีที่มีจำเลยถูกตัดสินประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกหรือกักขังตั้งแต่สิบปีขึ้นไป กรณีจำเลยถูกตัดสินให้เป็นผู้กระทำผิดคดีฉ้อโกง และถูกฟ้องเป็นคดีในความผิดที่สามารถลงโทษจำคุกหรือกักขังตั้งแต่สามปีขึ้นไปอีก กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะทำลายพยานหลักฐาน กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะทำร้ายบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้ร้องทุกข์ หรือกรณีที่ไม่ปรากฏชื่อหรือที่อยู่ของจำเลย กรณีเหล่านี้เป็นดุลยพินิจของศาล ในการพิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว แต่ตามหลักกฎหมายไทยพิจารณาเพียงกรณีเดียว คือ กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าห้าปี ผู้ที่ถูกปล่อยตัวชั่วคราวต้องมีประกัน¹⁰⁴

¹⁰³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106

¹⁰⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคหนึ่ง

สรุป การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายญี่ปุ่นกับหลักกฎหมายไทย มีหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นอย่าง ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี เนื่องจากเป็นระบบการปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law เหมือนกัน แต่หากเมื่อพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว โดยพิจารณาว่าเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีตามกฎหมาย ญี่ปุ่นจะแตกต่างจากหลักกฎหมายไทยอย่างแจ้งชัด ตามหลักกฎหมายญี่ปุ่น ไม่ได้ให้อำนาจศาล ในการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนฟ้องคดี ต่อศาล กฎหมายไม่อนุญาต ให้อำนาจศาลญี่ปุ่นมีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่ง ปล่อยตัวชั่วคราวได้นับตั้งแต่ ที่มีการฟ้องต่อศาลแล้วเท่านั้น ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยได้ให้อำนาจศาลในการพิจารณามีคำสั่ง อนุมัติขอปล่อยตัวชั่วคราวได้ตั้งแต่ผู้ต้องหายังไม่ถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาล อันเป็นการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานและเป็นการให้โอกาสผู้ต้องหาในคดี ได้ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ตามหลัก กฎหมายญี่ปุ่น กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ คือ หลักคือการได้รับการปล่อยตัว ชั่วคราว เว้นแต่มีกรณีตามที่กฎหมายกำหนดผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไป โดยมีประกัน แต่ตามหลักกฎหมายไทยนั้น แม้หลักคือการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเช่นเดียวกับ หลักการตามกฎหมายญี่ปุ่น แต่กรณีที่ระบุให้ศาลต้องปล่อยตัวชั่วคราวได้นั้น มีเพียงกรณีเดียว คือ กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า 5 ปี ส่วนในคดีอื่นกฎหมายไม่ได้เคร่งครัดให้ต้องมี การประกันตัว กฎหมายให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาจะปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันเลย โดยมีประกัน หรือ โดยมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยพิจารณาจากการมีเหตุอันควรเชื่อได้ ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะยุ่งเหยิงพยานหลักฐาน หากปล่อยตัวชั่วคราวไปจะก่อเหตุ อันตรายประการอื่น ความน่าเชื่อถือของหลักประกัน หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการปล่อยตัวชั่วคราว จะเป็นอุปสรรคหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินคดี ในศาล¹⁰⁵ อันเป็นหลักการที่ให้ความคุ้มครองกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว มากกว่าตามหลักกฎหมายญี่ปุ่น

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษกับหลักกฎหมายไทย

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายอังกฤษ เป็นการปล่อยตัวชั่วคราว ในระบบกฎหมาย Common Law กล่าวคือ เป็นระบบกฎหมายที่มีวิธีการบัญญัติกฎหมายที่แน่นอน ชัดเจน ละเอียด และตีความไปในลักษณะจำกัดเท่าที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้เท่านั้น

¹⁰⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1

โดยใช้แนวคำพิพากษาที่ศาลเคยวางหลักไว้แล้วเป็นหลักในการพิจารณาคดี เมื่อพิจารณาหลักการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายประเทศอังกฤษ การปล่อยชั่วคราวมีด้วยกัน 2 ชั้น คือ การปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานตำรวจ และการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นพิจารณาคดีของศาล โดยหลักแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการประกันตัวระหว่างการพิจารณา เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรอาจเรียกหลักประกัน หรืออาจกำหนดเงื่อนไขในคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ได้จากหลักเกณฑ์ตาม The Bail Act 1976 มาตรา 3 ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี กระทำความผิดอีกในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราว หรือ ไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐานในคดี การกำหนดให้มารายงานตัวที่สถานีตำรวจสัปดาห์ละครั้ง หรือวันละครั้ง ยึดหนังสือการเดินทางกำหนดที่อยู่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือห้ามสนทนากับพยานสำคัญของโจทก์ ห้ามเข้าไปในบริเวณถิ่นที่อยู่ของพยานโจทก์ เมื่อพิจารณาตามหลักกฎหมายไทย กฎหมายไทยได้ยอมรับในเรื่องการกำหนดเงื่อนไขในการที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไว้เช่นกัน อันได้แก่การกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการหลบหนี หรือเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว¹⁰⁶

การพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมในคดีเพื่อประกอบการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษ พิจารณาได้จากความรุนแรงของความผิดและการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี พิจารณาจากบุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือพฤติกรรมอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และพิจารณาจากข้อมูลก่อนการประกันตัวในครั้งนี่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยได้รับการประกันตัว ในคดีอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ หากมีเคยหลบหนีระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปหรือไม่ ในขณะที่ตามหลักกฎหมายไทย พิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมในคดีเพื่อประกอบการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว จากพฤติการณ์ 7 ประการ กล่าวคือ การพิจารณาถึง ความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร ความน่าเชื่อถือของผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ประกันมีเพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเหตุอันน่าจะหลบหนีหรือไม่ ความเสียหาย หรือภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวมีเพียงใด และในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกต้องขังตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านจากพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้ประกอบการวินิจฉัย¹⁰⁷

¹⁰⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม

¹⁰⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคหนึ่ง

สรุป หลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายอังกฤษและหลักกฎหมายไทย เป็นไปในทิศทางที่ใกล้เคียงกันในสาระสำคัญ มีเพียงข้อรายละเอียดบางประการเท่านั้น ที่อาจกำหนดเพิ่มเติมนอกเหนือกันไป กล่าวคือ การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษและหลักกฎหมายไทย มีได้ทั้งในชั้นพนักงานตำรวจ และในชั้นพิจารณาคดีของศาล การปล่อยตัวชั่วคราว ถือเป็นหลักในการพิจารณาคดี เว้นแต่มีกรณีมีเหตุอันควรศาลจะปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวด้วยก็ได้ กฎหมายอังกฤษวางหลักการกำหนดเงื่อนไขไว้ก่อนข้างชัดเจนและละเอียด ตามหลักการบัญญัติกฎหมายของระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทยแล้ว พบว่า หลักกฎหมายไทยเป็นแต่เพียงกรอบของการกำหนดเงื่อนไขไว้เท่านั้น เช่น การกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือ ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวได้ กรณีใดจะเป็นภัยอันตรายหรือความเสียหายที่ถึงขั้นต้องวางเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ เป็นหน้าที่ของศาลที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาตามความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี แม้จะมีข้อเสียในเรื่องของความชัดเจนแน่นอนของการตีความ ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถพิจารณาได้จากตัวบทบัญญัติของกฎหมายก็ตาม แต่ทั้งนี้การให้อำนาจศาลได้มีโอกาสใช้ดุลยพินิจในการตีความเพื่อพิจารณามีคำสั่ง ย่อมทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความเป็นธรรมแก่กรณี มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับใช้บังคับให้เป็นไปตามสถานการณ์และพฤติการณ์ประกอบในแต่ละคดี อันทำให้เกิดความยุติธรรมกว่าการตีความเคร่งครัดตามตัวอักษรดังเช่นระบบกฎหมาย Common Law และเมื่อพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมในคดี เพื่อประกอบการพิจารณาในการสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายอังกฤษ กฎหมายอังกฤษพิจารณาจากความรุนแรงของความคิดและการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี บุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือพฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และข้อมูลก่อนการประกันตัวในครั้งนี้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยหลบหนีระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปหรือไม่ กฎหมายอังกฤษให้ความสำคัญกับพฤติกรรมก่อนการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อป้องกันการหลบหนี และมุ่งคุ้มครองสังคม อันเป็นประโยชน์สาธารณะ ภายหลังการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวเป็นหลัก คำนี้ถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอันเป็นประโยชน์เอกชน ในขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมในคดีเพื่อพิจารณาประกอบการสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวจากพฤติการณ์ความคิดและภาวะแวดล้อมในคดีนั้นๆ เท่านั้น กฎหมายไทยไม่ได้พิจารณาจากข้อมูล ก่อนการประกันตัวในครั้งนี้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยหลบหนีระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในครั้งก่อนไปหรือไม่ อันนำมาสู่ปัญหาภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกากับหลักกฎหมายไทย

การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกา เป็นการ ปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Common Law เป็นระบบกฎหมายที่มีวิธีการบัญญัติกฎหมายที่แน่นอน ชัดเจน ละเอียด และตีความไปในลักษณะจำกัดเท่าที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้เท่านั้น โดยใช้แนวคำพิพากษาที่ศาลเคยวางหลักไว้แล้วเป็นหลักในการพิจารณาคดี เมื่อพิจารณาหลักการปล่อยตัวชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากลางของสหรัฐอเมริกา (The federal Rules of Criminal Procedure 1966) บัญญัติหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ 3 กรณี คือ ผู้ต้องหาจะไปกระทำความผิดอีก ผู้ต้องหาจะไปก่ออันตราย หรือเกรงว่าผู้ต้องหา จะหลบหนี หากเมื่อศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวของศาลได้ ในขณะที่ตามหลักกฎหมายไทย การที่ไม่อนุญาต ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หากปล่อยตัวชั่วคราวไปจะก่อเหตุอันตรายประการอื่น ความน่าเชื่อถือของหลักประกัน หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการปล่อยชั่วคราวนี้อาจเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินคดีในศาล ทั้งนี้ในกรณีที่ศาลสั่ง ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้น ได้ และผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่ได้¹⁰⁸

พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยและหลักประกันที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การปล่อยตัวชั่วคราว กรณีปรากฏตัวต่อศาลครั้งแรก ภายหลังตรวจสอบถิ่นที่อยู่อาศัยการประกอบอาชีพ และรายละเอียด อื่นๆ ประกอบการปล่อยชั่วคราว โดยคำรับรองของผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง การปล่อยตัวชั่วคราว โดยคำรับรองของบุคคลที่สาม และการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการหักเงินประกันที่วางไว้ต่อศาล ร้อยละ 10 เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมศาล หากจำเลยมาปรากฏตัวต่อศาล แต่หากจำเลยไม่มาศาล ตามกำหนดนัด ศาลจะริบเงินประกันทั้งหมดเต็มตามสัญญาประกัน อันเป็นหลักการปล่อยตัวชั่วคราวที่มุ่งคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน ไม่มีหลักประกัน ได้รับการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อประโยชน์ในสิทธิเสรีภาพในร่างกายและการมีโอกาสต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวนั้น

¹⁰⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ

มีได้ใน 3 กรณี คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน¹⁰⁹ การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน¹¹⁰ และการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน¹¹¹ โดยหลักประกันที่สามารถนำมาประกันนั้น ได้แก่ การประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยเงินสด การประกันด้วยบัญชีเงินฝาก สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. พันธบัตรรัฐบาล การประกันด้วยกรมธรรม์ ประกันสุขภาพ และการประกันด้วยตัวบุคคล

สรุป ตามกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัวทุกคดี โดยวงเงินประกันกำหนดได้ตามความเหมาะสมกับกรณี ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือจะไปทำลายพยานหลักฐาน ภายหลังได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ศาลอาจมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกันได้ เช่นเดียวกับหลักกฎหมายไทยที่กำหนดวงเงิน การขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้เป็นไปตามบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 ทั้งนี้หากมีกรณีสภาพหรือฐานะพิเศษของผู้ต้องหาหรือจำเลย เหตุผลหรือพฤติการณ์อื่นที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เฉพาะคดี ศาลอาจใช้ดุลยพินิจเพิ่มหรือลดหลักทรัพย์ประกันตามสมควรแก่กรณี อันเป็นการให้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจของศาลได้โดยไม่มีจำนวนวงเงินหลักประกันขั้นสูงกำหนดไว้ดังเช่นกฎหมายสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ศาลได้พิเคราะห์และปรับใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละคดี ฐานความผิด เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมสูงสุด ขณะที่เกณฑ์ในการใช้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนั้น จะเห็นว่าหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญคุ้มครองต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากกว่าตามหลักของกฎหมายไทยและเมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยและหลักประกันที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว กฎหมายสหรัฐอเมริกามีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการให้ความสำคัญกับหลักการปล่อยตัวชั่วคราวค่อนข้างสูง สหรัฐอเมริกาถึงเห็นถึงความเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลย กล่าวคือ แต่เดิมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจนไม่มีหลักประกัน มักไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว แม้จะมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอนหรือประกอบอาชีพแน่นอนก็ตาม เนื่องจาก ไม่มีหลักประกัน

¹⁰⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111

¹¹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

¹¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112

มาวางเป็นประกันต่อศาลเพื่อขอลปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมของผู้กระทำความผิด กฎหมายสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญและคำนึงถึงการมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่และความเท่าเทียมกันของผู้กระทำความผิด จึงกำหนดหลักเกณฑ์ในการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อแก้ไขความเหลื่อมล้ำดังกล่าว โดยการพิจารณาให้มีการปล่อยชั่วคราว โดยไม่มีหลักประกันได้ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีถิ่นที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพที่แน่นอน หรือการพิจารณาให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวโดยคำรับรองของผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง อันเป็นหลักการที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างแท้จริง รวมทั้งหากกรณีต้องมีการวางเงินเพื่อเป็นประกัน ศาลอาจกำหนดให้วางประกันเพียงร้อยละ 10 ของวงเงินประกัน เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น เมื่อพิจารณาตามหลักกฎหมายไทย หลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวนั้น แม้มีได้ใน 3 กรณี คือ กรณีการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน และการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน คล้ายกับหลักการตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา แต่หากคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปี ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ศาลยังคงต้องให้ประกันโดยมีหลักประกัน เนื่องจากเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกสูงและเป็นการเสี่ยงต่อการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ดังนั้นโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยากจน ไม่มีหลักประกันจะได้รับการปล่อยชั่วคราวเพื่อต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่จึงมีได้มากกว่า เมื่อเทียบกับหลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกา

6. วิเคราะห์การปล่อยตัวชั่วคราวตามหลักกฎหมาย Common Law และหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

เมื่อได้ทำการศึกษาหลักการพิจารณาและหลักเกณฑ์ในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา ตามหลักกฎหมาย Common Law คือ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และตามหลักกฎหมาย Common Law คือ ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา นำมาซึ่งการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อทราบข้อแตกต่าง ข้อดี-ข้อเสีย ของแต่ละระบบกฎหมายเมื่อเทียบกับหลักในกฎหมายไทย โดยแยกพิจารณาเป็นประเด็นสำคัญๆ ได้ดังต่อไปนี้

6.1 ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

6.1.1 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.1 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Common Law
เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศ สหรัฐอเมริกา	ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา บัญญัติหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ 3 กรณี 1. ผู้ต้องหาจะไปกระทำความผิดอีก 2. ผู้ต้องหาจะไปก่ออันตราย หรือ 3. เกรงว่าผู้ต้องหาอาจจะหลบหนี หากเมื่อศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่ อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวของศาลได้
ประเทศไทย	ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 บัญญัติหลักเกณฑ์ การควบคุม ตัวผู้ต้องหาไว้ กล่าวคือ 1. กรณีความผิดลหุโทษ: สามารถควบคุมได้เท่าเวลาที่จะตามคำให้การและที่จะรู้ตัว ว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขายู่ที่ไหน 2. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูง ไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ: ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน 7 วัน 3. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า 6 เดือนแต่ไม่ถึง 10 ปี หรือปรับ เกินกว่า 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ: ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันแต่ครั้งหนึ่งต้องไม่ เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 48 วัน 4. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ ก็ตาม: ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วันและรวมกัน ทั้งหมดต้องไม่เกิน 84 วัน

พิจารณาหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามหลักกฎหมาย
Common Law อันได้แก่ตามหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย
แล้วพบว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้น แตกต่างกับหลักเกณฑ์
การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายไทย โดยตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้น
กำหนดเพียงเหตุที่จะสามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้เท่านั้น เหตุใดบ้างที่สามารถควบคุมตัว
ได้ตามพฤติการณ์ที่กฎหมายกำหนด ขณะที่ตามหลักกฎหมายของไทยนั้น การควบคุมตัวผู้ต้องหา
จะถูกแบ่งระยะเวลาการควบคุมตัวออกตามความหนักเบาของคดี โดยพิจารณาจากอัตราโทษ
ความผิดเป็นสำคัญ โดยแยกพิจารณาออกได้เป็น 4 กรณี คือ คดีที่เป็นความผิดลหุโทษ ศาลสามารถ

ควบคุมตัวได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหน คดีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน 7 วัน กรณีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า 6 เดือนแต่ไม่ถึง 10 ปี หรือปรับเกินกว่า 500 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันแต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 48 วัน และคดีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลจะมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 84 วัน พิเคราะห์แล้วเมื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมาย Common Law ตามที่ได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนมีความเห็นว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาตามหลักของกฎหมายไทย ได้ให้การคุ้มครองต่อตัวผู้ถูกควบคุมตัวมากกว่าตามหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ เนื่องจาก มีการแบ่งแยกระยะเวลา การควบคุมตัวตามความร้ายแรงของความผิด และเพื่อให้ตัวผู้ต้องหาเองทราบอย่างชัดเจนว่าการกระทำอันเป็นความผิดที่ได้กระทำลงไปนั้น ศาลมีอำนาจควบคุมตนได้มากน้อยเพียงใด อันเป็นการป้องกันและทราบสิทธิในการคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้อย่างชัดเจนตามกฎหมาย

6.1.2 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.2 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศฝรั่งเศส	หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามกฎหมายฝรั่งเศส กำหนดระยะเวลาการควบคุมตัว โดยหลักจะควบคุมตัวผู้ต้องหาได้สูงสุด 24 ชั่วโมง และระยะเวลาในการควบคุมตัวอาจขยายได้อีก 24 ชั่วโมง ดังนั้นรวมระยะเวลาการควบคุมตัวสูงสุดได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง เว้นแต่ความผิดบางฐานความผิด ระยะเวลาในการการควบคุมตัวอาจขยายได้ถึง 96 ชั่วโมง เช่น ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทรมาณและกระทำที่ป่าเถื่อน ซึ่งกระทำ โดยองค์กรอาชญากรรม ความผิดฆังฉิมโทษฐานมีพฤติกรรมร้ายรายผิดปกติ ที่ไม่สามารถแสดงเหตุผลที่มาของรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เป็นต้น

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมนี	ตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วางหลักเกณฑ์ไว้ กล่าวคือ ถ้าจำเลย ถูกจับกุม การจับกุมผู้นั้นจะต้องถูกนำตัวส่งต่อหน้าศาลที่มีอำนาจโดยไม่ชักช้า โดยมีระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาได้สูงสุดไม่เกิน 6 เดือน เว้นแต่กรณีหาก มีเหตุจำเป็นอันต้องใช้เวลาในการสอบสวน ศาลอาจขยายระยะเวลาออกไปได้อีก คราวละไม่เกิน 3 เดือน
ประเทศญี่ปุ่น	กฎหมายญี่ปุ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่ศาลต้องควบคุมตัวจำเลยไว้ โดยพิจารณา เป็น 2 กรณี กล่าวคือ <ol style="list-style-type: none"> 1. การควบคุมตัวก่อนฟ้องคดี เจ้าพนักงานตำรวจสามารถควบคุมตัวไว้ได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง บวกกับอำนาจของ พนักงานอัยการอีก 24 ชั่วโมง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการ มีอำนาจควบคุมตัว ผู้ต้องหาเพื่อทำการสอบสวนได้ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ในกรณีพนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการ มีเหตุจำเป็นที่จำต้องควบคุมตัว ผู้ต้องหาเกินกว่าระยะเวลาดังกล่าว พนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการ ต้องมีการนำตัว ผู้ต้องหามาขังศาลเพื่อขอฝากขังหรือขออนุญาตขังผู้ต้องหา ในชั้นก่อนการพิจารณา คดีได้อีกไม่เกิน 2 ครั้งๆ ละ 10 วัน เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการจะต้องมีคำสั่งฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาล มิฉะนั้นแล้วต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป 2. การควบคุมตัวหลังการฟ้องคดี โดยหลักแล้วกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจควบคุมตัวได้ ไม่เกิน กำหนด 2 เดือน แต่ทั้งนี้สามารถขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกิน 1 เดือน การขยาย ระยะเวลาในการควบคุมนี้สามารถกระทำได้ครั้งเดียวเท่านั้น ดังนั้นระยะเวลาการควบคุม ตัวเมื่อได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว มีระยะเวลาควบคุมได้ไม่เกิน 3
ประเทศไทย	ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 บัญญัติหลักเกณฑ์ การควบคุมตัว ผู้ต้องหา คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. กรณีความผิดลหุโทษ ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่า เป็นใครและ ที่อยู่ของเขายู่ที่ไหน 2. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูง ไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขัง ได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน 7 วัน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศไทย (ต่อ)	<p>3. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า 6 เดือนแต่ไม่ถึง 10 ปี หรือปรับเกินกว่า 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันแต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 48 วัน</p> <p>4. ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 84 วัน</p>

พิจารณาหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามหลักกฎหมาย Civil Law อันได้แก่ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law ที่ได้ทำการศึกษา นั้น มีแนวโน้มและสาระสำคัญไปในทิศทางเดียวกันเมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมายไทย เนื่องจากการการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีการกำหนดระยะเวลา ในการควบคุมตัวไว้อย่างชัดเจน ในกฎหมาย อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัว ภายในเวลาที่เหมาะสมตามกฎหมาย อาจมีข้อแตกต่างเพียงเล็กน้อยในส่วนหนึ่งของระยะเวลาในการควบคุมตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภูมิหลัง และประวัติความเป็นมาของหลักการควบคุมตัวของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกันออกไป ผู้เขียนมีความเห็นว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ในระบบกฎหมาย Civil Law และตามหลักกฎหมายไทย มีลักษณะที่คุ้มครองผู้ถูกควบคุมตัว เพื่อให้ทราบกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัว และพิจารณาระยะเวลาการควบคุมตัวไปตามข้อหาความผิด และอัตราโทษของแต่ละฐานความผิด ตามความร้ายแรงและหนักเบาแห่งคดีคล้ายๆ กัน

6.2 ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

6.2.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศอังกฤษ	<p>หลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของประเทศอังกฤษแบ่งพิจารณาได้เป็น 2 ชั้น กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานตำรวจ <p>เป็นการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา ต่อเมื่อพนักงานควบคุมมีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้มานั้นยังไม่เพียงพอที่จะฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ เพื่อที่จะให้พนักงานตำรวจหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในคดีโดยมีประกันเพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม</p> 2. การปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล <p>มีหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยที่ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณามีคำสั่งจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ความรุนแรงของความคิดและการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลย 2.2 บุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือพฤติกรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม 2.3 ข้อมูลก่อนการประกันตัวในครั้งนี้ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยได้รับการประกันตัวในคดีอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ หากมีผู้ต้องหาหรือจำเลย เคยหลบหนีระหว่างการได้รับการปล่อยชั่วคราวไปหรือไม่ 2.4 น้ำหนักของพยานหลักฐานในคดี
ประเทศสหรัฐอเมริกา	<p>ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ กล่าวคือ เป็นการพิจารณาโดยการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณาปล่อยชั่วคราว โดยกฎหมายได้กำหนดปัจจัยที่ศาลจะต้องใช้ประกอบการพิจารณาว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีเงื่อนไขของการปล่อยชั่วคราวที่จะประกันได้อย่างเหมาะสม ถึงการปรากฏตัวตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลย และ 2. ความปลอดภัยบุคคลอื่นหรือชุมชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศไทย	<p>ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มาตรา 108 วางหลักการในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวไว้ โดยศาลพึงต้องพิจารณาพฤติการณ์เหล่านี้ประกอบการมีคำสั่ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหนักเบาของข้อหา 2. พยานหลักฐานที่ปรากฏ 3. พฤติการณ์แห่งคดี 4. ความน่าเชื่อถือผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ในการประกัน 5. ผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะหลบหนีหรือไม่ 6. ความเสียหาย ภัยอันตราย ที่จะเกิดเมื่อมีการปล่อยตัวชั่วคราว 7. กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องขังตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านจากพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้เพื่อประกอบการพิจารณาได้

พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ตามหลักกฎหมาย Common Law ที่ได้ทำการศึกษา คือ ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า หลักเกณฑ์การพิจารณา การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระบบกฎหมาย Common Law นอกเหนือจากหลักเกณฑ์การพิจารณาการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนี้ เช่น ความรุนแรงของความผิดและการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนี้ น้ำหนักของพยานหลักฐานในคดีแล้ว ในระบบกฎหมาย Common Law ยังพิจารณาถึงบุคลิกลักษณะส่วนตัว ประวัติการเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือพฤติกรรมกรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม พิจารณาข้อมูลก่อนการประกันตัว ในครั้งนี้ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยได้รับการประกันตัวในคดีอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ หากมีผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยหลบหนีระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปหรือไม่ ดังที่ปรากฏตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศอังกฤษ อีกทั้งหากจะพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีใด ยังต้องพิจารณาความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน หากผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวประกอบด้วย ดังที่ปรากฏตามหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยของประเทศสหรัฐอเมริกา ขณะที่ตามหลักกฎหมายของไทยนั้น หลักในการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นพิจารณาเพียงพฤติการณ์ในคดีนั้นๆ

เพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวของศาล โดยที่ไม่มีฐานรวมข้อมูล หรือประวัติการกระทำความผิด หรือประวัติการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในคดีอื่นก่อนหน้านี้ ประกอบการพิจารณา อีกทั้งศาลยังไม่มีการพิจารณาถึงบริบทแวดล้อมภายหลังหากผู้ต้องหา หรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมหรือชุมชนประการใด ดังที่ปรากฏตามกฎหมายในระบบกฎหมาย Common Law ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า หลักเกณฑ์ การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ตามหลักกฎหมายของประเทศ ในระบบกฎหมาย Common Law มีความเหมาะสมและมีความสมบูรณ์ในการพิจารณามีคำสั่ง ปล่อยตัวชั่วคราวมากกว่าเมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์ตามหลักกฎหมายไทย ทั้งนี้เนื่องจาก ตามระบบกฎหมาย Common Law พิจารณาถึงบริบทแวดล้อมอื่นประกอบ ทั้งจากการพิจารณา จากตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีก่อน และความปลอดภัยของ บุคคลอื่นหรือของชุมชน ประกอบการพิจารณามีคำสั่ง ทำให้การพิจารณามีคำสั่งในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย มีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อเทียบกับตามหลักกฎหมายไทย

6.2.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว
ประเทศฝรั่งเศส	<p>ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 137 วางหลักในการปล่อยชั่วคราวว่า</p> <p>บุคคลใดซึ่งอยู่ภายใต้การพิจารณาคดีของศาล จะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และยังคงได้รับอิสรภาพอย่าง ไรก็ดี หากระบบ การสอบสวนนั้นมีความจำเป็นหรือเพื่อความปลอดภัย บุคคลผู้นั้นอาจถูกคุมขังหากไม่สามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้</p> <p>โดยทั้งนี้การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ศาลพิจารณาได้จากข้อมูล คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพฤติการณ์ที่จะข่มขู่พยาน 2. มีเหตุจำเป็นต้องควบคุมตัว เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือไม่ 3. มีพฤติการณ์จะกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ 4. มีพฤติการณ์จะทำลายพยานหลักฐานหรือไม่

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: หลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว
ประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี	<p>ตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วางหลักเกณฑ์เพื่อพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว โดยการพิจารณาจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีเหตุที่น่าเชื่อว่าถ้าปล่อยไปจะเป็นอันตราย 2. มีเหตุที่น่าเชื่อว่า จะหลบหนี 3. มีพฤติการณ์จะข่มขู่พยาน 4. มีพฤติการณ์จะไปกระทำความผิดอีก
ประเทศญี่ปุ่น	<p>ตามกฎหมายญี่ปุ่น กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราว โดยพิจารณาจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน 2. มีหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลยจะทำลายพยานหลักฐานในคดี 3. หลบหนี หรือมีเหตุควรเชื่อว่า จะหลบหนี <p>ก่อนการพิจารณาคดีของศาล ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลยพินิจพิจารณา การพิจารณา คำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว มีได้ตั้งแต่เมื่อมีการฟ้องต่อศาลแล้วเท่านั้น</p>
ประเทศไทย	<p>ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มาตรา 108 วางหลักเกณฑ์การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวไว้ โดยศาลพึงต้องพิจารณาพฤติการณ์เหล่านี้ประกอบการมีคำสั่ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหนักเบาของข้อหา 2. พยานหลักฐานที่ปรากฏ 3. พฤติการณ์แห่งคดี 4. ความน่าเชื่อถือผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ในการประกัน 5. ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่ 6. ความเสียหาย ภัยอันตราย ที่จะเกิดเมื่อมีการปล่อยตัวชั่วคราว 7. กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องขังตามหมายศาล หากมี คำคัดค้านจากพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับไว้เพื่อประกอบการพิจารณาได้

พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามหลัก กฎหมาย Civil Law อันได้แก่ ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า หลักเกณฑ์การพิจารณา การปล่อยตัว

ชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law นั้นมีลักษณะที่คล้ายกับหลักเกณฑ์ตามหลักกฎหมายไทย กล่าวคือ ในการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลพิจารณาเพียงพฤติการณ์ในคดีนั้นๆ เท่านั้น หากได้มีการพิจารณาจากข้อมูล ประวัติส่วนบุคคล หรือฐานข้อมูลการกระทำความผิด หรือประวัติการเคยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในคดีอื่นก่อนหน้านี้แต่อย่างใด โดยหลักแล้วจะพิจารณาเพียงพฤติการณ์ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะข่มขู่พยานหรือไม่ มีเหตุจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้หรือไม่ มีพฤติการณ์จะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ มีพฤติการณ์จะทำลายพยานหลักฐานในคดีหรือไม่ มีเหตุน่าเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนีหรือไม่ หรือพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ ในการประกันในคดีเท่านั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า หลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในระบบกฎหมาย Civil Law รวมถึงตามหลักกฎหมายไทย ยังเป็นการพิจารณา เพื่อมีคำสั่งในการปล่อยชั่วคราวที่ยังไม่ครอบคลุมและยังมีข้อบกพร่องในด้านข้อมูลของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีก่อนการพิจารณามีคำสั่งในคดีนั้นๆ เมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระบบกฎหมาย Common Law ตามที่ได้ศึกษามาแล้วนั้น

6.3 ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

6.3.1 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย

Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.5 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศอังกฤษ	ตามกฎหมายประเทศอังกฤษกำหนดเงื่อนไขภายหลังการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไว้หลายกรณี เช่น <ol style="list-style-type: none"> กำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี กำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย กระทำความผิดอีก กำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐานในคดี รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีตำรวจสัปดาห์ละครั้งหรือ วันละครั้ง ดำเนินการยึดหนังสือการเดินทาง กำหนดที่อยู่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ห้ามติดต่อกับพยานสำคัญของโจทก์ หรือห้ามเข้าไปบริเวณถิ่นที่อยู่ ของพยาน โจทก์

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
<p data-bbox="336 521 448 555">ประเทศ</p> <p data-bbox="336 573 480 607">สหรัฐอเมริกา</p>	<p data-bbox="587 521 1374 703">ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา วางหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราว โดยมีเงื่อนไขไว้คือ หากผู้พิพากษาให้ปล่อยตัวชั่วคราวบุคคล แล้วเห็นว่าบุคคลอื่นหรือชุมชนอาจได้รับอันตรายจากการปล่อยชั่วคราวนี้ ผู้พิพากษาสามารถกำหนดเงื่อนไข ในการปล่อยชั่วคราวได้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="587 719 1374 808">- หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี และพยานซึ่งอาจต้องให้การเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดี <li data-bbox="587 824 1054 857">- รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่เป็นระยะตามที่กำหนด <li data-bbox="587 873 1198 907">- ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ <li data-bbox="587 922 1182 956">- ห้ามครอบครองอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรืออาวุธอันตรายอื่น <li data-bbox="587 972 1374 1061">- ห้ามเสพแอลกอฮอล์เกินปริมาณ ใช้น้ำเสพติด หรือสารควบคุมอื่นตามที่กำหนด เว้นแต่กรณีมีใบสั่งยาของแพทย์ที่ให้การอนุญาต <li data-bbox="587 1077 1198 1111">- เข้ารับการบำบัดทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา หรือบำบัดโรคจิต <li data-bbox="587 1126 1374 1261">- ทำสัญญาขอมให้อึดทรัพย์สิน หากไม่ได้มาศาลตามกำหนดโดยที่ทรัพย์สินนั้น ต้องมีมูลค่าเพียงพอและปลอดภาระผูกพัน รวมทั้งเงินสดเท่าที่จำเป็นในการรับรองว่าจะมาศาลตามกำหนดนัด และต้องแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องของทรัพย์สินต่อศาล <li data-bbox="587 1276 1374 1456">- ทำสัญญาประกัน โดยมีนายประกันซึ่งจะทำสัญญาขอมให้อึดทรัพย์ในจำนวนที่เพียงพอต่อการรับรองว่าบุคคลนั้น จะมาศาลตามกำหนดนัดและ ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินและทรัพย์สินของนายประกันและภาระผูกพันที่มี นายประกันจะต้องมีมูลค่าทรัพย์สินสุทธิเพียงพอชำระมูลค่าประกัน <li data-bbox="587 1471 1374 1561">- ขอมกลับสู่สถานที่ควบคุมตามเวลาที่กำหนด ในกรณีการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อการทำงาน การศึกษา หรือวัตถุประสงค์อื่น <li data-bbox="587 1576 1374 1666">- ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามจำเป็นในการรับรองว่าบุคคลนั้น จะมาศาลตามกำหนดนัด และเพื่อความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน
<p data-bbox="336 1677 464 1711">ประเทศไทย</p>	<p data-bbox="587 1677 1374 1812">ตามกฎหมายไทยนั้น มีการวางหลักในการกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวไว้กว้างๆ โดยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="587 1827 1102 1861">1. กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว <li data-bbox="587 1877 1374 1966">2. กำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการหลบหนี ความเสียหายหรือภัยอันตราย อันอาจเกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราว

พิจารณาเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Common Law ที่ได้ทำการศึกษา คือ ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ในระบบกฎหมาย Common Law มีการบัญญัติถึงเงื่อนไขที่ใช้ในกรณีศาล มีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยการระบุเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจน เช่น ให้มารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีตำรวจ สัปดาห์ละครั้งหรือวันละครั้ง ดำเนินการยื่นหนังสือการเดินทาง กำหนดที่อยู่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ห้ามติดต่อกับพยานสำคัญโจทก์ หรือห้ามเข้าไปบริเวณถิ่นที่อยู่ของ พยานโจทก์ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ห้ามครอบครองอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรืออาวุธอันตรายอื่น ห้ามเสพแอลกอฮอล์เกินปริมาณ ใช้จ่ายเสพติด หรือ สารควบคุมอื่นตามที่กำหนด เว้นแต่กรณีมีใบสั่งยาของแพทย์ที่ให้การอนุญาต เป็นต้น เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจเพราะคำสั่ง ในคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราว โดยการกำหนดเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง หรืออาจกำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวหลายเงื่อนไขก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์และ ความเหมาะสมในแต่ละคดี ประกอบการพิจารณา ในขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยนั้น เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาระบุไว้เพียงกว้างๆ โดยการกำหนดให้เป็นดุลยพินิจของศาลในการพิจารณา กำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว คือ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ของ ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูก ปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการหลบหนี ความเสียหายหรือภัยอันตราย อันอาจจะ เกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ศาลไทยจะกำหนดเงื่อนไขปล่อยชั่วคราว น้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวในกฎหมายไทยที่ระบุไว้ เพียงคร่าวๆ กว้างๆ โดยไม่ระบุเงื่อนไขอย่างชัดเจนในกฎหมายให้ศาลไทยได้ใช้ดุลยพินิจตามที่ กฎหมายกำหนดเช่นอย่างในระบบกฎหมาย Common Law ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าการ กำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายของประเทศไทยนั้น ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้มีการระบุเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ไว้ให้ชัดเจนในกฎหมายว่าได้แก่เงื่อนไขใดบ้าง เพื่อให้ศาลไทยได้ใช้ดุลยพินิจเลือกเงื่อนไข เหล่านั้นตามความเหมาะสมแก่คดีและกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังเช่นตามกฎหมายของประเทศ ในระบบกฎหมาย Common Law

6.3.2 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.6 เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศฝรั่งเศส	<p>กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส วางหลักกฎหมายว่า กรณีบุคคลที่อาจต้อง รับผิดชอบจากการกระทำระดับไม่ร้ายแรงซึ่งมีโทษจำคุก หรือข้อหาที่มีกรรมหนักกว่านั้น ศาลอาจกำหนดให้บุคคลต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดหรือหลายข้อ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจศาล เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ศาลได้กำหนดไว้ และห้ามเปลี่ยนแปลงที่อยู่ - ห้ามออกไปจากภูมิลำเนาหรือท้องถิ่นที่อยู่อาศัยที่กำหนด เว้นแต่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดพิจารณาแล้ว - ห้ามเข้าไปในสถานที่ที่ได้กำหนดไว้ - ให้มาศาลตามกำหนดนัดเป็นระยะๆ ต่อเจ้าหน้าที่หรือองค์กรใดๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดขึ้น - ให้ส่งมอบเอกสารส่วนตัวทุกอย่าง เช่น หนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตขับขี่แก่เจ้าหน้าที่ศาลหรือสถานีตำรวจ โดยให้มีได้เฉพาะเอกสารอื่นที่ใช้ได้แทนเอกสารเหล่านั้นเท่านั้น - ละเว้นจากการขับขี่ยานพาหนะบางชนิด เว้นแต่ศาลอาจมีดุลพินิจอนุญาตให้บุคคลผู้อยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาคดีนั้นขับขี่ยานพาหนะกรณีเดินทางไปทำงานได้ - ห้ามพบหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ศาลกำหนดไว้ - ต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพ ตรวจรักษา หรือแม้แต่การไปโรงพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการมีวัตถุประสงค์เพื่อล้างพิษหรือบำบัดยาเสพติด - เตรียมหลักทรัพย์ประกันซึ่งศาลได้กำหนดจำนวนและเงินที่จะต้องวาง ต่อศาล - ห้ามประกอบอาชีพหรือกิจกรรมทางสังคมบางประการ - ห้ามครอบครองหรือพกพาอาวุธ และกรณีจำเป็นต้องส่งมอบอาวุธใดๆ ที่ครอบครองต่อศาล - จัดหาหลักทรัพย์หรือหลักประกันตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี	<p>ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวไว้เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้รายงานตัวต่อศาล สำนักงานอัยการ หรือสำนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้ - ห้ามออกจากสถานที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่พัก ภูมิภาคหรือบางพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาต - ห้ามออกจากสถานที่ส่วนตัว เว้นแต่ภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลที่กำหนด - มีการวางหลักทรัพย์ประกัน - ห้ามติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหาคนอื่น ๆ หรือพยาน หรือผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยัน การกระทำ ความผิดในคดีนั้น
ประเทศไทย	<p>ตามกฎหมายของไทยนั้น มีการวางหลักในการกำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวไว้กว้างๆ โดยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว 2. กำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ เพื่อป้องกัน การหลบหนี ความเสียหายหรือภัยอันตราย อันอาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว

พิจารณาเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามหลักกฎหมาย Civil Law ตามที่ได้ทำการศึกษา คือ ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส และประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระบบกฎหมาย Civil Law นั้น มีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระบบกฎหมาย Common Law กล่าวคือ ตามกฎหมายของฝรั่งเศสและกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการระบุเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายว่าเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวได้แก่ เงื่อนไขใดบ้าง เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจพิจารณาใช้เงื่อนไขตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามความเหมาะสมกับคดีความผิดและกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในแต่ละคดี เงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ การห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ศาลได้กำหนดไว้และห้ามเปลี่ยนแปลงที่อยู่ การห้ามออกไปจากภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่อยู่อาศัย

ที่กำหนดเว้นแต่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดพิจารณาแล้ว การให้ส่งมอบเอกสารส่วนตัวทุกอย่าง เช่น หนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตขับขี่แก่เจ้าหน้าที่ศาลหรือสถานีตำรวจ โดยให้มีได้เฉพาะเอกสารอื่นที่ใช้ได้แทนเอกสารเหล่านั้นเท่านั้น ห้ามประกอบอาชีพหรือกิจกรรมทางสังคม บางประการ ห้ามมิให้ผู้ต้องหาติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหาคนอื่น หรือพยาน หรือผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยัน การกระทำความผิดในคดีนั้น เป็นต้น ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทยอันเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไข ในการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น กฎหมายเพียงระบุไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้ศาลได้พิจารณากำหนดเงื่อนไข ได้ตามความเหมาะสมในกฎหมาย โดยศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหา หรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ผู้ถูก ปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการ หลบหนี ความเสียหาย หรือภัยอันตราย อันอาจเกิดจากการปล่อยตัวชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งในทาง ปฏิบัติแล้วเป็นการยากที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไปในคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้เงื่อนไข ในการปล่อยตัวชั่วคราวแทบไม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติตาม อันเป็นการป้องกันการ หลบหนีหรือการไม่มาศาลตามกำหนดนัด ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนมีความเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยของประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law ที่ได้ทำการศึกษา ในการบัญญัติเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว ไว้อย่างชัดเจน ในกฎหมาย เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจ พิจารณาให้ใช้เงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวที่บัญญัติไว้ ในกฎหมายอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมกับคดีความผิดหรือกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและชอบด้วยกฎหมายต่อไป

6.4 ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว

6.4.1 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Common Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.7 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Common Law
เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว
ประเทศอังกฤษ	<p>ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ กำหนดรูปแบบการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนด ไม่ให้มีการเรียกหลักประกันในการอนุญาตปล่อยชั่วคราว คือ ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน และปราศจากการกำหนดเงื่อนไขใดๆ ในการปล่อยตัวชั่วคราว เว้นแต่กรณีที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการปล่อยตัวชั่วคราวอาจทำให้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี 2. อาจยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน 3. เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในคดี <p>ศาลอาจให้ประกันตัว โดยการพิจารณาจำนวนวงเงินหลักประกันจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล 2. ลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด 3. ข้อมูลเกี่ยวกับคนใกล้ชิด
ประเทศ สหรัฐอเมริกา	<p>ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา กำหนดรูปแบบการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวไว้ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน 2. การปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข เช่น กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ต้องมารายงานตัวต่อสถานที่ที่กำหนดไว้สัปดาห์ละครั้ง หรือการห้ามเข้าไป ในบริเวณหรือเขตแดนของผู้เสียหายหรือพยานในคดี เป็นต้น 3. การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกัน แต่จะมีผลให้ถูกปรับได้ หากจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัด 4. การปล่อยชั่วคราวโดยใช้เงินสด 5. การปล่อยชั่วคราวโดยการวางเงินมัดจำ โดยจำเลยจะต้องวางเงินสด ในอัตราร้อยละ 10 ของราคาประกันที่ศาลกำหนดไว้ 6. การปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้นุคคล โดยที่นายประกันต้องวางเงินในอัตรา ร้อยละ 10 ของราคาตามที่ศาลกำหนดเช่นกัน

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว
ประเทศ สหรัฐอเมริกา (ต่อ)	<p>สำหรับหลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น มีด้วยกันทั้งหมด 3 ประเภท คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เงินสด 2. การวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ 3. นายประกัน <p>ทั้งนี้กฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัวทุกคดี โดยวงเงินประกันกำหนดได้ตามความเหมาะสมกับกรณี ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา</p>
ประเทศไทย	<p>ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย กำหนดรูปแบบของการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ 3 กรณี คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกัน 2. การปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกัน 3. การปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน <p>หลักประกันที่จะนำมาใช้ในการขอปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลตามหลักกฎหมายไทยนั้น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เงินสด 2. หลักทรัพย์อื่น เช่น <ol style="list-style-type: none"> 2.1 โฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 ก 2.2 พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายและธนาคารเป็นผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตั๋วหรือแคชเชียร์เช็ค หรือเช็คที่ธนาคารรับรองแล้ว 2.3 เงินฝากธนาคาร ประเภทฝากประจำ 2.4 กรมธรรม์ประกันภัยอัคคีภัย 3. บุคคลเป็นประกันโดยแสดงหลักทรัพย์ <p>การพิจารณากำหนดวงเงินหลักประกันในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวเป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 โดยกำหนดบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามฐานความคิดที่มีการฟ้องร้องเข้ามาในคดี เช่น คดีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 40,000 บาท เป็นต้น</p>

พิจารณารูปแบบการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา ตามหลักกฎหมายในระบบกฎหมาย Common Law อันได้แก่ ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษและ ประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า มีรูปแบบการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวที่แตกต่างกันออกไปในบางรูปแบบ แต่โดยหลักแล้วมีเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ โดยหลักแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด โดยไม่ต้องมีการประกันหรือโดยการกำหนดเงื่อนไขใดๆ ภายหลังศาลมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวแต่อย่างใด เว้นแต่มีเหตุอันควรยกเว้น เช่น เหตุผลผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี แต่นั่นเป็นเพียงข้อยกเว้นของหลัก ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวทุกคดีเท่านั้น รูปแบบการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามหลักกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Common Law นั้น เนื่องด้วยตามประวัติกฎหมายหลังของหลักการปล่อยชั่วคราว ทำให้ประเทศในระบบกฎหมาย Common Law ให้ความสำคัญกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีค่อนข้างมาก การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงมักได้รับการประกันตัวโดยการวางเพียงเงินมัดจำในอัตราร้อยละ 10 ของวงเงินหลักประกันที่ศาลกำหนดเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นปัญหานายประกันอาชีพ ที่เป็นปัญหาหลักและปัญหาสำคัญที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญและป้องกันการเข้ามาบิบบทบาทในการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี และเอารัดเอาเปรียบผู้ถูกประกันตัว กฎหมายจึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงเรื่อยมา เพื่อป้องกันปัญหาและให้การช่วยเหลือกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความประสงค์จะประกันตัว เหตุดังกล่าวนี้ทำให้นำมาซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาคำหนดวงเงินหลักประกันที่ศาลจะไม่พิจารณาเพียงฐานความผิดเพียงอย่างเดียวในการกำหนดวงเงินประกัน ในระบบกฎหมาย Common Law จะพิจารณาถึงลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด ข้อมูลเกี่ยวกับคนใกล้ชิด และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบด้วย ทำให้จัดปัญหานายประกันอาชีพและความยากจนของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่อาจหาหลักประกันได้ตามที่ศาลกำหนด ขณะที่รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญาตามหลักกฎหมายไทยนั้น กำหนดไว้เพียง 3 รูปแบบด้วยกัน คือ การปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกัน การปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกัน และการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน และที่สำคัญคือ เกณฑ์ในการกำหนดวงเงินประกันตามกฎหมายไทยนั้น ในทางปฏิบัติจะเป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 โดยการกำหนดบัญญัติมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามฐานความผิดที่มีการฟ้องร้องเข้ามาในคดี เช่น คดีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 40,000 บาท เป็นต้น

โดยไม่ได้มีการพิจารณาถึงความเป็นอยู่หรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนั้นๆ ประกอบด้วย ทำให้เกิดปัญหาของการเข้ามามีบทบาทของนายประกันอาชีพ ผู้ซึ่งมีหลักประกัน จำนวนมหาศาลและปล่อยเช่าโดยคิดค่าบริการที่ค่อนข้างสูงกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่ไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัวตามวงเงินประกันที่ศาลกำหนด อีกทั้งยังเกิดปัญหาที่พบบ่อยครั้งคือ กรณีความผิดเดียวกัน ถูกกำหนดวงเงินประกันที่เท่ากัน โดยไม่ได้พิจารณาถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีหลักประกันเพียงพอได้รับการ ปล่อยตัวชั่วคราว ขณะที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยากจนแม้กระทำความผิดในข้อหาเดียวกันกลับไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เนื่องจากไม่มีหลักประกันที่จะยื่นขอปล่อยตัวชั่วคราว เกิดวลีสังคมที่มัก ได้ยินอยู่บ่อยครั้ง “คุกมีไว้ขังคนจน” ผู้เขียนมีความเห็นต่อประเด็นรูปแบบและการกำหนดวงเงินในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญานี้ โดยเห็นควรนำหลักเกณฑ์ทั้งการกำหนดรูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราว เช่น การให้วางเงินเพียงบางส่วนในอัตราร้อยละ 10 ของวงเงินประกันที่ศาลกำหนดต่อศาล เช่นเดียวกับในระบบกฎหมาย Common Law และประเด็นการกำหนดวงเงินของศาลที่กำหนด โดยใช้ฐานความผิดที่ถูกฟ้องเป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินประกันของศาล โดยไม่ได้พิจารณาถึงบริบทรอบข้างอย่างถี่ถ้วน ทั้งลักษณะความเป็นอยู่ การประพฤติและลักษณะนิสัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี และที่สำคัญฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบการพิจารณา ผู้เขียนมีความเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์การกำหนดรูปแบบและการกำหนดวงเงินการประกันตัวตามหลักกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Common Law มากกว่า เมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย

6.4.2 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.8 รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว
ประเทศฝรั่งเศส	<p>ตามกฎหมายของฝรั่งเศส ศาลมีอำนาจสั่งได้ใน 3 กรณี พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยมีคำสั่งให้ควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป 2. สั่งอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีเงื่อนไข 3. สั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข <p>การปล่อยตัวชั่วคราวตามกฎหมายฝรั่งเศส มีหลักเกณฑ์และพฤติการณ์ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวไว้ โดยแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี กล่าวคือ กรณีกระทำความผิดอาญาประเภทอุกฤษฏ์โทษ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป อันเป็นฐานความผิดที่มีโทษจำคุกค่อนข้างสูง ศาลฝรั่งเศสมักปฏิเสธในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวและกรณีกระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาฝรั่งเศส จะวางหลักเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ต่างหาก ส่วนมากแล้วหากผู้ต้องหาหรือจำเลย มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และไม่เคย ถูกพิพากษาลงโทษในคดีความผิดอุกฤษฏ์หรือไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกิน 3 เดือนโดยไม่มี การรอลงอาญาไว้ ศาลจะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว</p>
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	<p>ตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดรูปแบบของการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ โดยมีหลักเกณฑ์และพฤติการณ์ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวไว้ โดยการปล่อยชั่วคราวมีได้ทั้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรณีที่ปล่อยชั่วคราวแบบไม่มีประกันแต่กำหนดเงื่อนไข 2. การปล่อยชั่วคราวแบบมีประกัน <p>หลักประกันที่อาจยื่นขอปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เงินสด 2. หลักประกันอื่น เช่น หุ่น หรือพันธบัตร 3. การจํานำหรือการค้ำประกันด้วยบุคคล <p>ทั้งนี้จำนวนวงเงินประกัน ประเภทของการประกัน และหลักประกัน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลตามความเหมาะสม</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว
ประเทศไทย	<p>ตามกฎหมายของประเทศไทย กำหนดรูปแบบของการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ 3 กรณี คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน 2. การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน 3. การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน <p>หลักประกันที่จะนำมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล ตามหลักกฎหมายไทยนั้น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เงินสด 2. หลักทรัพย์อื่น เช่น <ol style="list-style-type: none"> 2.1 โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.3 ก 2.2 พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายและธนาคารเป็นผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัวหรือเลขเชียร์เช็ค หรือเช็คที่ธนาคารรับรองแล้ว
ประเทศไทย	<p>ตามกฎหมายของประเทศไทย กำหนดรูปแบบของการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ 3 รูปแบบ กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปล่อยชั่วคราวที่ต้องมีการร้องขอ คือ จำเลยอาจร้องขอต่อศาล เพื่อขอประกันตัวระหว่างพิจารณาของศาลได้ 2. การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นสิทธิ คือ ทนายความ ผู้แทนโดยชอบธรรม คู่สมรส ญาติ หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสียกับจำเลย อาจร้องขอต่อศาล เพื่อประกันตัวจำเลยได้ 3. การพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว เป็นอำนาจดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตได้ <p>ศาลจะพิจารณากำหนดวงเงินประกันตามความเหมาะสมแก่กรณี โดยพิจารณาจากเหตุอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - พยานหลักฐาน - ประเภทของความผิด - บุคลิกลักษณะ - ฐานะทางการเงิน <p>แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดเงินประกันก็ยังคงขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ของหลักที่จะไม่เรียกเงินประกันจนเกินควร</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: รูปแบบการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว
ประเทศไทย (ต่อ)	<p>2.3 เงินฝากธนาคาร ประเภทฝากประจำ</p> <p>2.4 ธรรมเนียมประกันภัยอิสรภาพ</p> <p>3. บุคคลเป็นประกันโดยแสดงหลักทรัพย์</p> <p>นอกจากนี้แล้วยังมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 กำหนดวงเงินประกันให้พิจารณา คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คดีความผิดลหุโทษหรือที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้ปล่อยชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกัน ถ้ามีเหตุจำเป็นต้องมีการประกัน ให้กำหนดวงเงิน ไม่เกินกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น 2. คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน 3. กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปี การอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นต้องมีประกัน แต่จะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ <p>ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วการพิจารณาวางเงินหลักประกันในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในชั้นศาล เป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 โดยการกำหนดบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามฐานความผิดที่มีการฟ้องร้องเข้ามาในคดี เช่น คดีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 40,000 บาท คดีความผิดฐานฟ้องเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 175 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 90,000 บาท เป็นต้น</p>

พิจารณารูปแบบการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ตามหลักกฎหมาย Civil Law อันได้แก่ ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า รูปแบบการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในระบบกฎหมาย Civil Law นั้น มีลักษณะการกำหนดรูปแบบที่คล้ายกับรูปแบบ การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทย ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยเป็นระบบกฎหมาย Civil Law เช่นเดียวกัน โดยมีการกำหนดรูปแบบการปล่อยตัวชั่วคราวไว้ เช่น การปล่อยตัวชั่วคราว โดยไม่มีประกัน การปล่อยชั่วคราวแบบมีประกัน การปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข การปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกัน

การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน เป็นต้น รวมทั้งกรณีที่กฎหมายกำหนดรูปแบบของการปล่อยตัวชั่วคราวตามอัตราโทษความผิดที่ปรากฏตามกฎหมาย ของประเทศฝรั่งเศส โดยแยกออกเป็น 2 กรณี คือ การกระทำความผิดประเภทอุกฤษฏ์โทษ คือความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ศาลฝรั่งเศสมักปฏิเสธในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และกรณีกระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี กฎหมายฝรั่งเศส จะวางหลักเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ต่างหาก ส่วนมากแล้วหากผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และไม่เคยถูกพิพากษาลงโทษในคดีความผิดอุกฤษฏ์หรือไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกิน 3 เดือน โดยไม่มีการรอลงอาญาไว้ ศาลจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ขณะที่ตามหลักกฎหมายไทย ก็ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้เช่นกัน โดยการกำหนดแยกพิจารณาตามอัตราโทษของความผิดเช่นอย่างกฎหมายของฝรั่งเศส โดยหากคดีความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือที่มีโทษปรับสถานเดียว กฎหมายกำหนดให้มีการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน เว้นแต่ถ้ามีเหตุจำเป็น ต้องมีการประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกินครึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน และกรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปี การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นต้องมีประกัน แต่จะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ สิ่งที่มีความแตกต่างเมื่อมีการนำหลักกฎหมายไทยมาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายในระบบกฎหมาย Civil Law ในประเด็นนี้ นั่นคือ การพิจารณาในการกำหนดวงเงินประกันของศาล โดยตามหลักกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law ที่ได้ทำการศึกษานี้ พิจารณา กำหนดวงเงินประกันจากพยานหลักฐาน ประเภทของความผิด บุคลิกลักษณะและฐานะทางการเงินของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบการพิจารณา ดังที่ปรากฏตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นนั้น แม้ตามกฎหมายไทยจะได้มีมาตรฐานการกำหนดวงเงินให้เป็นแนวทางเดียวกัน คือ พิจารณาจากบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามฐานความผิดที่มีการฟ้องร้องเข้ามาในคดีก็ตาม แต่ด้วยสภาวะแวดล้อม บริบทในแต่ละคดีและปัจจัยต่างๆ ที่แตกต่างกันไป ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และการกำหนดวงเงินที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงในแต่ละคดีความผิด ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวทางการกำหนด วงเงินประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ ที่ให้ความสำคัญกับผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นรายคดี โดยการพิจารณาสู่ถึงความเป็นอยู่ บุคลิกลักษณะนิสัย และ ฐานะทางการเงินของผู้ต้องหาหรือจำเลยพิจารณาประกอบด้วย ซึ่งแตกต่างกันเมื่อเทียบกับ การกำหนดวงเงินประกันตัวตามหลักกฎหมายไทยที่พิจารณาเพียงฐานความผิดเมื่อมีการฟ้องคดีเข้ามา เพื่อพิจารณากำหนดวงเงินประกันเท่านั้น

6.5 ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด

6.5.1 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด

ตามหลักกฎหมาย *Common Law* เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.9 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด ตามหลักกฎหมาย *Common Law* เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาลตามกำหนดนัด
ประเทศอังกฤษ	<p>กรณีเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขภายหลังการได้รับการปล่อยชั่วคราว ตามกฎหมายประเทศอังกฤษ ถือได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายเรียกตัวจำเลยมาศาลได้ แต่ถ้าหากว่าจำเลยได้รับการประกันตัวเพื่อจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล แต่จำเลยหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายจับจำเลย เพื่อเป็นการป้องกันการฝ่าฝืนเงื่อนไขการประกันตัว</p> <p>นอกจากนี้ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ยังมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ซึ่งกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน กระทำผิดเงื่อนไข หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร จะต้องรับผิดฐานหลบหนีประกันด้วยอีกฐานความผิดหนึ่ง แต่หากการที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน กระทำผิดเงื่อนไข หรือไม่มาศาล ตามกำหนดนัด โดยมีเหตุอันสมควร หากต่อมาภายหลังปรากฏว่าสามารถปฏิบัติตามสัญญาประกันดังกล่าวได้ แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังไม่ปฏิบัติตามก็ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีประกันเช่นกัน</p> <p>ความผิดฐานหลบหนีประกันนี้ เป็นความผิดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังคงต้องรับผิดชอบต่อไป แม้ว่าคดีหลักที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ประกันตัวไปนั้น ศาลจะพิพากษาให้พ้นจากความผิดในคดีไปแล้วก็ตาม</p>
ประเทศสหรัฐอเมริกา	<p>กฎหมายสหรัฐอเมริกา กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดไว้ว่า</p> <p>บุคคลซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวตามที่กำหนดไว้ จะต้องถูกเพิ่มโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลงโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง 2. ลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ในกรณีที่เป็นความผิดเล็กน้อย <p>โดยทั้งนี้ให้นับโทษต่อจากโทษจำคุกของความผิดในคดี</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือไม่ศาลตามกำหนดนัด
ประเทศไทย	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย วางหลักเกี่ยวกับกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวไปแล้ว ไม่มาศาลตามกำหนดนัด ในสัญญาประกันศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกัน หรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องชำระต่อศาลตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตามเอาตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีมาส่งศาล รวมทั้งพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นประกอบด้วย โดยที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ศาล ตามกำหนดนัด ไม่มีความผิดแต่อย่างใด

พิจารณาผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ตามหลักกฎหมายในระบบกฎหมาย Common Law อันได้แก่ ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า เมื่อมีการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวนั้น กฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา บัญญัติให้การกระทำดังกล่าว นอกเหนือจะมีการดำเนินการกับผู้ประกันเกี่ยวกับการยึดอัยทรัพย์สินเพื่อชำระค่าปรับตามสัญญาประกันแล้ว ในส่วนของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวนั้น มีความผิดฐานหลบหนีประกันอีกต่างหากจาก คดีหลักเป็นการกระทำความผิดอาญาซึ่งมีโทษจำคุกฐานหลบหนีประกัน โดยตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ ถือว่าเป็นความผิดฐานหลบหนีประกัน เป็นความผิดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังคงต้องรับผิดชอบ แม้ว่าคดีหลักที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ประกันตัวไปแล้วนั้น ศาลจะพิพากษาให้พ้นจากความผิดในคดีไปแล้วก็ตาม โดยถือเป็นการกระทำความผิดอาญาขึ้นมาใหม่แยกต่างหากจากการกระทำความผิดเดิม ขณะที่ตามหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องถูกเพิ่มโทษเข้าไปในคดี โดยกำหนดให้ลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี สำหรับในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดร้ายแรง และลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีที่เป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย โดยที่การกำหนด โทษจำคุกกรณีนี้ให้นับโทษต่อจากโทษจำคุกของความผิดในคดี เมื่อเทียบกับหลักกฎหมายเกี่ยวกับผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของไทยแล้วพบว่า ตามกฎหมายของไทย ระบุไว้แต่เพียงว่าการกระทำ

ดังกล่าวนี้ส่งผลให้ศาลสามารถดำเนินการยึดทรัพย์สินหลักประกัน หรือดำเนินการปรับผู้ประกันตามสัญญาประกันเท่านั้น ในแง่ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดคดีนั้น ไม่มีความผิดฐานหลบหนีประกันอันเป็นความผิดทางอาญา หรือต้องรับโทษอื่นใดเพิ่มเติมแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวตามหลักกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Common Law นั้น เป็นหลักกฎหมายที่ทำให้การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย มีความศักดิ์สิทธิ์และเกิดความยำเกรงในการปฏิบัติตามคำสั่งศาลของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี เนื่องด้วยมีโทษบังคับหากผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการพิจารณาทางอาญาของไทยแล้ว การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไม่มาศาล กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เพราะการดำเนินคดีอาญาในศาลต้องกระทำต่อหน้าจำเลย อันทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเป็นที่ไม่น่าเชื่อถือในมุมมองสายตาชาวโลกอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เห็นควรให้กฎหมายของไทยมีการบัญญัติแก้ไขปรับปรุง โดยให้เพิ่มความผิดฐานหลบหนีประกัน เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องหาเกิดความเกรงกลัวต่อผลของกฎหมาย และยำเกรงต่อคำสั่งศาล ปฏิบัติตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว และมาศาลตามกำหนดคดี เพื่อให้การพิจารณาและการดำเนินกระบวนการทางอาญาของไทยดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

6.5.2 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดคดี ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

ตารางที่ 4.10 ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดคดี ตามหลักกฎหมาย Civil Law เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดคดี
ประเทศฝรั่งเศส	ตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราว ภายหลังศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นว่า กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนเงื่อนไขคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจออกหมายจับหรือออกหมายเรียกได้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

หลักกฎหมาย (ประเทศ)	ประเด็น: ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด
ประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี	ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว และต่อมาภายหลังไม่ได้มาศาล ตามกำหนดนัดหรือทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ในคำร้องขอปล่อยชั่วคราว หรือได้เตรียมการจะหลบหนี หรือมีพฤติการณ์อื่นใดอันมีเหตุอันควรจำเป็นต้องจับกุมตัวใหม่ ให้ศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งบังคับได้ ตามหมายจับเดิมที่มีอยู่แล้วนั้นได้
ประเทศญี่ปุ่น	ตามกฎหมายของญี่ปุ่น กรณีที่ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลอาจยกเลิกเพิกถอนคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวได้ ภายหลังจากที่ได้มีการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีไปแล้ว เมื่อศาลสั่งยกเลิกคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวแล้ว ศาลมีอำนาจสั่งริบเงินวางประกันตัวจำเลยได้ทั้งหมด หรือบางส่วน แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่อาจยื่นคำร้องขอประกันตัวเข้ามาใหม่ได้
ประเทศไทย	ตามกฎหมายของไทยนั้น วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้วไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลมีอำนาจสั่งบังคับ ตามสัญญาประกัน หรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้จัดการบังคับคดีตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องชำระต่อศาล ตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตาม เอาตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีมาส่งศาล รวมทั้งพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นประกอบด้วย โดยที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด ไม่มีความคิดแต่อย่างใด

พิจารณาผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ตามหลักกฎหมาย Civil Law อันได้แก่ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้วพบว่า ผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยภายหลังที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวตามหลักกฎหมายของประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law ที่ได้ทำการศึกษาและตามหลักกฎหมายไทย มีความคล้ายคลึงกัน โดยที่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือหลบหนี ไม่มาศาลตามกำหนดนัด กฎหมายจะมุ่งเน้นเพื่อบังคับเอาตัวกับทรัพย์สินหรือหลักประกันที่ใช้ในการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น กฎหมายมุ่งบังคับกับผู้ประกัน โดยที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี

อันเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุแห่งการบังคับคดี กฎหมายกลับไม่ได้บัญญัติให้การกระทำดังกล่าว เป็นความผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็นว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีดังกล่าวควรมีความผิด ตามกฎหมายอาญา อันมีโทษจำคุกเข้ามาบังคับให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิดผลกระทบ ในแง่ร้าย หากฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงสถิติการหลบหนี ไม่มาศาล ตามกำหนดนัดของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้รวบรวมจำนวนค่าปรับซึ่งมี มากมายมหาศาลนั้น ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ไม่มาศาลตามกำหนดนัดเป็นจำนวนมาก เห็นควรมีการ เพิ่มความผิดฐานหลบหนีประกันกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวไปแล้ว ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาลตามกำหนดนัดเพิ่มเติมอีกข้อหาต่างหากจากความผิดหลัก ที่ได้มีการประกันตัว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลร้ายกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยหากจะฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือไม่ มาศาลตามกำหนดนัด เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย เกิดความยำเกรงต่อคำสั่งศาล เพื่อให้ การดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาของไทยสามารถดำเนินกระบวนการต่อไปได้ตามเจตนารมณ์ การบังคับใช้หลักการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

สิทธิและเสรีภาพ เป็นหลักพื้นฐานที่บุคคลทุกคนพึงได้รับการรับรองคุ้มครอง ตามกฎหมาย พิจารณาในแง่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่กระบวนการทางศาล นับตั้งแต่การคัดฟ้อง ฝากขัง ต่อศาล จนถึงศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิในการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว อันเป็นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในร่างกาย สิทธิที่จะ ไม่ถูกควบคุมตัวโดยปราศจาก อิศรภาพ และโอกาสในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลดังกล่าว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 ถึงมาตรา 119 ทวิ ซึ่งสอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากลในการรับรองสิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ว่า “ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดี ที่เปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี” ได้ให้การบัญญัติรับรองไว้

การขอปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา เป็นสิทธิในกระบวนการ ทางอาญา ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการคุ้มครอง เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แบ่งออกได้เป็น 3 กรณี คือ การปล่อยตัวชั่วคราวโดยที่ไม่มีประกัน การปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกัน และการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการมีประกันและหลักประกัน หลักประกันที่สามารถนำมาประกันนั้น ได้แก่ การประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ การประกันด้วยเงินสด การประกันด้วยบัญชีเงินฝาก สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. พันธบัตรรัฐบาล การประกันด้วยกรรมธรรม์ประกันอิศรภาพ และการประกันด้วยตัวบุคคล

การยื่นคำร้องขอปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญานั้น สามารถยื่นคำร้อง โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อศาลจะได้ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว สำหรับวงเงินประกันที่ต้องใช้เป็นหลักประกันในแต่ละคดีฐานความผิดนั้น

ศาลยุติธรรมได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยตัวชั่วคราวในคดีความผิดกฎหมาย และความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว พ.ศ. 2544 ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันและหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 และคำแนะนำของศาลฎีกาเกี่ยวกับบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 ทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวและการกำหนดวงเงินประกันในแต่ละคดีความผิดในชั้นศาล มีมาตรฐานเดียวกัน

การยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนี้ สามารถกระทำได้ โดยการที่ผู้ต้องหา จำเลย หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยื่นคำร้องในการขอปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่และยังมีได้มีการยื่นฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี หรือหากผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องต่อ ศาลนั้น หรือกรณีผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น กรณีศาลอ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือของศาลอุทธรณ์แล้วแต่ยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา หรือในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่ยังมีได้มีการส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ยื่นคำร้องนั้นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดี และกรณีที่ศาลชั้นต้นมีความเห็นว่าสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราว ก็ให้ศาลชั้นต้นนั้นส่งอนุญาต มิฉะนั้นให้รีบส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาส่งแล้วแต่กรณี แต่หากศาลส่งสำเนาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว อาจยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือต่อศาลฎีกา แล้วแต่กรณีก็ได้ กรณีที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นนั้นรีบส่งคำร้องดังกล่าวนั้น ไปยังศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา เพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ต่างๆ ประกอบการพิจารณามีคำสั่ง คือ การพิจารณาถึงความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร ความน่าเชื่อถือของผู้ยื่นประกันหรือหลักทรัพย์ประกันมีเพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเหตุอันน่าจะเป็นอันตรายหรือไม่ ความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีมากน้อยอย่างไร และในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล หากมีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน อัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหายแล้วแต่กรณี ศาลพึงต้องรับไว้ประกอบการวินิจฉัย ในการมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติอันเป็นการป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวด้วยก็ได้

การมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวอันเป็นหลักกเว้นของการปล่อยชั่วคราวนั้นสามารถทำได้ต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หากปล่อยตัวชั่วคราวไปจะก่อเหตุอันตรายประการอื่น ความน่าเชื่อถือของหลักประกัน หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินคดีในศาล แต่ทั้งนี้คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ต้องแสดงผล และแจ้งเหตุที่ไม่อนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราวให้ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยหากเป็นคำสั่งของ ศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ หากเป็นคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา และทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเข้ามาใหม่อีกได้

การที่ศาลมีคำสั่งในกรณีมีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กรณีการอนุญาตให้มีการประกันตัวไปในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาให้เป็นไปตามหลักสิทธิและเสรีภาพทางร่างกาย การเคลื่อนไหว และสิทธิในการที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยยังได้รับการสันนิษฐานตามกฎหมายให้เป็นผู้บริสุทธิ์ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้วหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัดด้วย กับกรณีหากศาล ไม่อนุญาตให้ประกันตัวในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด อันเป็นการคุ้มครองและป้องกันผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีให้เป็นไปด้วยความสะดวก ยุติธรรม ในทางกระบวนการพิจารณา โดยต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างรอบด้าน และเพื่อให้หลักการปล่อยตัวชั่วคราวเกิดประสิทธิผลในการบังคับใช้สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาหลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักกฎหมายในระบบกฎหมาย Civil Law ได้แก่ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และการปล่อยตัวชั่วคราวในระบบกฎหมาย Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยแล้ว สามารถนำมาพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มเติมหลักการปล่อยชั่วคราวตามหลักกฎหมายไทยได้ดังนี้

2.1 การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้น เห็นควรให้ศาลพิจารณามีคำสั่งภายในวันที่มีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการได้รับการพิจารณามีคำสั่งโดยเร็ว ซึ่งในทางปฏิบัตินั้น หากศาลชั้นต้น มีคำสั่งให้ส่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้ศาลสูงพิจารณามีคำสั่ง ปัจจุบันหากเป็นการส่งคำร้อง ให้ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณามีคำสั่งนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะสามารถทราบคำสั่งได้ภายในวันนั้นๆ เนื่องจากสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 5 มีแนวทางการปฏิบัติกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ ส่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวให้ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณาสั่งผ่านระบบ conference ซึ่งสามารถทราบคำสั่งได้อย่างรวดเร็วและเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ได้รับการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะที่หากเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่ต้องส่งศาลอุทธรณ์กลางพิจารณามีคำสั่ง หรือคดีที่ต้องส่งศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งนั้น ปัจจุบัน ยังไม่มีระบบการพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยผ่านระบบ conference แต่อย่างใด อันเป็นการกระทบสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการได้รับฟังคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวอย่างรวดเร็ว ซึ่งในบางครั้งอาจต้องใช้เวลาานหลายวัน กรณีมีวันหยุดราชการก่อนวันนัดฟังคำสั่งนั้น

2.2 ตามที่กฎหมายอันเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญาของไทย พิจารณาในแง่ของเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินประกันของศาลนั้น ในทางปฏิบัติการพิจารณากำหนดวงเงินประกันเป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547 ตามเกณฑ์กำหนดบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามฐานความผิดที่มีการฟ้องร้องเข้ามาในคดี เช่น คดีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 กำหนดวงเงินในการประกันตัวไว้ 500,000 บาท เป็นต้น โดยทั้งนี้ศาลไม่ได้มีการพิจารณาถึง ความเป็นอยู่หรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนั้นๆ ประกอบด้วย ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยในแต่ละคดีเกิดขึ้น กล่าวคือ กรณีที่เป็นความผิดอย่างเดียวกัน จะถูกกำหนดวงเงินประกันที่เท่ากัน โดยไม่ได้พิจารณาถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีหลักประกันเพียงพอได้รับการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว ขณะที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยากจนแม้กระทำความผิดในข้อหาอย่างเดียวกันกลับไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เนื่องด้วยไม่มีหลักประกันที่จะยื่นขอปล่อยตัวชั่วคราว จึงมีความเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยเห็นควรนำหลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินประกันตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ ที่มีการพิจารณากำหนดจำนวนวงเงินหลักประกันจากฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ลักษณะหรือประวัติการกระทำ ความผิด และข้อมูลเกี่ยวกับคนใกล้ชิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยมาพิจารณาประกอบด้วย เพื่อกำหนด

วงเงินประกันในแต่ละคดีให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมกับผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นรายๆ ไป โดยไม่มีการยึดติดเพียงฐานความผิดที่ถูกต้องเป็นสำคัญ

2.3 การพิจารณารูปแบบของการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในคดีอาญา ตามหลักกฎหมายไทย เมื่อพิจารณาจากอัตราโทษของความผิด สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ กรณีที่เป็นคดีความผิดลหุโทษหรือที่มีโทษปรับสถานเดียว กฎหมายกำหนดให้มีการปล่อยชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกัน เว้นแต่ถ้ามีเหตุจำเป็นต้องมีการประกัน ให้กำหนดวงเงินไม่เกิน กึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับขั้นสูงของความผิดนั้น กรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน และกรณีคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปี การอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นต้องมีประกัน แต่จะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ ปัญหา คือ กรณีความผิดที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยต้องมีหลักประกันนั้น ในทางปฏิบัติ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีหลักประกันไม่เพียงพอตามที่ศาลกำหนดวงเงินประกัน แล้วนั้น ต้องมีการติดต่อขอเช่าหลักประกันจากนายประกันอาชีพ นายประกันอาชีพจึงเข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการในการปล่อยตัวชั่วคราวของศาลเป็นอย่างมาก โดยการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเช่าหลักประกัน และคิดค่าเช่าในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของวงเงินประกันที่ศาลกำหนด เห็นควรให้มีการแก้ไขรูปแบบของการปล่อยตัวชั่วคราวโดยพิจารณาแก้ไขตามที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทำการศึกษาคารลดบทบาทการเข้ามามีความสำคัญของนายประกันอาชีพ กำหนดให้มีการวางเงินเพียงอัตราร้อยละ 10 ของวงเงินประกันแต่ทำสัญญาประกันให้ศาลสามารถบังคับได้เต็มตามวงเงินประกัน หากเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่มาศาล ตามกำหนดนัด อันจะเป็นการลดบทบาทของนายประกันอาชีพลง และเป็นการให้โอกาสผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่ไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัวในจำนวนมาก ได้รับพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อต่อสู้คดีพิสูจน์ความบริสุทธิ์ในคดีนั้นๆ ต่อไป

2.4 กรณีศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราว แต่ต่อมาภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องจำเลย ระยะเวลาระหว่างที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจนกระทั่งคดีถึงที่สุด ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับค่าสินไหมทดแทนจากการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย ทาง การเคลื่อนไหวจากรัฐ อันเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราว และเพื่อให้ศาลตระหนักถึงหลักการพิจารณาการปล่อยตัวชั่วคราวให้เป็นไปตามทฤษฎีหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย ที่วางหลักว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้พิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่ามีความผิด” (Presumption of innocence until proven guilty beyond a reasonable doubt) ตราบใดที่มีความสงสัยเกิดขึ้นว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือพยานหลักฐานที่ใช้กล่าวอ้างในคดีมีน้ำหนักเบา ให้ศาล

ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้ผู้ถูกกล่าวหา และพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยอาจมีประกันหรือไม่มีประกันแล้วแต่กรณีต่อไป

แม้ปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มาตรา 20 ที่เปิดช่องให้จำเลยเรียกขอค่าทดแทนจำเลยในคดีอาญา ได้หากถูกคุมขังระหว่างพิจารณา และปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แต่เนื่องจากการตีความกฎหมายมาตรานี้อย่างเคร่งครัดว่า ศาลต้องวินิจฉัยอย่างชัดเจนในคำพิพากษาว่า “จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด” หรือ “การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด” ซึ่งตามปกติแล้วศาลอาจให้เหตุผลที่ยกฟ้องแตกต่างไปจากนี้ได้ ทำให้มีจำเลยที่ศาลยกฟ้องขอเงินชดเชยจากการถูกต้องขังในระหว่างการพิจารณามีได้น้อยมาก

2.5 ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย บัญญัติกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้อย่างกว้างๆ โดยให้ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือการกำหนดเงื่อนไขอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกปล่อยตัวชั่วคราวปฏิบัติ อันเป็นการป้องกันการหลบหนี ความเสียหายหรือภัยอันตราย อันอาจจะเกิดขึ้นจากการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นการยากที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไปในคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราว ทำให้เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวแทบไม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติตาม เห็นควรให้มีการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ivo อย่างชัดเจนในกฎหมาย เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจ พิจารณาให้เงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอย่างเหมาะสมในแต่ละคดี อีกทั้งยังเป็นการป้องกันผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่ให้หลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ภายหลังที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว

เงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว เช่น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ศาลสัปดาห์ละครั้งหรือวันละครั้ง ดำเนินการยื่นหนังสือการเดินทางกำหนดที่อยู่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือห้ามติดต่อกับพยานสำคัญของโจทก์ หรือห้ามเข้าไปบริเวณถิ่นที่อยู่ของพยานโจทก์ ตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศอังกฤษ ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำงานหรือในกรณีว่างงานต้องกระตือรือร้นหางานทำ ศึกษาหรือเริ่มแผนการศึกษา ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการคบหากับบุคคล การอยู่ในสถานที่หรือการเดินทางในบางแห่ง การหลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดีและพยานซึ่งอาจต้องให้การเกี่ยวกับ การกระทำความผิดในคดี ให้มารายงานตัวเป็นระยะกับเจ้าหน้าที่ที่กำหนด ปฏิบัติตามคำสั่ง ห้ามออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ห้ามครอบครองอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรืออาวุธอันตรายอื่น ห้ามเสพแอลกอฮอล์เกินปริมาณ

หรือใช้ยาเสพติด สารควบคุมอื่นตามที่กำหนด เว้นแต่กรณีมีใบสั่งยาของแพทย์ที่ให้การอนุญาต ให้เข้ารับการรักษาทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา หรือบำบัดโรคจิต รวมทั้งการบำบัดการเสพติดแอลกอฮอล์ หรือยาและอยู่ในสถานพยาบาลที่กำหนด เพื่อการนั้น ตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวของประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

2.6 เห็นควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ในแง่ของการสร้างมาตรการกำกับดูแล ภายหลังการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ในเรื่องของการมารายงานตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลย ต่อศาล โดยการนำเอาเทคโนโลยีในปัจจุบันมาใช้ประโยชน์ เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) อย่างกำไลข้อมือหรือข้อเท้าซึ่งจะสามารถติดตามการเดินทางและที่อยู่ ของผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวได้ตามเวลาจริง หรืออาจใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วในโทรศัพท์มือถือ เช่น การแสดงพิกัดที่อยู่โดย GPS (Global Positioning System) การยืนยันตัวตนบุคคลโดยใช้ลายพิมพ์ นิ้วมือ (Touch ID) มาประยุกต์ทำเป็นแอปพลิเคชันให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยติดตั้ง ในโทรศัพท์มือถือของตนเอง เพื่อใช้ในการรายงานตัวและติดตามความเคลื่อนไหวในทำนองเดียวกับ กำไลข้อมือข้อเท้า แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะปล่อยไปภายใต้เงื่อนไขใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการแจ้งเตือน วันนัดผ่านระบบที่ทั้งศาลและผู้ต้องหาหรือจำเลยสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เพื่อลดปัญหาที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มาศาลเพราะหลงลืมหรือไม่เข้าใจความสำคัญของการมาศาลตามนัดทั้งที่จริงแล้วมิได้ จึงใจจะผิดเงื่อนไขของศาลแต่อย่างไร

2.7 กรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว แต่ต่อมาภายหลังผู้ต้องหาหรือจำเลย หลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลมีคำสั่งปรับนายประกันเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับ ตามคำสั่งศาล ผู้เขียนเห็นว่า เงินค่าปรับนายประกันในส่วนนี้ควรนำมาเป็นเงินค่าสินบนนำจับหรือเงินรางวัลนำ จับแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาล ไม่ว่าจะเป็นประชาชนผู้ชี้เบาะแส หรือแก่เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมได้ เพื่อเป็นการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่าง การดำเนินคดีมาส่งศาล เข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางอาญาต่อไป อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุดนั่นเอง

2.8 กรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว และต่อมาภายหลังผู้ต้องหาหรือจำเลย หลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัด เป็นเหตุให้ศาลต้องออกหมายจับและปรับนายประกันตามสัญญา ประกัน อันเป็นภาระหน้าที่ที่นายประกันต้องชำระค่าปรับจำนวนดังกล่าวต่อศาล ในขณะที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีที่ทำการหลบหนีไม่มาศาลนั้นกลับไม่ได้รับผลร้ายแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็น ควรมีการเพิ่มโทษหรือมีการเพิ่มฐานความผิดฐานหลบหนีประกันเข้ามาด้วย อันเป็นลักษณะเด่น ของกฎหมายประเทศในระบอบกฎหมาย Common Law เช่น ประเทศอังกฤษ ที่หากผู้ต้องหาหรือจำเลย

ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน กระทำผิดเงื่อนไข หรือไม่มาศาล ตามกำหนดนัด โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร จะต้องรับผิดชอบหลบหนีประกันด้วยอีกฐาน ความผิดหนึ่ง ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีนั้นต้องรับโทษ แม้ว่าคดีหลักที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ประกันตัวไปนั้น ศาลจะพิพากษาให้พ้นจากความผิดในคดี ไปแล้วก็ตาม หรือแม้แต่ประเทศ สหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดเพิ่มโทษกรณีดังกล่าว โดยพิจารณาลงโทษตามความร้ายแรงของคดีหลัก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องหาเกิดความเกรงกลัวต่อผลของกฎหมาย และยำเกรงต่อคำสั่งศาล ปฏิบัติ ตามเงื่อนไขการปล่อยตัวชั่วคราวและมาศาล ตามกำหนดนัดต่อไป

ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มเติมหลักการปล่อยตัวชั่วคราวตามหลัก กฎหมายไทย ให้การบังคับใช้กฎหมายตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกิดความยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การอันเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา มีประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม. (2549). *คู่มือการปล่อยชั่วคราว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักประธานศาลฎีกา.
- กรกาญจน์ อรุณปลอด. (2543). *การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, กรุงเทพมหานคร.
- กรมราชทัณฑ์. รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560.
จาก http://www.correct.go.th/stat102/display/select_date_user.php.
- กุศล บุญเย็น. (2541). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.
- กำธร กำประเสริฐ. (2526). *ประวัติศาสตร์กฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: คุณพิมพ์อักษรกิจ.
- คณิต ฌ นคร. (2555). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คะนิง ฤาไชย. (2545). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา.
- ครองขวัญ ยุทธชัย. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยใช้หนังสือรับของบริษัทประกันภัย เป็นหลักประกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- จิตติมา กำธรวิวรรณ. (2549). *ปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข: ศึกษาเปรียบเทียบกับ ประเทศสหรัฐอเมริกา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). “รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องหาโทษ ในคดีอาญา”. เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ธง ลีพึ่งธรรม. (2522). “ความเป็นมาและทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวในประเทศอังกฤษและอเมริกา” *วารสารอัยการ* 2, 20 (สิงหาคม): 78-79.
- บุรณิมา คุณิอาจ. (2558). *อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.
- ประเทือง กิรีดิบุตร. (2521). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พชรมณห์ ภูมิสถิต. (2557). *ปล่อยตัวชั่วคราว: ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- พระวุฒิสาสตร์เนติญาณ. (2481). *วิธีพิจารณาความอาญา*. พระนคร: สยามพาณิชย์การ.
- มนต์ชัย ชนินทรลีลา. (2537). *ขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ลัญญา ธรรมศักดิ์. (2530). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1-7 มาตรา 1-267*. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- เสนีย์ ปราโมช. (2510). *กฎหมายสมัยอยุธยา*. กรุงเทพมหานคร: พระนคร ศิวพร.
- สุกุมลย์ สุโอบล. (2527). *การประกันตัวในชั้นสอบสวน: ศึกษาในแง่การใช้ดุลยพินิจ เจ้าพนักงานในทางปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวสังคมศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุรินทร์ มากสุทธิ. (2555). *ระบบปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา: ศึกษาการใช้หลักประกันในคดีอาญา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุวัฒน์ชัย ใจหาญ. (2536). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2 มาตรา 77 ถึงมาตรา 156*. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร.
- สุทธิณัฐ ไชยเจริญ. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยศาล: ศึกษาความเสมอภาคที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว*. (สารนิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. (2555). *คู่มือการบังคับคดี ผู้ประกันในคดีอาญา เล่ม 1(แนวทางปฏิบัติ)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- อภิรดี โพธิ์พร้อม และคณะ. (2550). *โครงการวิจัยเรื่อง ปัญหาความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนได้รับ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อารีย์พร กลั่นนุรักษ์. (2545). *การปล่อยตัวชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- อาจหาญ อยู่บำรุง. (2546). *ผลกระทบของกระแสสังคมต่อปัญหาการมีคำสั่งให้ประกันตัวผู้ต้องหา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

อุทัย อาทิวา. (2554). *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส*. กรุงเทพมหานคร:
วิ.เจ.พรินตติ้ง.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุริยา กัญญะคำ
วัน เดือน ปีเกิด	15 มกราคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พุทธศักราช 2553
สถานที่ทำงาน	สำนักอำนวยการประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
ตำแหน่ง	นิติกรปฏิบัติการ

